

„Štajerčevi“
kmetski koledar

za leto

1913.

VI. letnik.

== Cena 60 vinarjev. ==

== Ptuj 1913. ==

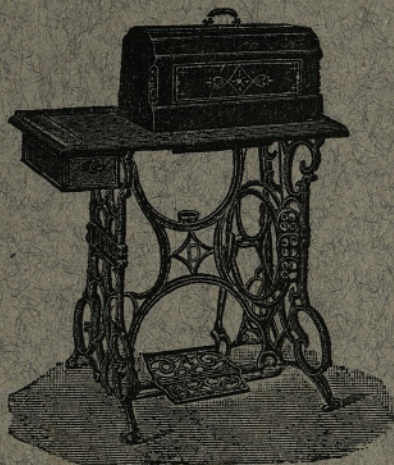
Založilo „Štajerčevo“ tiskovno društvo,

Tiskal W. Blanke v Ptuj.

Velika zaloga šivalnih strojev!

Cenik brezplačno.

Brata Slawitsch v Ptuj

Florianiplatz in Ungartorgasse

priporočata izvrstne šivalne stroje (Nähmaschinen) po sledeči ceni:

Singer A ročna
mašina . . . . . K 50.—
Singer A . . . . . K 60.— 70.—
Dürkopp-Singer . K 70.— 90.—
Dürkopp-Ringschiff
za šivilje . . . . . K 130.—
Dürkopp-Zentral-
Bobbin za šivilje . K 140.—
Dürkopp-Ringschiff
za krojače . . . . . K 160.—
Dürkopp-Zentral-Bobbin-
mit versenkbarem
Oberteil, Luxusausstattung K 160.—180

Dürkopp-Zylinder-Elastik za čevljarje K 160.— 180.—. Minerva A K 120.—. Minerva C za krojače in čevljarje K 160.—. Howe C za krojače in čevljarje K 90.—. Deli (Bestandteile) za vsakovrstne stroje.

Naše cene so nižje kakor pri vsaki drugi konkurenci in se po pogodbi plačuje tudi lahko na obroke (rate.) Prosimo, da se naj vsak zaupno do nas obrne, ker solidnost je le istim znana, kateri imajo mašine od nas. Cenik brezplačno.

„Styria kolesa“

(„Styria-Fahrräder.“)

Kdor si želi dober in zanesljiv bicikel kupiti, ta naj se odloči za „STYRIA“ kolo (največja fabrika v naši državi).

Cene za gotovi denar: Herren-Tourenrad K 140.— 160.—. Herrenstrassenrad fino delo K 180.— 200.—. Herren-Strassenrad najfinejša vrsta K 200.— 240.—.

Bicikelni so s „freilaufom“ in z najmočnejšim pneumatikom.

Zanesljivim kupcem se proda tudi na obroke (rate). Deli (Bestandteile), nadalje „Laufmantel“ in Luftslauhi“ se dobijo po najnižji ceni.

Obiščite našo veliko zalogo ali pišite po cenik (Preisliste).

Zaloga koles in šivalnih strojev

Brata Slawitsch, trgovca v Ptuj

Florianiplatz in Ungartorgasse.

Hranilnica

(Sparkasse)

vlad. državnega mesta **PTUJ**

Ustanovljena
leta
1862

Čekovnemu računu
štev. 808.051
pri c. kr. poštno-
hranilničnem uradu

Mestni
denarni
zavod

Giro-konto
pri podružnici avstro-ogrške
banke v Gradcu

Uradne ure
za poslovanje s strankami
ob delavnikih od
8.—12. ure

Občevanje z avstro-
ogrsko banko

priporoča se

glede vsakega med hranilnične
zadeve spadajočega posredovanja,

istotako tudi za

posredovanje vsakoršnega posla z avstro-ogrsko banko.

Strankam se med uradnimi urami radovoljno
in brezplačno vsaka zadeva pojasni in po vsem
vstreže.

Ravnateljstvo.

Občinska hranilnica

(šparkasa)

v Ormožu.

Ustanovljena leta 1879. — Konto poštna hranilnice
št. 832.036

jemlje

vsak dan hranilne vloge
izposojuje domače hranilne pu-
šice ali štedilnice (Heimsparkassen),

☞ dovoljuje posojila ☞

na zemljišča, poslopja, menice in vrednost-
ne papirje

in daje vsak dopoldan radovoljno in brez-
plačno pojasnila v vseh zadevah, ki se ti-
čejo hranilnice.

Rentni davek plačuje hranilnica sama. Za vloge te
šparkase jamči mestna občina ormožka z vsem svo-
jim premoženjem. Ona je podvržena državnemu nad-
zorstvu in državnim revizijam, torej za vloge najza-
nesljivejši in najvarnejši denarni zavod.

Ravnateljstvo.

Mestna kopelj v Ptujju

(Obere Draugasse)

Ljudska kopelj

(Blagajna je od 12. ure do 2. ure popoldne
zaprta.)

Ob nedeljah in praznikih samo od 11. do 12. ure.

Cena kopelji z vročim zrakom, paro ali »brause« z
rjuho in pristojbino za postrežbo 70 vinarjev.

Mestna parna pralnica

v Ptujju (Obere Draugasse)

sprejema

vse vrste perila; špecialiteta preprog, perilo za „puc“,
srajce za gospode, ovratnike in manšete.

===== Vrne se tekom 8 dnij. =====

Nujno perilo v vsakem času. Ceniki na zahtevo.

Meščanska parna žaga

v Ptujju (Lendplatz)

zraven klalnice in plinarne, stoji vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi itd. po zahtevi takoj razžaga.

Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati itd.

„ŠTAJERC“

izhaja

==== **vsak petek** ====

in je največji ter najcenejši tednik v slovenskem jeziku.

Naročnina stane :

Za Avstrijo 3 K, pol leta K 1.50; za Ogrsko celo leto 4 K 50 h; za Nemčijo celo leto 5 K, za Ameriko in drugo inozemstvo celo leto 6 K.

Inzerati :

Cela stran K 64.—, 1/2 strani K 32.— itd.

1/64 strani najmanje K 1.—.

„Štajerc“ bodi v vsaki hiši !

„Tiskovno društvo „Štajerčevo.“

Vloge po 10 K. ki se obrestujejo in se na zahtevo vrnejo.

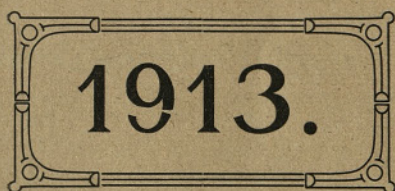
Vsak somišljenik bodi član tiskovnega društva !

**Kmetje, delavci, obrtniki, vsi za enega,
eden za vse !**

„Štajerčevi“

kmetski koledar

3a leto

„Kmeti stan
srečni stan! . .“

Po naročilu „Štajerčevega“ tiskovnega društva

uredil

Linhart Karl.

☒ ☒ Cena 60 vinarjev. ☒ ☒

ptuj 1913.

Založilo: „Štajerčevo“ tiskovno društvo.

17584 / 1913
1190

S 1857-29.8.49

Leto 1913

je navadno leto in šteje 365 dni, od teh 66 nedelj in praznikov.

Neednaki katoliški prazniki so: 12. januarja praznik Jezusovega imena; 19. januarja Septuagesima; 5. februarja pepelnica; 14. marca 7 žalosti Marije device; 23. marca Velika noč; 28., 29. in 30. aprila Križev teden; 1. maja Kristov vnebohod; 11. maja binkoštna nedelja; 18. maja praznik sv. Trojice; 22. maja praznik sv. Rešnega Telesa; 30. maja Jezusovo Srce; 31. avgusta Angeljska nedelja; 14. septembra Marijino ime; 5. oktobra praznik Rožnega venca; 19. oktobra posvečevanje cerkev; 30. novembra prva adventna nedelja. — Od **Božiča do pepelnice srede** je 5 tednov in 2 dni. — **Štiri letni časi**: Začetek pomladi 21. marca, poletja 21. junija, jeseni 23. septembra in zime 22. decembra. **Obhajati ženitve** prepove cerkev od 1. adventne nedelje do razglasenja Gospodovega in od pepelnice do bele nedelje. — **Država** pa prepoveduje javne plese, bale, glediške igre itd. na veliki četrtek, veliki petek, veliko soboto, praznik sv. Rešnega Telesa in na božični dan.

Znamenje za lunine krajce.

Mlaj . . . . . ☽	Ščep ali polna luna . . . . . ☽
Prvi krajec . . . . . ☾	Zadnji krajec . . . . . ☾

Nebeška znamenja.

oven . . . . . ♈	lev . . . . . ♌	strelec . . . . . ♐
bik . . . . . ♉	devica . . . . . ♍	kozel . . . . . ♈
dvojčka . . . . . ♊	tehtnica . . . . . ♎	vodnar . . . . . ♋
rak . . . . . ♋	škorpion . . . . . ♏	ribi . . . . . ♓

Deželni patroni:

Češka: Janez Nepomuk (16. maja) in Vaclav (28. sept.) — **Bukovina**: Janez Suczava (14. junija). — **Dalmacija**: Hieronij (30. sept.) **Galicija**: Stanislav (7. maja); Mihael (29. sept.); — **Koroška**: Jožef

(19. marca). Egidij (1. sept.) — **Kranjska:** Jožef (19. marca), Jurij (24. aprila). — **Hrvatska:** Elija (20. julija), Rok (16. avgusta). — **Pri-morska:** Ciril in Metod (5. julija). — **Avstrija:** Leopold (15. novem-bra). — **Salcburška:** Rupret (24. septembra). — **Šlezija:** Hedviga (15. oktobra). — **Siebenbürgen:** Ladislav (27. junija). — **Slavonija:** Janez Krstnik (24. junija). — **Štajerska:** Jožef (19. marca). — **Tirol-ska:** Jožef (19. marca), Virgil (26. junija). — **Ogrska:** Štefan, kralj (20. avgusta). — **Predarlberška:** Gebhard (26. avgusta).

Cesarska rodbina.

Avstrijski cesar.

Franc Jožef I. (Karl), avstrijski cesar, apostolični ogrski kralj itd.; rojen v Schönbrunnu dne 18. avgusta 1830; prevzel avstrijski pre-stol po cesarju Ferdinandu I. dne 2. decembra 1848; kronan kot ogrski kralj dne 8. junija 1867. — Soproga: † **Elizabeta** (Amalija Evgenija) hčerka vojvode Maksa bavarskega, rojena v Possenhoľnu 24. decem-bra 1837, poročena na Dunaju 24. aprila 1854, kronana za ogrsko kra-ljico v Budimpešti dne 8. junija 1867, umrla v Genfu dne 10. septem-bra 1898. — Cesarjevi otroci: † **Sofija:** (Friderika Doroteja Marija Jozefa), cesarska princesinja in nadvojvodinja itd., rojena na Dunaju 5. marca 1855, umrla v Budimpešti 29. maja 1857. — **Gisela** (Luise Marija), cesarska princesinja in najvojvodinja itd.; rojena v Laksenburgu 12. julija 1856, poročena na Dunaju 20. aprila 1873 s princem Leopoldom iz Bavarskega. — † **Rudolf** (Franc Karl Jožef) pokojni prestolo-naslednik itd., rojen v Laksenburgu dne 21. avgusta 1858, umrl v Meyer-lingu dne 30. januarja 1889. — **Marija Valerija** (Matilda Amalija), ce-sarska princesinja in nadvojvodinja, rojena v Budimpešti 22. aprila 1868, poročena v Işlu 31. julija 1890 z nadvojvodo Franc Salvator.

Cesarjevi brati.

† **Maksimilijan I.** (Ferdinand Jožef Marija), cesar mehikanski itd., rojen 6. julija 1832, umrl 19. junija 1867 v Quereteru v Mehiki. — † **Karl Ludvik** (Jožef Marija), rojen 30. julija 1833, umrl 19. maja 1896.

Cesarjevi stariši.

† **Franc Karl** (Jožef), sin cesarja Franca I., rojen 7. decembra 1802; umrl 8. marca 1878 na Dunaju. — † **Sofija** (Friderika Doroteja), hči kralja Maksimilijana I. bavarskega; rojena 27. januarja 1805, poročena na Dunaju 4. novembra 1824, umrla istotam 28. maja 1872.

Avstro-ogrške deželne barve.

Češka, Tirolska, Hrvatska, Kotar, Feldkirch: belo-rdeče. — **Štajerska:** belo-zeleno. — **Moravska:** zlato-rdeče. — **Ogrska:** rdeče-belo-zeleno. — **Dalmacija:** plavo-zlato. — **Siebenbürgen:** plavo-rdeče-zlato. — **Šlezija:** zlato-črno. — **Koroška:** zlato-rdečo-belo. — **Kranjsko:** belo-plavo. — **Galicija:** plavo-rdeče. — **Salcburška:** zlato-rdeče-belo. — **Nižjeavstrijska:** plavo-zlato. — **Zgornjeavstrijska:** rdeče-zlato-belo. — **Bregenc:** belo-črno. — **Trst:** zlato-rdeče-belo-črno. — **Istrija:** plavo-rdeče-zlato. — **Bozna in Hercegovina:** zlato-rdeče. — **Avstrijska državna barva:** rdeče-belo-rdeče-zeleno; bojne ladje: rdeče-belo-rdeče; uradna barva: črno-rumeno.

Vladarji v Evropi.

Belgija: Kralj Albert, rojen 8. aprila 1875, katoliški. — **Bulgarija:** Kralj Ferdinand, rojen 26. februarja 1861, katoliški. — **Danska:** Kralj Kristijan, rojen 1870, luteranec. — **Francoska:** Prezident Armand Fallières, rojen 6. novembra 1841. — **Grška:** Kralj Jurij I., rojen 24. decembra 1845, grške vere. — **Angleška:** Kralj Jurij V., rojen 3. junija 1865, anglikanec. — **Italija:** Kralj Viktor Emanuel III., rojen 11. novembra 1869, katoliški. — **Monako:** Knez Albert, rojen 13. novembra 1848, katoliški. — **Črnagora:** Kralj Nikita I., rojen 7. oktobra 1841, grške vere. — **Nizozemska:** Kraljica Viljemina, rojena 31. avgusta 1880. — **Norveška:** Kralj Hakon VII., rojen 3. avgusta 1872, luteranec. — **Avstro-Ogrska:** Cesar Franc Jožef I., rojen 18. avgusta 1830, katoliški. — **Portugal:** Republika; predsednik Theofil Braga. — **Nemčija:** Cesar Viljem II., rojen 27. januarja 1859, luteranec. — **Rusija:** Car Nikolaj II., rojen 18. maja 1868, grški. — **Švedska:** Kralj Gustav Adolf, rojen 16. junija 1858, luteranec. — **Švica:** Republika; vsako leto drug predsednik. — **Srbija:** Kralj Peter I., rojen 1844 v Belgradu, grške vere. — **Španija:** Kralj Alfonz XIII., rojen 17. maja 1886, katoliški. — **Turčija:** Veliki sultan Mehmed V., rojen 1844, moh.

Novo leto,
zdravo!
Vse se ponovi,
rože nam cvetijo
tam, kjer mrtvi
spi!

Staro leto,
zdravo!
Vzelo, dalo si!
Sreče pomorilo,
sreče dalo ti!

Januar — Prosinec.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Sreda	Novo leto. Obrez. Gospodovo.		
2	Četrtek	Makarij, opat; Martinijan, škof.		
3	Petek	Genovefa, dev.; Salvator, spozn.		
4	Sobota	Tit. škof; Izabela, kraljica.		
5	Nedelja	V osmini N. L.		
6	Pondeljek	Sv. Trije kralji. Razgl. Gosp.		
7	Torek	Valentin, škof; Lucijan, mučen.	☉	
8	Sreda	Severin, opat; Erhard, škof.		
9	Četrtek	Julijan in Bazilisa, muč.		
10	Petek	Pavel I., papež; Agato, papež.		
11	Sobota	Higin, pap. muč.; Božidar, opat.		
12	Nedelja	1. po razgl. Gosp. Arkadij, muč.		
13	Pondeljek	Veronika, dev.; Bogomir; Leoncij, šk.		
14	Torek	Hilarij, šk.; Feliks iz Nole, spozn.		
15	Šreda	Pavel, pušč.; Romed.	☽	
16	Četrtek	Marcel, papež; Tician, škof.		
17	Petek	Anton, pušč.; Sulpicij, škof.		
18	Sobota	Sv. Petra stol v Rimu; Priska, p. m.		
19	Nedelja	1. predpepeln.		
20	Pondeljek	Fabijan in Boštjan; Majnrad, op.		
21	Torek	Neža, devica muč.		
22	Sreda	Vincencij, muč.; Anastazij, muč.	☉	
23	Četrtek	Zaroka Marije Dev.		
24	Petek	Timotej, škof; Babila, muč.		
25	Sobota	Izpreobrnitev Pavla, ap.		
26	Nedelja	2. predpepeln. Polikarp, šk. muč.		
27	Pondeljek	Janez Zlatoust, cerkv. učenik.		
28	Torek	Ime Jezusovo. Karol vel., Julijan.		
29	Sreda	Frančišek Sal., šk.; Konstantin, m.	☾	
30	Četrtek	Martina, devica; Janez, škof.		
31	Petek	Peter Nol., spozn.; Marcela, vdova.		

Lunini izpremeni. ☉ Mlaj dne 7. ob 1:28. ☽ Prvi krajec dne 15. ob 5:02. ☊ Sčep dne 22. ob 4:40. ☾ Zadnji krajec dne 29. ob 8:34.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Plesi, smeh in
petje,
Zavrtime se!
Enkrat pozabimo
naše vse gorje!

Koliko hinavcev
vedno z masko
gré,
In na našem
mozgu
krvi se nažre . .

Februar — Svečan.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Sobota	Ignacij, šk. m.; Efrem, cerkv. uč.		
2	Nedelja	3. predp. Svečnica. Dar. Gosp.		
3	Pondeljek	Blaž, škoř; Oskar, škoř.		
4	Torek	Pust. Andrej Kor., šk.; Veronika, d.		
5	Šreda	† Pepelnica. Agata, dev. muč.		
6	Četrtek	Doroteja, dev. muč.; Tit, škoř.		
7	Petek	Romuald, opat; Rihard, kralj.		
8	Sobota	Janez Mat., spozn.; Juvencij, šk.		
9	Nedelja	1. postna. Ciril, šk.; Apolonija, d. m.		
10	Pondeljek	Šolastika, devica; Viljem, pušč.		
11	Torek	Adolf, škoř; Deziderij.		
12	Šreda	† Kvatre. Humbelina, d.; Evlalija.		
13	Četrtek	Katarina od Riči, dev.; Jordan, sp.		
14	Petek	† Kvatre. Valentin, m.		
15	Sobota	† Kvatre. Favstin in Jovita, muč.		
16	Nedelja	2. postna (kvat.). Julijana, dev.		
17	Pondeljek	Donat in tov., muč.; Konštancija.		
18	Torek	Simeon, škoř; Flavijan, škoř.		
19	Šreda	Julijan, sp.; Konrad, sp.; Viktor, m.		
20	Četrtek	Eleverij, škoř; Evharij, škoř.		
21	Petek	Maksimilijan, šk.; Eleonora, kralj.		
22	Sobota	Stol sv. Petra v Antijohiji.		
23	Nedelja	3. postna. Peter Damijan, škoř.		
24	Pondeljek	Matija, apostol.		
25	Torek	Valburga, opatinja; Viktorin, muč.		
26	Šreda	Marjeta Kort., spozn.		
27	Četrtek	Leander, škoř; Baldomir, škoř.		
28	Petek	Roman, opat; Rajmund, spozn.		

Lunini izpremeni. ☉ Mlaj dne 6. ob 6:22. ☽ Prvi krajec dne 14.

ob 9:34. ☊ Ščep dne 21. ob 3:3 zutraj. ☾ Zadnji krajec dne 10. ob

10:15 ponoči.

Nisi več kraljica
zima mrzla ti!
Že se za gorami
solnce nam žari!

Vse trpljenje
mine,
enkrat pride čas;
enkrat tudi zate,
srce, pride spas.

Marec — Sušec.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Sobota	Albin, škof; Hadrijan, pap.		
2	Nedelja	4. postna (sredp.).		
3	Pondeljek	Kunigunda, ces.; Andrej, muč.		
4	Torek	Kazimir, spozn.; Lucij I., pap.		
5	Sreda	Agapeta s tov., muč.		
6	Četrtek	Fridolin, op.; Viktorin; Katarina B.		
7	Petek	Tomaž Akvinčan, cerkv. uč.		
8	Sobota	Janez od Boga, sp.; Filomen, m.		
9	Nedelja	5. postna (tiha). Frančiška Rim.		
10	Pondeljek	Božja glava; 40 muč.		
11	Torek	Heraklij, muč.; Cozim, muč.		
12	Sreda	Gregor I., papež.		
13	Četrtek	Rozina, vdova; Evfrazija, dev.		
14	Petek	Dev. Mar. 7 žalosti. Matilda, k.		
15	Sobota	Longin, m.; Klemen Hofbauer, sp.		
16	Nedelja	6. postna (cvet.). Hilarij, Tacijan.		
17	Pondeljek	Patricij, škof; Jedert, devica.		
18	Torek	Ciril Jeruzal., šk.; Edvard.		
19	Sreda	Jožef, ženin Dev. Marije.		
20	Četrtek	† Veliki četrtek. Feliks in tov.		
21	Petek	† Veliki petek. Benedikt, opat.		
22	Sobota	† Velika sobota. Benvenut, šk.		
23	Nedelja	Velika noč. Vstajenje Gosp.		
24	Pondeljek	Velik. pond. Gabrijel, nadangelj.		
25	Torek	Oznanjenje Marije Device.		
26	Sreda	Emanuel, muč.; Dizma, muč.		
27	Četrtek	Rupert, škof; Janez Dom.; spozn.		
28	Petek	Janez Kapistran, spoznav.		
29	Sobota	Ciril, škof, muč.; Jona, muč.		
30	Nedelja	1. povelik. (bela). Angela F., vd.		
31	Pondeljek	Modest, šk.; Gvidon, sp.		

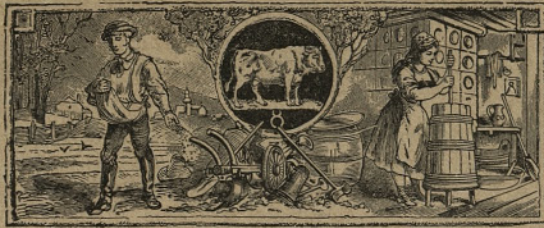
Lunini izpremeni. ☾ Mlaj dne 8. ob 1:23 zutraj. ☽ Prvi krajec dne 15. ob 9:58 zvečer. ☽ Sčep dne 22. ob 12:56. ☾ Zadnji krajec dne 29. ob 1:58.

Zapisnik.

A series of horizontal dashed lines for writing, spanning the width of the page.

V zemljo položili
seme zlato smo,
da nas veselilo,
dozorelo bo!

Zemlja, mati
večna,
bodi dobra nam!
Polni nam po-
slopja,
polni klet in
hram!

April — Mali traven.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Torek	Hugon, škoj; Teodora, muč.		
2	Sreda	Francišek, Pavlan.; Maria Eg.		
3	Četrtek	Abundij, škoj; Rihard, škoj.		
4	Petek	Izidor, škoj; Rozalija, dev.		
5	Sobota	Vincencij F., spozn.; Irena, dev.		
6	Nedelja	2. povelik. Sikst, papež.	☉	
7	Pondeljek	Herman, spozn.; Eberhard, pušč.		
8	Torek	Albert, škoj; Dionizij, muč.		
9	Sreda	Marija Kleoša; Demeter, muč.		
10	Četrtek	Ezekijel, prerok; Mehtilda, dev.		
11	Petek	Leon I., papež; Betina, dev.		
12	Sobota	Zenon, škoj muč.; Saba, muč.		
13	Nedelja	3. povelik. Varstvo sv. Jožefa.	☽	
14	Pondeljek	Justin, muč.; Tiburcij, muč.		
15	Torek	Helena, kralj.; Anastazija, dev.		
16	Sreda	Turibij, škoj; Kalist, muč.		
17	Četrtek	Anicet, pap., muč.; Rudolf muč.		
18	Petek	Apolonij, muč.; Elevertij, škoj.		
19	Sobota	Leo IX., papež; Ema, vdova.		
20	Nedelja	4. povelik. Marcelin, šk.; Neža.	☿	
21	Pondeljek	Anzelm, škoj; Bruno, spozn.		
22	Torek	Soter in Kaj, pap., muč.		
23	Sreda	Adalbert, škoj; Viljem, sp.		
24	Četrtek	Jurij, muč.; Fidelis, muč.		
25	Petek	Marko, evangelist; Ermin, muč.		
26	Sobota	Klet, papež; Marcelin papež.		
27	Nedelja	5. povelik. Peregrin, duhovnik.	☾	
28	Pondeljek	Pavel od sv. križa; Vital, muč.	Križevo	
29	Torek	Peter, m.; Robert, op.; Antonija,		
30	Sreda	Katarina Sij., dev.; Marijan, m.		

Lunini izpremeni. ☉ Mlaj dne 6. ob 6:48 zutraj. ☽ Prvi krajec dne 14. ob 6:39. ☿ Ščep dne 20. ob 10:33 zvečer. ☾ Zadnji krajec dne 28. ob 7:09.

Rože, cvetje,
solnce,
kar srce želi!
O pomlad, kne-
žinja,
Krasna si nam ti!

Lepi čas mla-
dosti,
dan ljubezni ti —
ko bi nam ohranil
Bog te lepe dni

Maj — Veliki traven.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Četrtek	Krist. vnebohod.	Filip in Jak.	
2	Petek	Atanzij, škof;	Sekund, muč.	
3	Sobota	Najdba sv. križa.	Aleksander, p.	
4	Nedelja	6. povelik.	Florijan, m.	
5	Ponedeljek	Pij V., papež;	Irenej, škof.	
6	Torek	Janez Ev. pred latinsk. vrati.		
7	Šreda	Stanislav, škof, muč.;	Gizela, kr.	
8	Četrtek	Prikazen Mihaela nadangela.		
9	Petek	Gregor Nac., škof, c. uč.;	Beat, sp.	
10	Sobota	Antonin, šk.;	Gordian, muč.;	
11	Nedelja	Binškošti. Prihod Sv. Duha.		
12	Ponedeljek	Binškošt. pond.	Pankracij, muč.	
13	Torek	Servacij, škof;	Glicerija, dev.	
14	Šreda	† Kvatre. Bonifacij, muč.		
15	Četrtek	Zofija, mučenka;	Hilarij, spozn.	
16	Petek	† Kvatre. Janez Nep., muč.		
17	Sobota	† Kvatre. Paskal, sp.,	Maksima, d.	
18	Nedelja	1. pobink.	Presv. Trojica.	
19	Ponedeljek	Celestin, papež;	Ivo, spozn.	
20	Torek	Bernardin, spozn.;	Bazila, dev. m.	
21	Šreda	Valens, muč.;	Feliks Kant, sp.	
22	Četrtek	Sv. Rešnje Telo.	Helena, dev.	
23	Petek	Deziderij, šk.;	Andrej Bob., sp.	
24	Sobota	Marija Dev., pom.	kristjanov.	
25	Nedelja	2. pobink.	Gregor VII., papež.	
26	Ponedeljek	Filip Neri, spozn.		
27	Torek	Magdalena Pac., d.;	Beda, cerk. uč.	
28	Šreda	Avguštin, šk.;	German; Viljem, op.	
29	Četrtek	Maksim, škof;	Teodozija, muč.	
30	Petek	Srce Jezusovo,	Ferdinand, kralj.	
31	Sobota	Angela, devica;	Kancijan in tov.	

Lunini izpremeni. ☉ Mlaj dne 6. ob 9:24. ☽ Prvi krajec dne 13. ob 12:45. ☼ Ščep dne 20. ob 8.18. ☾ Zadnji krajec dne 28. ob 1:04 ponoči.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

◊
Kot nevesta
mlada
nam natura spi!
Kličejo kresnice:
vstani, draga ti!
◊

◊
Kako bi veselili
na lepoti se,
ko skrbi ne bilo
ne gladu, gorje!
◊

Junij — Rožnik.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Nedelja	3. pobink.	Juvencij m.; Gracijan.	☉
2	Pondeljek		Marcelin, muč.; Erazem, škof, muč.	
3	Torek		Klotilda, kraljica; Oliva, devica.	
4	Sreda		Frančišek Kar., sp.; Kvirin, škof,	
5	Četrtek		Bonifacij, škof; Valerija, dev., m.	
6	Petek		Norbert, škof; Bertrand, škof.	
7	Sobota		Robert, opat; Bogomil, opat.	
8	Nedelja	4. pobink.	Medard, šk.; Maksim.	☽
9	Pondeljek		Primož in Felicijan, m.; Pelagija, m.	
10	Torek		Marjeta, kraljica; Mavrin, muč.	
11	Sreda		Barnaba, ap.; Marcijan, muč.	
12	Četrtek		Janez Fak., spozn.; Flora, dev.	
13	Petek		Anton Padovanski, spoznav.	
14	Sobota		Bazilij, škof; Elizej, prerok.	
15	Nedelja	5. pobink.	Vid, muč.; Modest.	☿
16	Pondeljek		Franc Reg., sp.; Beno, šk.; Jošt, op.	
17	Torek		Adolf, škof; Lavra, nuna.	
18	Sreda		Feliks in Fort.; Marka in Marcelin.	
19	Četrtek		Julijana F., d.; Gervazij in Prot.	
20	Petek		Silverij, pap.; Florentina, dev.	
21	Sobota		Alozij, sp.	
22	Nedelja	6. pobink.	Ahacij, m.; Pavlin, šk.	☾
23	Pondeljek		Eberhard, škof; Cenon, sp.	
24	Torek		Janez Krstnik (rojstvo). Kres.	
25	Sreda		Viljem, opat; Prosper, škof.	
26	Četrtek		Janez in Pavel, muč.	
27	Petek		Hema, vdova; Vigilij, škof.	
28	Sobota		† Leon II., papež; Irnej, spozn.	
29	Nedelja	7. pobink.	Peter in Pavel, ap.	☿
30	Pondeljek		Spomin sv. Pavla, ap.; Oto, spozn.	

Lunini izpremeni. ☉ Mlaj dne 4. ob 8:57 zvečer. ☽ Prvi krajec dne 11. ob 5:37. ☿ Ščep dne 18. ob 6:54. ☾ Zadnji krajec dne 26. ob 6:41 zvečer.

Solnce peče
hudo,
daljno že grmi —
huda ura pride,
Bog, usmil' se
ti!

Da naš trud, trp-
ljenje
ne bi bil zamán,
ne bi bil uničen
revni kmetski
stan.

Julij — Mali srpan.

D n e v i		G o d o v i	Zn.
1	Torek	Teobald, pušč.; Julij.	
2	Šreda	Obiskovanje Mar. Dev.; Oto, škoř.	
3	Četrtek	Helijodor, škoř; Bertram.	
4	Petek	Urh, škoř; Berta, dev.	☉
5	Sobota	Ciril in Metod, šk.; Domicij, šk.	
6	Nedelja	8. pobink. Izaija, prer.; Dominika.	
7	Pondeljek	Vilibald, škoř; Pulherija, kralj.	
8	Torek	Elizabeta, kralj.; Kilijan, škoř.	
9	Šreda	Anatolija, dev.; Veronika Jul., dev.	
10	Četrtek	Amalija, devica; Felicita, dev.	☽
11	Petek	Pij I., papež; Peter F., spoznav.	
12	Sobota	Mohor in Fortunat, muč.	
13	Nedelja	9. pobink. Marjeta, dev. muč.	
14	Pondeljek	Bonaventura, škoř; Just, muč.	
15	Torek	Henrik I., cesar; Vladimir, kralj.	
16	Šreda	Skapul. Dev. Marija Karmelska.	
17	Četrtek	Aleš, spozn.; Generoz, muč.	
18	Petek	Kamil Lel., spozn.; Friderik, šk.	☿
19	Sobota	Vincencij Pavl., sp.; Makrina, dev.	
20	Nedelja	10. pobink. Marjeta, dev. muč.	
21	Pondeljek	Danijel, prer.; Olga; Prakseda, dev.	
22	Torek	Marija Magdal., spok.; Teofil, m.	
23	Šreda	Apolinar, šk. in uč.; Liborij, škoř.	
24	Četrtek	Kristina, dev. muč.; Roman, muč.	
25	Petek	Jakob, apostol; Krištof, spozn.	
26	Sobota	Ana mati Marije Dev.	☾
27	Nedelja	11. pobink. Pantaleon, muč.	
28	Pondeljek	Inocencij, papež; Viktor, muč.	
29	Torek	Marta, d.; Beatriks, d.; Olaf, kr.	
30	Šreda	Abdon in Senen, muč.; Julita, muč.	
31	Četrtek	Ignacij Lojol, spoznav.	

Lunini izpremeni. ☉ Mlaj dne 4. ob 6:06. ☽ Prvi krajec dne 10. ob 10:37 ponoči. ☿ Ščep dne 18. ob 7:06. ☾ Zadnji krajec dne 26. ob 10:59.

Žetve prvi časi!
Kosa se blišči,
pesen poje kosec,
kmet se veseli!

Rože glava pada
mrtva pod koso,
tega zaprinesla
smrt i nam ne bo.

Avgust — Veliki srpan.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Petek	Vezi Petra, ap.;	Makab. bratje, muč.	
2	Sobota	Porcijunkula,	Alfonz Ligv., šk.	☉
3	Nedelja	12. pobink.	Najdba sv. Štefana.	
4	Pondeljek	Dominik, spoznav.;	Agabij, škof.	
5	Torek	Marija Devica snežna;	Oswald, kr.	
6	Sreda	Gospodova izpremenitev.		
7	Četrtek	Kajetan, spok.;	Donat, šk. muč.	
8	Petek	Cirijak, Larg in	Smaragd, muč.	
9	Sobota	Roman, m.;	Emigidij, šk.;	☾
		Afra, m.		
10	Nedelja	13. pobink.	Lavrencij, muč.	
11	Pondeljek	Tiburcij, muč.;	Suzana, dev.	
12	Torek	Klara, devica;	Hilarija, muč.	
13	Sreda	Hipolit in Kasijan, m.;	Radegunda.	
14	Četrtek	† Evzebij, spozn.;	Anastazija, dev.	
15	Petek	Vel. gosp. Vnebovzetje	Mar. D.	
16	Sobota	Rok, spoznav.;	Hijacint, duh.	☉
17	Nedelja	14. pobink.	Liberat, m.;	
18	Pondeljek	Sibila, d.		
19	Torek	Joahim, oče Mar. Dev.;	Helena, kr.	
20	Sreda	Ludovik Toled., škof;	Julij, m.	
21	Četrtek	Bernard, opat;	Štefan, kralj.	
22	Petek	Ivana Frančiška, vd.;	Adolj, sp.	
23	Sobota	Timotej, muč.;	Hipolit, škof.	
		Filip Ben., spoznav.;	Bogovoljka.	
24	Nedelja	15. pob.	Srce Mar.;	
25	Pondeljek	Jernej, ap.		
26	Torek	Ludovik, spozn.;	Patricija, devica.	☾
27	Sreda	Cefirin I., pap.;	Samuel, muč.	
28	Četrtek	Jožef K., sp.;	Natalija, Gebhard.	
29	Petek	Avguštin, škof;	Hermes, muč.	
30	Sobota	Obglavljenje sv. Janeza	Krstnika.	
		Roza Limanska, dev.;	Feliks, muč.	
31	Nedelja	16. pob.	Angelska. Rajmund.	☉

Lunini izpremeni. ☉ Mlaj dne 2. ob 1:58. ☾ Prvi krajec dne 9. ob 3:13 zutraj. ☉ Ščep dne 16. ob 9:12 zvečer. ☾ Zadnji krajec dne 25. ob 1:18 ponoči. ☉ Mlaj dne 31. ob 9:38 ponoči.

Že jesen nam
trka,
zunaj se hladi.
Vse se predru-
gači,
vse se spremeni.

Tudi ti, devojka,
starka boš po-
stala,
zemljica ti večna
postelj bo post-
ljala.

September — Kimavec.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Pondeljek	Egid, opat; Verena, devica muč.		
2	Torek	Štefan, kralj; Antonin, muč.		
3	Sreda	Evfemija, Tekla, Erazma, Doroteja.		
4	Četrtek	Rozalija, devica; Ida, kraljica.		
5	Petek	Lavrencij Just., šk.; Viktorin, šk.		
6	Sobota	Hermogen, muč.; Pelagij, muč.		
7	Nedelja	17. pobink. Bronislava, nuna.	☽	
8	Pondeljek	Mala gospojnica. Rojst. M. D.		
9	Torek	Korbinijan,škoj; Gorgonij, muč.		
10	Sreda	Nikolaj Toled., sp., Pulherija, dev.		
11	Četrtek	Prot in Hijacint, muč.		
12	Petek	Macedonij,škoj; Gvidon, spozn.		
13	Sobota	Virgilij, mučen.; Notburga, dev.		
14	Nedelja	18. pobink. Ime Mar., Poviš. križa.		
15	Pondeljek	Nikomed, muč.; Evtropija, vd.	☿	
16	Torek	Ljudmila, vd.; Karmelij in Ciprijan.		
17	Sreda	† Kvatre. Lambert,škoj, muč.		
18	Četrtek	Jožef Kup., sp.; Tomaž Vil.,škoj.		
19	Petek	† Kvatre. Januvarij, muč.		
20	Sobota	† Kvatre. Evstahij, muč.		
21	Nedelja	19. pobink. Matej. apostol.		
22	Pondeljek	Mavricij in tov., muč.; Emeran,škoj.		
23	Torek	Tekla, dev., muč.; Lin, papež.	☾	
24	Sreda	Marija Dev. reš. ujetn.; Gerhard, šk.		
25	Četrtek	Kleofa, spoznav.; Firmin,škoj.		
26	Petek	Ciprijan in Justina, muč.		
27	Sobota	Kozma in Damijan, muč.; Kaj,škoj.		
28	Nedelja	20. pobink. Vaclav, kralj.		
29	Pondeljek	Mihael, nadangel; Evtihij, muč.		
30	Torek	Hieronim, sp., c. uč.; Honorij, šk.	♁	

Lunini izpremeni. ☽ Prvi krajec dne 7. ob 2'06. ☿ Ščep dne 15. ob 1'46. ☾ Zadnji krajec dne 23. ob 1'30. ♁ Mlaj dne 30. ob 5'57 zutraj.

Vina zlata kaplja,
v čaši se sveti!
Viničar že strelja
Juhu! trte kri!

Noah, bil si
grešnik,
ali hvala ti,
da si prvi ljubil
Juhu! Trte kri!

Oktober — Vinotok.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Sreda	Remigij, škof; Areta, muč.		††
2	Četrtek	Leodegar, škof; Teofil, spoznav.		†††
3	Petek	Kandid, muč; Evald, muč.		††††
4	Sobota	Frančišek Seraf, sp.; Edvin, kralj.		†††††
5	Nedelja	21. pobink. Rožnega venca.		††††††
6	Pondeljek	Brunon, spozn.; Fida, dev. muč.		†††††††
7	Torek	Justina, devica; Marko, grof.	☾	††††††††
8	Sreda	Brigita, vdova; Simeon, spoznav.		†††††††††
9	Četrtek	Dionizij, škof muč.; Abraham, patr.		††††††††††
10	Petek	Frančišek B., sp.; Gereon in tov.		†††††††††††
11	Sobota	Nikazij, škof; Firmin, škof.		††††††††††††
12	Nedelja	22. pobink. Maksimilijan, šk. m.		†††††††††††††
13	Pondeljek	Edvard, kralj; Koloman, muč.		††††††††††††††
14	Torek	Kalist, papež; Domicijan, škof.		†††††††††††††††
15	Sreda	Terezija, dev.; Brunon, škof.	☉	††††††††††††††††
16	Četrtek	Gal, opat; Maksima, devica.		†††††††††††††††††
17	Petek	Hedvika, kr.; Viktor, šk.; Marjeta Al.		††††††††††††††††††
18	Sobota	Luka, evangelist; Just, muč.		†††††††††††††††††††
19	Nedelja	23. pobink. Posveč. cerkva.		††††††††††††††††††††
20	Pondeljek	Janez Kancijan, spozn.; Felicijan, m.		†††††††††††††††††††††
21	Torek	Uršula, devica; Hilarijon, opat.		††††††††††††††††††††††
22	Sreda	Kordula, dev. m.; Marija Saloma.	☾	†††††††††††††††††††††††
23	Četrtek	Severin, škof; Peter Pashazij, sp.		††††††††††††††††††††††††
24	Petek	Rafael, nadangel; Kristina, muč.		†††††††††††††††††††††††††
25	Sobota	Krisant in Krišpin, m.; Bonifacij, p.		††††††††††††††††††††††††††
26	Nedelja	24. pobink. Evarist, p. muč.		††††††††††††††††††††††††††
27	Pondeljek	Frumencij, škof; Sabina, muč.		†††††††††††††††††††††††††††
28	Torek	Simon in Juda, ap.; Fidelij, m.		††††††††††††††††††††††††††††
29	Sreda	Narcis, škof; Hijacint, muč.	☉	†††††††††††††††††††††††††††††
30	Četrtek	Klavdij, muč.; Marcel, muč.		††††††††††††††††††††††††††††††
31	Petek	Volfgang, šk., Lucila, d.		†††††††††††††††††††††††††††††††

Lunini izpremeni. ☾ Prvi krajec dne 7. ob 2:46 ponoči. ☉ Ščep dne 15. ob 7.07. ☾ Zadnji krajec dne 22. ob 11:53 ponoči. ☉ Mlaj dne 29. ob 3:29.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Listje je odpadlo,
tiha vrt in plan,
tužno nas pozdravlja
rešnih ljubih dan.

Mrtvih se spominjaj!
Megla se vali
le pripravljen
bodi
da srcé zaspi.

November — Listopad.

D n e v i		G o d o v i		Zn.
1	Sobota	God vseh svetnikov.		☿
2	Nedelja	25. pobink. Just, muč.		♄
3	Pondeljek	Vseh vernih duš. Viktorin, škof.		♃
4	Torek	Karol Boromej, šk.		♁
5	Šreda	Caharija, oče Jan. Krstn.		♂
6	Četrtek	Lenart, opat; Sever, škof.		♂
7	Petek	Prosdocim, škof; Engelbert, škof.		♂
8	Sobota	Bogomir, škof; Deodat, muč.		♂
9	Nedelja	26. pobink. Teodor, m.		♂
10	Pondeljek	Andrej Avel, spozn.; Trifon, muč.		♂
11	Torek	Martin, škof; Mena, muč.		♂
12	Šreda	Martin, pap., muč.; Livin, šk., m.		♂
13	Četrtek	Stanislav Kostka, sp.; Didak, spoz.		♂
14	Petek	Jozafat Kunč., šk. m.; Serapion, m.		♂
15	Sobota	Leopold, vojvoda; Jedert, devica.		♂
16	Nedelja	27. pobink. Varstvo Dev. Mar.		♂
17	Pondeljek	Gregorij, škof; Viktorija, muč.		♂
18	Torek	Odon, opat; Evgen, spozn.; Hilda.		♂
19	Šreda	Elizabeta, kr.; Poncijan, pap. muč.		♂
20	Četrtek	Felix Val., spoz.; Edmund, kr.		♂
21	Petek	Darovanje Marije Dev.; Kolumban.		♂
22	Sobota	Cecilija, dev. muč.; Maver, muč.		♂
23	Nedelja	28. pobink. Klemen, pap. muč.		♂
24	Pondeljek	Janez od križa, sp.; Hrizogon, muč.		♂
25	Torek	Katarina, dev. muč.; Jukunda, muč.		♂
26	Šreda	Konrad, škof; Silvester, opat.		♂
27	Četrtek	Virgil, škof; Ahacij, škof.		♂
28	Petek	Eberhard, škof; Jakob iz Marke.		♂
29	Sobota	Saturnin, muč.; Filomen, muč.		♂
30	Nedelja	1. advent. Andrej, ap.; Justina.		♂

Lunini izpremeni. ☽ Prvi krajec dne 5. ob 7:34 zvečer. ☽ Ščep
dne 14. ob 0:11 ponoči. ☾ Zadnji krajec dne 21. ob 8:57. ☾ Mlaj
dne 28. ob 2:41 ponoči.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Leto blizu koncu,
sneg nam krije
svet,
Božič že prihaja,
večni je ta red!

Aleluja poješ —
ali ste še vsi?
marsikdo od lani
že v gomili spi.

December — Gruden.

D n e v i		G o d o v i	Zn.
1	Pondeljek	Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	
2	Torek	Bibijana, m.; Pavlina; Kromacij, šk.	
3	Sreda	Frančišek Ksav., sp.; Lucij, škof.	
4	Četrtek	Barbara, dev. m.; Peter Zlat., spozn.	
5	Petek	Saba, opat; Krišpin, muč.	☾
6	Sobota	† Miklavž (Nikolaj), šk.; Apolinar.	
7	Nedelja	2. advent. Ambrozij, šk.; Agaton.	
8	Pondeljek	Brezmad. spočetje Marije D.	
9	Torek	Peter For., šk.; Sirij, šk.; Valerija.	
10	Sreda	Loretanska M. B.; Melhijad, p., m.	
11	Četrtek	Damaz, papež; Trazon, opat.	
12	Petek	Sinezij, muč.; Epimah, mučenec.	
13	Sobota	Lucija, dev. muč.; Otilija, devica.	☉
14	Nedelja	3. advent. Spiridijon, šk.; Nikazij.	
15	Pondeljek	Jernej, škof; Kristina, dev.	
16	Torek	Evzebij, škof; Albina, dev. muč.	
17	Sreda	† Kvatre. Lazar, škof; Berta, vd.	
18	Četrtek	Gracijan, škof; Vunebald, opat.	
19	Petek	† Kvatre. Nemezij, muč.; Favsta.	
20	Sobota	† Kvatre. Liberat, m.; Peter K.	☾
21	Nedelja	4. advent. Tomaž, ap.; Glicerij.	
22	Pondeljek	Demetriji in Honorat, m.; Cenon, m.	
23	Torek	Viktorija, dev.; Dagobert, kralj.	
24	Sreda	† Adam in Eva; Irmina, dev.	
25	Četrtek	Božič. Rojstvo Gospodovo.	
26	Petek	Štefan , mučenec; Arhelaj, škof.	
27	Soboja	Janez Evangelist; Fabijola.	☉
28	Nedelja	Ned. pred Nov. let. Ned. otroč.	
29	Pondeljek	Tomaž, škof; Trofin, muč.	
30	Torek	David, kr.; Liberij, m.; Nicefor, m.	
31	Sreda	Silvester, pap.; Pavlina, muč.	

Lunini izpremeni. ☾ Prvi krajec dne 5. ob 3^h 59. ☉ Ščep dne 13. ob 4^h 00. ☾ Zadnji krajec 20. ob 5^h 16. ☉ Mlaj dne 27. ob 3^h 59.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

U pojasnilo našim cenjenim bralcem

od T. K. na binško nedeljo.

ar tu pišemo, ni kak političen članek, tudi nimamo namena razpravljati dogodkov iz leta 1912. Vsaj itak ni bilo mnogo dobrega; nemiri, vojska, velika draginja, stavke, kužne in druge bolezni in posebno zadnje so, ki povzročajo toliko zla.

Da, zdravje! Koliko ljudi ga zane-marja in si misli, da je zdravje neporušljivo in ga cenijo šele potem, ko je pri njih potrkala na duri bolezen; potem šele spoznajo, da naredi zdravje lepo in vredno življenje. Zato naj se vsakdo potrudí ohraniti svoje zdravje, ker ni železno in če kdo tudi še ni bil bolan celo svoje dosedanje življenje, pride vendar enkrat bolezen nad njega. Oh kolikokrat se sliši reči koga, ki kašlja: »A kaj zato; kdor dolgo kašlja, dolgo živi!« in nekega dne je nastala iz kašlja resna bolezen.

Nikoli ni zanemarjati znamenj kake bolezni in nikdar se ne smé računati na to, da bo narava že sama ozdravila, kajti lažje se bolezen prepreči, nego se jo ozdravi.

Ako se pa pravo preizkušeno sredstvo o pravem času uporabi, se bolezen največkrat ne izcimi. Radi tega naj bo tako sredstvo vedno pri rokah in se naj rabi pri najmanjšem pojavu; posebno v takih slučajih, ako ni takoj zdravnika pri rokah, nam more zanesljivo domače zdravilo neprecenljivo koristiti.

Zato upamo napraviti svojim cenjenim bralcem veliko uslugo, če obrnemo njih pozornost na dva taka pripomočka, o katerih koristi smo se že v mnogih slučajih prepričali in to sta: Fellerjev gastlinski fluid z znamko »Elsafluid« in Fellerjeve rabarbara kroglice z znamko »Elsapillen«.

Nista novi zdravilni sredstvi, ki bi se z lepimi reklamami, po agentih, kramarjih in enakih ljudeh širili, ampak stari, dobri, preizkušeni domači zdravilni sredstvi, ki sta že leta in leta na jako dobrem glasu. Vsakdo, ki je ta preparata že rabil pa je bil po velikih reklamah zapeljan, da je poizkusil vedno na novo vpeljane reči, se je vrnil zopet k Fellerjevim preparatom z znamko »Elsafluid« in »Elsapillen«. Prepričal se je, da ti najbolj zanesljivo vplivajo, so nedosežni in tudi najceneji. Temu se ni čuditi, ker Fellerjevi preparati z znamko »Elsafluid« in »Elsapillen« so strogo realne, lekarniške posebnosti, ki so po določenih predpisih v nalašč zato pripravljenih laboratorijih lekarnarja E. V. Fellerja v Stubici št. 574, Hrvaško, od strokovnjakov sestavljene in ne kakor razne v novejšem času v listih priporočane tekočine, balzami in žganja pod vsakovrstnimi imeni, katere dostikrat tudi nevedne roke pomešajo, in ki so potemtakem brez zdravilne vrednosti, ki pa še pogosto škodljivo vplivajo.

Pri izdelovanju zdravil je treba gledati posebno na to, da so ista od izurjenih strokovnjakov pripravljena in taka je dobiti le pri lekarnarjih, ne pa pri ljudeh, ki niso strokovnjaki.

Oba Fellerjeva preparata z znamko »Elsafluid« in »Elsapillen« se pripravljata na poseben in nadvse skrben način in le najizbranejše, najdražje in najbolj učinkujoče rastlinske izvlečne snovi, ki so z največjo skrbjo izbrane in enako dobre, se porabijo za njū.

Fellerjeva preparata z znamko »Elsafluid« in »Elsapillen« se odlikujeta po svojem zanesljivem učinku, po krasnem duhu in dobrem okusu, kakor tudi po brezmejni trajnosti in jako nizki ceni.

Oba pripomočka sta si pridobila

vsled svojih izvrstnih zdravilnih olajševalnih lastnosti, naklonjenost ljudstva in priznanje zdravnikov; to ne vidimo sa-

mo iz lastne skušnje, ampak tudi iz zahvalnih pisem, katerih nekatera priobčujemo in prepuščamo bralcem v razsodbo.

Migljaj našim bralcem naj bi bilo sledeče pismo, katerega je Nj. Veličanstvo Jožef princ Rohan v Schottwienu pisal: „*Presenetljiv učinek „Elsafluida“ prekaša v resnici vsa pričakovanja ter lahko razglasite, da je meni in mojim znancem Fellerjev „Elsafluid“ in „Elsapille“ pri največ boleznih kakor pri glavobolu, bodljajih, trganju, bolečinah v križu, nahodu, pri različnih slabostih v želodcu itd., najizbornejše pomagal; posebno še pri oslabelem vidu krepi „Elsafluid“ oči, zato ga priporočam kot nepogrešljivo domače sredstvo.*“

Vsa čast takemu postopanju, ki ga naši bralci vidijo v naslednjem pismu Njega ekselence barona Leva Freytagh-Loringhoven, ces. ruskega svetnika v Arensburgu, Komandantenstrasse št. 5. otok Osel, guver. Livlandija. Nj. ekselence piše: „*Štejem si v svojo dolžnost izvrstni „Elsafluid“ nad vse priporočati človeštvu. Imel sem priložnost odzaviti nekoga zdravnika iz Petrograda, ki je bil lastnik velike blatne kopeli, s Fellerjevim fluidom mučnih revmatičnih bolečin v ramenih, ko so bili že vsi njegovi pripomočki brez vsakega uspeha. Tudi neki zdravnik v Danzigu na zah. Pruskem rabi v svoji praksi Fellerjev fluid in zato želim v blagor človeštva, uporabo tega preparata in njega vedno večje razširjanje in iznajditelju zasluženo slavo.*“

Edino resnica iz ust izkušenih ljudi nam dokazuje več kot vsaka koristolovska hvala. Dr. Neugebauer na Dunaju piše: „*Vaš „Elsafluid“ smo priporočili 83 let staremu možu, ki je trpel na okamenelosti odvodnic krvi in sicer v svrhu, da bi se oslABLJENO mišičevje pregnalo. Prav izborno mu je storilo drgnjenje z „Elsafluidom“ dan na dan in stari gospod trdi, da sedaj že lažje hodi. Gospod dr. R. Schmid v Pittenu na Nižji Avstrijskem piše: „Z obema Vašima „Elsa“ preparatoma, posebno z „Elsafluidom“, sem dosegel izvrstne uspehe in sem ista sedaj že večkrat najbolje priporočal.*“

Znana pesnica in pisateljica Pavel Maria Lacroma plem. Eger Schmitzhausen se je v pismu na lekarnarja Feller-ja sledeče izrazila: „*Primorana sem Vam povedati, kako nežmerno dobro mi je storil Vaš, po baronici Freytagh poslani „Elsafluid“, zoper obrazno nevralgijo. Sprejmite toplo priznanje izmed velike množice hvale dolžnega človeštva.*“

Tudi neverjetni Tomaž poiskusi, če sliši tako prepričevalne besede, kakor jih beremo v pismu baronice Geramb v kopeli Busias pri Temešvaru. Glasi se: „*Mislila sem Vam že davno pisati, in tudi po časopisih naj bi se zglasilo, kako Feller-jevi „Elsafluid“ izvanredno učinkuje. Trpela sem mnogo bolečin, protin in oslABLJEN vid, trudnost in glavobol, bolečine v hrbtu in razne slabosti, odkar pa rabim „Elsafluid“, sem popolnoma zdrava.*“

Če smo natisnili par priznalnih pisem, smo storili to za to, da smo opozorili svoje cenjene bralce, katerim želimo dobro, na oba preparata: »Elsafluid« in »Elsapillen«. Storili smo to tudi zato, ker smo slišali pogosto, da je bilo to ali ono zdravilno sredstvo priporočano od raznih ljudi, ki se nič ne razumejo, ter je vsled tega ostalo »brez-uspešno in je vrhu tega razočaralo naročnika, ki je imel smolo, da je dobil zdravilno sredstvo, ki je bilo eno izmed mnogih ponarejenih, iz nepravega vira.

Zato hočemo posebno naglašati, da se oba preparata izdelujeta pristna edino le v laboratoriju in v lekarni E. V. Feller-ja v Stubici št. 574 (Hrvatsko). Več nismo nameravali s člankom »V pojasnilo«.

Zgoraj pisano naj se torej ne smatra kot reklamo; ker tudi ni naša stvar naštevati, koliko kak preparat stane; kdor hoče, naj poišče v anonah lekarnarja Fellerja ali pa se naj obrne naravnost na lekarno Feller v Stubici št. 574 (Hrvatsko).

Tudi nam ne pride na misel naštevati celo vrsto boleznih in katero teh sredstev naj se uporablja proti njim, kajti to prepuščamo gg. zdravnikom.

S temi vrsticami hočemo svojim cenjenim bralcem le pojasniti, osobito onim, ki so že naleteli na nepristno domače zdravilo in so zaprisedli, da ne bodo nikdar več naročili takih, ter jim dokazati, da se dobe tudi dobra, pristna, domača zdravila, med katerimi zavzemata »Elsafluid« in »Elsakroglice« prvo mesto.

Dokazati smo hoteli tudi, da se dobe ponarejalci dobrih, priznanth, izvornih preparatov, ki si ne privajajo samo sličnih imen, ampak ponarede celo zavitek, da bi kupce premotili, da so njih falzifikati pristni.

Hočemo Vas konečno opozarjati, da bodite oprezni pri nakupovanju, posebno kar se tiče zdravilnih pripomočkov. Drugega namena ni imel ta članek v pojasnilo. Več tudi noče biti ta članek in zato naj bo cenjenim bralcem

„v pojasnilo“.

Ptuj. (Pogled od desnega brega Drave. Glej članek „Iz našega Ptuja.“)

1913.

Dolga je minuta in dolga ura, — in vendar je leto kratko, ako obrnemo ob meji Silvestrove noči svoj duševni pogled. Kakor polž leze čas in vendar hiti kakor blisk. Svinčene noge ima ura in vendar smo v hipu stari postali. Zdi se nam, da čutimo še prve poljube mladosti na ustnicah, pa nam rastejo že sivi lasi in se že odpirajo grobovi. . .

Treba je filozofičnega miru, da se pride brez britkosti čez ta dejstva. Smrti se človek ne sme bati, da mu ni treba jokati čez minule dneve lepote — — —

Tako stojimo zopet ob meji, zopet ob stopnicah v neznano novo leto. In pogumno stopimo v to tajinstveno novo leto. Res je, da so naše vrstice redke postale in da je mnogo več tistih malih gričev, ki zapirajo vse veselje in vso žalost, vso ljubezen in vso sovraštvo. Pa naj bi se morda tega bali? Danes zadene tebe, jutri mene! Posameznik je podoben listju, ki pada iz jesenskega drevesa. List za listom pada, list za listom, a drevo ostane!

Drevo je ljudstvo. In ljudstvo ostaja. Ljudstvo je nesmrtno, od setve do žetve hiti. In kdor se čuti kot član tega ljudstva, ta stopi pogumno v novo leto. . .

Kaj nam prinese to novo leto? Kje ste, preroki? Naj bi ljudstvu prineslo sreče, tiste zvišene sreče, ki jo rodi izpolnjena dolžnost in poštenost srca. Tiste sreče, ki ne hiti le po otročjih zakladih, marveč po plemenitosti duše.

To želimo ob novem letu 1913!

Uredništvo.

U gluhem zakotju.

Pripovedka, maloruski spisal **Bogdan Lepki.** (Posl. **Podravski.**)

Jakobova jalovica se je bila spreobjedla detelje in poginila. Ležala je pri jaslih v hlevu kakor gora, v koči pa se je Jakob pričkal s svojo ženo.

„Čemu si pustila jalovico na svežo deteljo, gospodinja?“

„A čemu si pustil duri odprte, gospodar?“

„A ti, čemu jih nisi zaprla za menoj?“

„Čemu pa imaš potem ti roke?“

„Ti ugonobljaš moje delo, žena!“

„Ti pa zapravljaš moja leta, gospodar!“

Tako sta se pričkala celo pol dneva.

Proti večeru sta se spomnila, da je bilo treba jalovico pokopati, ker bi jela sicer smrdeti.

„Treba jo je bilo zaklati“, reče Jakob, „pa bi bili ljudje pokupili za nedeljo meso.“

„Moj oče ni mesar in mati ne mesarica“, mu odvrne žena, „to-rej tudi jaz ne znam klati živine.“

„Z jezikom pa znaš rezati, kakor z britvijo. Kaj ne da?“

„Ako le režem, režem s svojim, kaj je to tebi mar? Pojdi strani ter napravi nekaj z jalovico, zakaj tega bi še bilo treba, da bi te odgnali žandarji.“

„Tebe pa odžene zlod!“ zarohni Jakob, prestopivši prag.

Na dvorišču pa si domisli, da ima žena prav. On je zakrivil nesrečo, ker ni zaprl duri za seboj. Jalovica je odšla z dvorišča, se spreobjedla na polju detelje ter poginila. Vendar priznati ji tega ni hotel, zakaj najslabše je tedaj, ako žena dobi oblast nad svojim možem. Tedaj je, pravi, propadlo vse. Na to pogleda v hlev, kjer je ležala mrhovina, vzdihne, pljune ter gre h konjederцу Antonu, ki je bil tudi grobar in strežnik šole v eni osebi. On je kopal grobove, snažil učiteljeve škornje ter pretepaval učence s šibo. Če je imel čas, je spletal košare, puščal ljudem kri, deval crkneno živino iz kože ter zbiral čebelne roje. Kar je kdo potreboval.

Na nesrečo je bil Anton odšel v drugo vas z nekim pismom in Jakob se je vrnil, ne da bi bil nečesa opravil.

Potoma je stopil k slepemu Martinu, ki je znal brenkati na liro ter je na svatbi popeval takšne pesmi, da so ženske hotele kar popokati od smeha; toda tudi njega ni našel doma.

Med tem dospe izza votle vrbe Abramko, človek imenovan tako radi tega, ker se ni strašil nobenega posla ter se rad poprijel vsega. Ta mu reče: „A kaj Jakob, ali je Anton doma?“

„Gorjé mu, ni ga!“ odvrne Jakob. „Vse skupaj je nekam odnesel zlod.“

„Ne povej tega nikomur“, reče Abramko, „bom pa jaz odril jalovico.“

„Pa jo oderi“, mu odvrne Jakob, „toda zá-me.“

Jameta se pogajati in končno je obveljalo, da mora Abramko plačati tri srebrnjake in koža bo njegova.

Takoj odideta oba proti hlevu, žid se zapre v hlev in predno je priplaval mesec na obzorje, bilo je delo končano.

Na to spleza na dile, obesí kožo na drog ter se zadovoljen vrne domu.

Med tem je Jakob porinil iz kolarne voz, zapregel konja ter dospel pred hlev.

Dokaj truda je stalo njega in njegovo ženo, predno sta izvlekla jalovico ter je voz oddrdral v vas.

Na poti so obstajali ljudje ter kimajoč z glavami govorili: „Ov, ov, ov!“

Jakob je bil jezen; poganjal je konja in jalovica je odskakovala na vozu, kakor bi bila živa.

Tako se je voz približal na konjsko pokopališče. Bil je to ne velik kos občinskega zemljišča, obdan z dovolj globokim rovom, na katerem so pokopavali mrhovino: konje, krave, ovce, celo svinje. Ko je nastala zadnja kolera, je glavarstvo zapovedalo, naj napravijo ondi pokopališče, čemur pa se je občina ustavljala.

„Poprej so pokopavali samo ljudi, a sedaj pa tudi živina potrebuje pokopališča“, si je mislil Jakob. „Nadalje nemara še iznajdejo ne-kake matrike za živino. Vse je mogoče. Potem nemara izide še zakon, da boš čital črno na belem, da ni vstvarjena živina za-te, marveč da si ti vstvarjen za živino. Pfu!“

Jakob pljune, sname z voza lestvo ter vrže jalovico v travo. Telica je ležala kakor klada. Jakob vzame rovnico ter začne v obližju kopati jamo.

„Ni dovolj, da je crknila, še takšne parade ji je treba“, je govoril, kopajoč zemljo.

„Pelji jo, skoplji ji jamo, pogrebi. Hi! . . . A vi, čemu ste prihiteli?“ s temi besedami se obrne h psom, ki so se čimdalje bolj bližali mesu. „Prišli ste na pogreb? — Dobro! Evo Tebi, dedec, kruha!“ Zahrumi ter vrže prvemu, najbližjemu grudo prsti. Psi se razkrope in Jakob je kopal dalje.

„Čemu stojita?“ zakriči svojima dečkoma. „Vzemita bič ter odženita pse.“

Dečka pograbita eden bič, drugi pa lopato, ter stečeta za psi. Jakob izkoplje jamo, jo premeri z rovnjačo, če je dovolj velika ter zvali mrho vanjo. Na to jame s pomočjo fantov zasipavati jamo.

A na nasipu so sešli gladni psi ter z žalostjo in z jezo zrli na bedastega kmeta, ki tako okusno jed tako po neumnem zakopava v zemljo.

Ko se Jakob vrne domu, bila je noč.

Luna je svetila, prepelice so prepevale, seno je dišalo kakor strd.

„Lepo bo!“ govori Jakob, zroč na hišo, kjer se je valil kvišku dim iz dimnika. Tudi nebo se je pokrilo z zvezdami, da bi jih kar gledal.

Konja sta šla polagoma. Jakob ju je podil, oziral se okrog ter si mislil:

„Ljudje so posejali ajdo kakor morje, toda jaz kakor na jezo, je nisem sejal. Nasejal sem več ječmena, ki pa se je bil spodletel. Hej, tako!“

V tem hipu postane Jakob zelo otožen. Zdelo se mu je, da je zelo reven, da se mu vse spodleti, da zanj ni več rešitve. Polje ni obrodilo, jalovica je poginila, nesreča je podajala nesreči roko.

In pustivši pokopališče za seboj, si je domislil, da tudi njega popeljejo tjekaj in da se ondi ne bo vkvarjal več ne z ajdo, ne z ječmenom, ne s kako drugo setvijo, z ničemur.

Mesec je svetil, prepelice so petpedikale, seno pa je duhtelo slično strdi.

* * *

Jakobova žena je pričakovala Jakoba z večerjo.

„Kaša mi je že skipela, otroci so že lačni“, je dejala, zroča proti durim, „njega pa še ni.“

Nad gluhim zakotjem pa je viselo tiho, poletno nebo. Ob reki je ropotal neumolkljivi mlin, po poti so jezdarili hlapci, na konjih, svirali na piščalke ter popevali. Psi so jim prihiteli naproti, drvili za konji ter lajali.

Ptuj. (Jedilnica v zavodu „D. Mädchenheim.“ Glej članek „Iz našega Ptuja.“)

Žena je stala dolgo ter poslušala, če mar že ne gre Jakob. A v koči je sedel na klopi najstarejši sin ter čital nov časopis. Okrog njega je stalo nekoliko hlapcev in poslušalo. Eden izmed njih je bil pred nedavnim pristopil k članom čitalnice, toda raz očes si mu lahko razbral, da mu berilo ni povsem jasno. Vprašal je:

„A o vojni ne pišejo ničesar, Mihec?“

„Ne, ničesar.“

„A na sejmu so govorili, da se hočejo naši spoprijeti s Turkom.“

Mihec ga pogleda, kakor oče malopridnega otroka, ter se nasmehne.

„Čemu ti roji po glavi Turek? Ko bi te-le sovražnike premagali, kar jih imamo, bilo bi dokaj bolje.“

ln jel je pripovedovati, kakšne sovražnike imajo kmetje, kako se morajo boriti za slehrno žlico hrane, za slehrni dan življenja in kako morajo paziti, da v tej borbi ne podležejo, ker kmečko življenje je le en neprestali boj.

„Toda, pravim vam“, reče končno z vzvišenim glasom, „vdati se vendar-le ne smemo. Le plašljivci se bojé; oni, ki so pogumni, pa se krepko postavijo v bran. Drži se kmet z rokami in z nogami svoje zemlje, ker ona je tvoja moč. Kmet brez zemlje je kakor riba brez vode, kakor list brez pecelja, kakor nečimni prah. Pfu! kdor te nima!“

V tem hipu se duri odpro in najpoprej pride mati, čez trenutek dospe tudi oče.

„Katica!“ zakliče na pragu. „Časopisi! Bog! Stari naj odvaža mrhovino, tvoji otroci pa naj čitajo časopise, ker oni so gospodje! Moj!“ zakriči, obrnivši se k sinu, „daj mi mahoma ta papir, ako ne, pa te vržem ob enem z njim skozi desete duri. Si slišal!“

Sin izbuli oči. Kar je bil živ, še nikdar ni slišal od svojega očeta tako rezkih besed. Resnica, da je Jakobu presedala čitalnica, da ni mogel trpeti knjig, niti nobene prosvete. Ni vedel, čemu je ona in kaj mu naj koristi. Saj so vendar ljudje iz početka sveta živeli brez knjig in brez časopisov, pa še dobro se jim je godilo. Vendar otrokom ni branil čitati. „Ako si opravil svoj posel“, je rekel časih, „pa čitaj kolikor hočeš, samo luči mi ne žgi po nepotrebem.“

Tem bolj čudno je torej dirnila Mihca sedaj očetova jeza. Ni se mogel premagati in rekel je:

„Menda vam, oče, vendar ne škoduje to, ako jaz čitam.“

„Škoduje?“ odvrne oče, „ne ljubim, nočem, ne potrebujem tega. Dokler ni bilo teh šol in teh čitalnic, je človek še nekako tako dihal, sedaj pa kakor bi skočil raz obrežja v vodo. Polje ni obrodilo, jalovica je poginila, delaj kar hočeš.“

„Saj naša jalovica vendar ni poginila radi časopisov? Saj ona ni znala čitati!“ mu odvrne Mihec.

„Kaj?“ zahrumi Jakob. „Ti se hočeš še posmehovati svojemu očetu! Ti me jeziš! Moj! Drži jezik za zobmi, kajti naj si tudi močan kakor hrast, te vendar potipam tako, kot nekakšnega smrkolina.“

Mihec domigne z rameni.

„Ta časopis ni tega prav nič kriv. Brez časopisov in brez učenja je dandanes težavno prebiti na svetu. Dandanes slehrni žid, slehrni postopač pozna dobro svetovni red ter bega nevednega kmeta. Sedaj je treba iti naprej z drugimi, ako ne, pa te poteptajo kakor mrliča.“

Jakob pokima z glavo ter smehljaje se reče:

„Hej, kako pameten si vendar! Jajce je modrejše nego kokoš. Pravcat čudež!“

Mihec pa reče: „Ta jalovica bi nemara še živela, ko bi vi znali čitati. Evo, jaz imam takšno knjigo, ki uči, kako je treba glešati živino, toda knjiga sama ne govori, človek mora znati pismo.“

„Dovolj!“ zahrumi Jakob. „Že imam tega pouka do vratu dovolj. Slabo je na svetu, ko morajo sinovi učiti očete modrosti. Sedaj sem še jaz tukaj gospodar! Ali me ubogaj, ali pa se mi poberi izpred

oči! Jaz vam pokažem! Jaz upognem vaše vratove! Kar premikastim vas. Jaz! . . .“

Toda žena je skočila proti njemu, prišla ga je za roko in mu rekla: „Tuji fantje te čujejo, spametuj se vendar!“

Jakob se črez trenutek zbrihla, fantje se poslové ter odidejo, žena pa prinese večerjo. Jedli so molčé. Samo časih je katera žlica glasnejše zaropotala ob skledo, ter je bilo slišati, da je nekoliko ust pihalo vročo kašo in jo potem pohlepno srebalo va-se.

Ko si otarejo usta, prične Jakob znovič:

„Jutri pričnemo žeti. Ti, žena, ostaneš doma, skuhaš zajutrak in pospraviš pri živini. Mi pa že ob svitu odrinemo nad žito.“

Govoril je odločno in glasno, kakor „okoman“ (ekonom). Vendar Mihec tega ni prenesel. Bil je takšne narave, da ni mogel molčati, ako je videl, da se godi nekaj tako, kakor se ne bi smelo.

„Jutri pojde dež in nemara nastane naliv, ker je učiteljev zrakomer močno padel. Radi tega sem tudi jaz šel danes po žito, dasiravno je še nekoliko zeleno. Grajsko je poprej vsejano, pa ga vendar še ne žanjejo. Svetujem torej, da še počakamo.“

„Spravi svoj nasvet za one, ki so takšni, kakoršen si sam, ob enem s tvojimi zrakomeri! Požeruhi, legendarji! Delati se jim ne ljubi, pa tako prerokujejo. Z brezovko vas poženem na polje, pa je! In ti —“ s temi bešedami se obrne k dekli, ki je stala bleda in prestrašena ob postelji, „tí tudi pojdeš. Mi smo reveži, nihče nam ne pride pomagat. Bolehavost pa je gosposka stvar, kmet pa bodisi živi ali pa umri!“

„Ne, oče“, se oglasi na to Mihec. „Hanka je bolna, ona ne more iti.“

„Kaj!“ zarohni Jakob. „Že znovič imaš svoj jezik poleg . . . ti . . .“ in dvignil je pest ter hotel oplaziti sina. Toda sin ga prime za roko in mati je spustila lonc iz rok ter pritekla k možu.

„Pusti me ter zgubi se mi izpred očíj, ker sicer te ubijem!“ vrešči Jakob.

„Beži sin, beži dete!“ je prosila mati sina; „oče so danes hudi! Odstopi!“

Sin pobesi glavo ter odide.

Prestrašeni otroci so se dolgo stiskali pri peči drug k drugemu, dolgo je ihtela bolnica poleg postelje in dolgo se ni mogla pomiriti Jakobova žena, ki je ljubila moža tako odkritosrčno kakor otroke.

*
*
*

Mihec je odšel naravnost v hlev, kjer je navadno spal, toda od ondot se je preselil na seno, ker v hlevu mu je bilo pretoplo in preveč soparno.

Sveži zrak, jasno, z zarjo pokrito nebo in lahni zapadni vetriči so ga pomirili. Jel je premišljevati . . .

Kaj je neki to, da je od nekaj časa jelo iti v hiši vse narobe? Poprej ni bilo tega krika, ni bilo prepira, niti kletve, a sedaj niti žlice hrane ne moreš pojesti mirno. Svoje dni so delali vsi, slehni to, kar mu je bilo naročeno in mir je vladal v hiši. Sedaj pa nihče ne ve, kaj

roji očetu po glavi, s čem se mu naj vstreže? Od onega časa, ko se je zgodila nesreča, se nam godi jako slabo, toda kdo je tega kriv? Kdo je velel pričeti pravdo s stricem, kdo rekel zlobnim ljudem zapaliti utico, kdo poginili jalovici? Revščina ne lazi po drevju, človek pa ima pamet radi tega, da se obvaruje revščine. Vsej tej izgubi je bilo še mogoče priti v okom. Evo, čitalnica hoče osnovati prodajalnico. Treba je samo pristopiti v družbo ter odstopiti čumnato za prodajalnico, in dobil bi se za to zal denar. Toda oče je ne da. „Ni časa — trgovina je židovska reč!“ pravi in tako dalje. A kaj je z ognjem? Kolikokrat je on že svetoval, naj se dado zavarovati. Toda vse zastoj. „Naš rod tega poprej ni poznal. Ni treba.“ In ostalo je pri tem. Ko je prišel ogenj, koliko je napravil škode! Dobro, da jim še vse ni pogorelo! Tudi polje bi drugače rodilo, ko bi ga nekoliko drugače obdelovali. Livade bi

Ptuj. (Dvorana za učenje v zavodu „D. Studentenheim.“ Glej članek „Iz našega Ptuja.“) bilo treba posušiti, obsejati travo in oni daljši klin posejati z moko iz kosti, ker tjakaj ni mogoče spraviti gnoja. In tako bi bilo treba zboljšanja pri vsem. Vendar namesto tega se jeze, grizejo nas in sebe in se pritožujejo čez slabe čase.

In jel je pomilovati očeta. Razumel je, čemu se je oče tako spremenil, čemu je nakrat postal tako mračen in osoren.

To je tako kakor takrat, kadar človek zagazi v blato, ali ako se jame led lomiti pod teboj. Stoj, glej mirno okrog sebe, pomisli, kam bi mogel postaviti svojo nogo, da naletiš na trdna tla — in takrat se izkobacaš srečno. Če se prestrašiš, če jameš slepo cepetati z nogami, pa zlezeš tako globoko, da se ne boš mogel niti ganiti.

A kaj je tu početi? kako pristopiti k očetu, kako ga pomiriti in prepričati? si je mislil Mihec ter pri tem zaspal.

Po letu so noči kratke. Človek nima toliko časa, da bi se dobro zravnal. Radi tega pa spi kamenito spanje in to spanje ima neko nenavadno moč.

Ko je Mihec vstal, se še niti ni svitalo. Pogledal je na nebo — nič! Le na zapadu je bilo videti nekoliko oblakov, slično dimu, veter pa je pihal od ondot nekako gnil in topel kakor iz peči.

Mihec gre k živini ter si misli, ali naj gre v hišo ali ne! Čemu dražiti očeta! Saj prepričati ga itak ne more, torej je samo škoda, da se jeze med seboj.

Pa je vzel sekiro ter odšel k mostu, ki ga je občina v naglici delala, ker bi imeli ondi vojaki voziti topove. Predno je dospel tjekaj, je priplezalo na obzorje solnce ter jelo pripekati tako močno kakor opoldne.

„Oj gorjé! Dež pojde! Da doma le ne bi začeli žeti, ker bilo bi škoda žita!“ si misli Mihec, „ako le Hanka ne bi šla, da se ji ne bi shujšalo. Prepotegnila se je pri delu, pa sedaj boleha. Bog naj jih varuje vse skupaj!“

Ves dan mu ni šlo delo izpod rok. Misli mu niso dale miru in pri srcu mu je postalo tako težko, kakor bi se bil navalil nanj stoletni hrast.

Opoldne so se jeli zbirati oblaki ter so zakrili nebo slično nekaki mokri cunji. Proti večeru so jeli spuščati iz sebe dež. Ko je veter zapihal, je dež poenjeval, toda šel je.

Reka se je napolnila z vodo, na poti so nastale mlakuže, drevesa so postala mokra, takisto tudi strehe in ljudje. Do noči je bilo še daleč, a že ni bilo več videti božjega sveta, takšen mrak in hlap je vladal povsod. Nalivalo je . . .

„Oče, sedaj imate zrakomer na nebu“, si je mislil Mihec, vrnivši se domu. Bil je utrujen in tako premočen, da se je kar kadilo od njega. Hotel je čim poprej dospeti v topel in suh kotiček.

Na ulici naleti na mlajšega brata. Tekel je v vas.

„Kam greš?“

„Po kis v krčmo. Hanka umira.“

Mihcu se je zdelo, kakor bi ga kdo sunil z nožem. Žalostna novica je stisnila njegovo srce, kakor z železnimi kleščami.

„Mar nisem rekel že poprej?“ reče stopivši v hišo.

Hanka je ležala na klopi, bleda kakor smrt.

Mati je klečala poleg nje in kimajoča z glavo govorila skozi solze: „Moja revica! Moja draga deva! Ali me hočeš res zapustiti? Rekla sem ti: ne žuri se tako, rekla sem ti: počij se, dete! ti pa si le drla naprej! Tvoja naglica te je ugonobila, revica.“

Oče je sedel s pipo v zobeh poleg škrinje ter momljal: „Nesreča za nesrečo me tepe, da je kaj! Na vsakem prvem koraku naletim na volka, na drugem pa na bedo! Oho! propadel sem slično psu na sejmu!“

Ko je zagledal sina, je vtihnil ter naslonil glavo na skrinjo.

Mihec je nekaj časa gledal, na to pa je odšel zapreči konja. Nihče pa ni vedel, da je odšel po zdravnika v mesto.

Med tem je Hanki postalo čimdalje hujše.

Celo kis, ki ga je polagoma popila celo kupico, ji ni pomagal in zdelo se ji je, da jo je še hujše poškodoval! Bencala je z nogama ter tako močno kričala vsled bolečin, da sosedje niso mogli spati. „Srce, hej srce!“

„Ni drugače, mož!“ reče Jakobova žena, „pojdi po Gornico!“

Črez malo časa pripelje Jakob Gornico, ki pride vsa razgreta.

„Vse sem popustila“, je dejala „ter pohitela k vam. Vi ste mi najprvi. Dasiravno imam opravka črez glavo, vendar k vam pridem, ker vas imam zelo rada. Toda prinesite mi vsaj pol četrтинke žganjice, ker me nekaj tako zbada tu notri, da Bog pomagaj!“

Jakob prinese pol četrтинke žganjice. Gornica jo izpije, pohrušta nekoliko česna, potrošnega s sladkorjem ter jame ogledovati bolnico.

„Pri srcu te, deklica, zbada in v prsih, praviš in glava se ti pri tem hoče razleteti — to-le je urok. Strijna te je bila vrekla, Bog da ne bi imela škode radi tega, odurna vražarica! Takšno zalo deklico tako poškodovati, hej, hej, hej! Nič hujšega ni, kakor so odurne oči. V njih tiči hujši strup nego v kači. Usmiljen Bog naj nas brani ter zavaruje pred takšno bedo!“ . . . je nadaljevala, obrnivši se k starišem. „Vendar nalijte mi še kapljico, kajti že čutim sušo v grlu. Nisem zmožna govoriti.“

Izpila je, pojedla ter preiskovala dalje.

„To, da si ji dala kisa, je jako pametno. Kis pomaga v vsaki bolezni. Sedaj jo še pokadimo s kisom, pa bo, kakor bi odrezal. V enem tednu pojde vaša hči že na polje, samo pazite na njo, ker je mlada, norčava in nagla kakor mlad konj.“

Jakobova žena poda Gornici iz sklednika novo skledo ter vrč vode in ta nagrebe iz peči žrjavice. Gornica je pihala v vodo, govorila nekaj nad žrjavico ter mahala z rokami nad skledo. Na to je vsula oglje v skledo.

Voda je zašumela, oglje zasičalo in Gornica je dejala, naj bi tudi odurne oči tako šumele, ko se bodo enkrat kopale v smoli, ter dejala, naj bi ta odurna duša, ki je navedla na deklico uroke, se pogreznila na dno pekla.

„Pojdi v gozd, v les, na deveto goro, v močvirje, pojdi mahoma!“ je kričala, mahajoča z rokami okrog sklede. Od tega je nastal veter, ugaševal svetilnico in hlad je pihljaj Jakobu ter njegovim ženi po licu.

„Hu-u! kako je to strašno!“ je dejala bolnica ter zrla na razvneto vražarico in njene čare.

„A kaj? Mar nisem rekla, da je to urok? Pa še kakšen! Le pogledjte, kako se je pogreznilo oglje! O!“

Na to je zajela z roko one vode, omila bolnici lice, roke, noge ter ji naročila, naj se napije te odurne vode. Potem se je napila sama, toda ne vode, marveč žganjice, oprla glavo ob steno in zahropila, da je kar odmevalo po sobi. Niti krič bolnice, ki je pretresal lesene stene, je ni mogel zbuditi.

„Vstanite, botra!“ jo je prosila Jakobova žena, vleksi jo s klopi.

„Hanka umira!“

Gornica vstane ter kakor zbegana jame dirjati semtertje po

hiši. Sedaj je butnila bodisi ob peč, bodisi ob škrinjo, ker bila je pijana tako, da ni mogla stati na nogah.

„Nož sem, srajco, urno!“

Dala ji je nož ter slekla bolnici srajco.

Gornica je stala sredi sobe z nožem v desnici ter s srajco v levici in kimajoča kakor ob molitvi, mlaskala s slinastimi ustmi ter govorila nekaj takega, česar nihče ni mogel razumeti in česar ni razumela nemara niti sama. Potem je spustila nož skozi srajco, ga takoj pobrala in ga zasadila v podboj.

Na to je omahnila na klop, oprla glavo ob steno ter znovič zahropila.

Zdelo se ti je, da nekdo prevaža po hiši topove.

Bolnica je za trenutek vtihnila. Jakob je ležal na škrinji in žena je zrla v Gornico kakor žid v lice čudodelnega rabina.

Ptuj. (Veliko igrišče za šolsko mladino. (Glej članek „Iz našega Ptuja.“))

Nakrat pa bolnica plane po koncu ter jame kričati, češ, naj jo ubijejo, ker ni zmožna prenesti trpljenja.

Zopet so zbudili Gornico in znovič je dirjala semtertje po sobi kakor v vročnici, na to pa je naročila pokladati ji na srce tople obkladke.

Pa tudi to ni nič pomagalo in ko je o polnoči dospel zdravnik, že ni imel več koga zdraviti.

„Kako zamorete,“ je rekel starišem, „bolnici, ki boleha na srcu, dati piti kisa in ji pokladati vroče obkladke na prsi?! Kar mika me zapovedati, naj zapró to nečimno babo.“

„Ko bi bili mi to vedeli,“ odvrne Jakob, samo da je nekaj rekel, v duhu pa si je mislil: „Tako je moralo biti, pa tudi je. . .“

To se je zgodilo v soboto in v ponedeljek so pokopali Hanka. Ljudi k mrliču se je bilo mnogo sešlo, kakor običajno ob grdem vremenu. Jakob je prinesel žganjice, žena je spekla kruh, skuhalo cmoke in ljudje so se gostili kakor na praznik.

O poludne so odnesli mrliča ter ga položili na voz. Za vozom je korakala Jakobova žena ter govorila: „Čemu me zapuščaš, moja deva, moja pomočnica? Pripravila sem ti gostijo, trdo položili so te v hladno mogilo, ozalšano z brezo. Čemu mi nisi umrla, ko si bila še majhna, da bi moja žalost ne bila tako velika? Oj, oj, oj!“

Dež pa je nalival in veter pihal, a zvonovi so doneli v zvoniku. Ko so zapustili cerkev, so zašumele stare, visoke lipe, potresle svoje zelene veje ter stresle nekoliko kapljic deža na belo krsto.

Ko so šli po polju, se je priklanjalو Hanki žito kot marljivi delavki.

Zaškripale so duri na pokopališču in družice so pospremile tovarišico ne na prestol, marveč v mogilo.

Nakrat pa je pokukalo izza oblakov solnce, osvetlilo breze na pokopališču, posušilo ljudi ter vrglo nekoliko jasnih žarkov na črni grob, da Hanki ne bi bilo tako temno, temno.

Ljudje so korakali med grobovi ter se pričkali radi tega, kje da leži kateri; otroci pa so plezali po višnjah, iskali na stogu solnčnic, ali ropotali s trohnelimi križi. Stariši so jih zapodili domu.

Ko so se ljudje vračali v vas, so govorili, da je pokojnica umrla vsled urokov; preklinjali so odurne oči ter si šepetali na ušesa, da Jakobu noče iti več po sreči, da mu je nekdo naredil.

Ženo njegovo so tolažile kmetice, češ, da je šla Hanka naravnost v nebesa in obžalovale Jakoba, da je ob času žetve izgubil par delavnih rok.

Jakobova žena je šla vsa rdeča od solz ter podpirala glavo z rokami, kakor bi je ne mogla drugače nositi po koncu. Jakob pa se je opotekal kakor berač. Vsi so dejali, da se je v poslednjih letih zelo postaral.

* * *

Drugi dan je slehrni, ki je vstal, stekel k oknu pogledat, kakšno bo vreme.

Vendar ni bilo lepo, Vreme se je držalo kislo kakor v pozni jeseni.

Na cesti je bilo blato, po dolinah voda, po gozdih dim. Pa delaj ako moreš!

Celo vrabci so jeli čvirikati. V jatah so prileteli v vas, vsedli se lačni in mokri na plote ter čvirikali.

A proti večeru je jata črnih vran letela nad vasjo s hrupom in truščem.

Jakob je hodil mračen kakor to mračno nebo; z nikomur ni govoril, marveč samo vzdihal ter momljal pod nosom: „Propadlo je moje delo, propadel sem povsem.“

Šele v četrtek se je prikazalo solnce. Bog! Kako nakrat je postalo veselejše na svetu, ko je zazelenela ta trava in listje je kar dozevalo ljudem pred očmi.

Jakob je šel ogledovat stoge.

Snel je s kope „klobuk“, ga pogledal ter odmajal z glavo, kajti slama je bila zelena kakor ruta, duhtela je po plesnobi, toda snopje je bilo vroče, da mu je kar vročina silila v nos.

Jakob se vsede ter si misli: „Resnico je govoril Mihec. Očividno je, da te knjige in ta vèda tudi nekaj vedó.“

„Treba je bilo ubogati sina.“

Ko je tako mislil, začuje neke korake.

Bili sta dve ženski, ki sta se približali.

„Bog vam daj srečo!“

„Bog jo daj tudi vama!“

„Ali se pride po tej poti v Krivogo?“

„V Krivogo?“ ponovi Jakob ter se ozre okrog, kakor bi bil zgubil ta pot iz spomina.

„Idita naravnost, a potem pri župnikovi njivi napravita ovinek; nato idita znovič naravnost proti mostu in raz mosta krenita proti Martinovi vrbi. Ondi vama že pokažejo dalje.“

Ženski se zahvalita ter gresta naprej, kakor bi zares vedeli, katera njiva pripada župniku in katera vrba je Martinova. Toda Jakob ju vpraša:

„A čemu gresta v Krivogo?“

„Greve k onemu fantu, ki zna zdraviti ljudi ter še marsikaj drugega.“

„Ali se res nahaja kateri takšen? Jaz še nisem čul ničesar o njem.“

„Tako je. Pri nas se nahaja neka ženska, ki boleha na črni boleznì, a on jo je ozdravil. Ko nekemu bogatašu otroci niso hoteli stori ti dobro, je tudi on pomagal. On baje ve pomoč za vse.“

„A kaj imata ve opraviti pri tem fantu?“ vpraša Jakob.

Žensko spreleti rdečica, toda tovarišica odvrne namesto nje:

„Ona hoče mnogo govoriti, pa malo povedati.“

„Aha“, pridoda Jakob kakor zadovoljen z odgovorom, toda iz očes si mu lahko razbral, da je hotel poizvedeti še kaj več o tem ne navadnem fantu.

„Torej pravita“, nadaljuje črez trenutek, „da on ve vse? Ali pa zamore imeti ljudi tako za osle?“

„Ne govorite tega“, pričneta nakrat obe ženski, „ker to bi bil greh. Takšnih, kakoršen je on, je nemara komaj kakih deset na celem svetu, a svet je vendar tako velik. Celo najstarejši ljudje pravijo, da še niso videli takšnega. To pravijo, da se nas je usmiljeni Bog usmilil ter nam poslal njega, da nam svetuje. Naj — govori Gospod Bog, — revni narod ne propade, naj ne pogìne od gladu, ne zbeži za morje! A gospodje, kakor pripovedujejo, ko so to slišali, so takoj poslali orožnike, da so tega fanta pritirali k sodišču. Toda nič. Dospel je fant k sodišču in gospodje ga mahoma vprašajo: „Torej ti, fant, baje veš vse?“

„Vse, ne vse, kajti le Bog je vseveden, vendar vem marsikaj od tega, česar drugi ne vedo.“

„Nu, kaj takšnega?“

„Marsikaj. Evo, naj povem, koliko denarja imate v žepu.“

„Nu koliko, koliko?“ vprašajo gospodje.

Fant pogleda na nebo, nekoliko pomisli ter reče: „Dva srebrnjaka, dve šestici in štiri krajcarje.“

Gospod seže v žep, prešteje denar ter da z roko znamenje, naj ga izpusté. In od tega časa mu dado mir. Bojé se ga.“

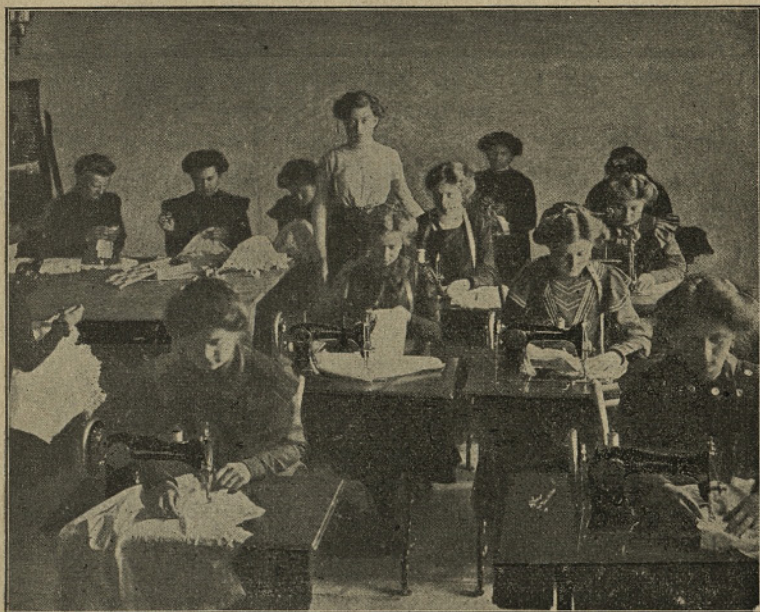
„Velika je božja moč in veliko njegovo usmiljenje nad nami grešniki“, reče na to Jakob odhajaje.

„Nu, a kaj se je zgodilo ž njim, da je postal tako pameten? Ali se je že takšen rodil?“

„Kaj še! Pravijo, da je bil bolehan otrok, ko je bil še majhen. Vse bolezní, kar jih poznajo ljudje, so ga mučile.“

„Torej se ga je nečisti hotel iznebiti“, omeni Jakob.

„Po cele dneve“, je nadaljevala ženska, „je revež preležal na vrtu ter gledal v nebo. A nebo je bilo pokrito z belimi oblaki. Nekoč pa je dejal svoji materi, ki je bila revna vdova: „Sedaj jaž vem vse, mati!“

Ptuj. (Šivalna šola v zavodu „D. Mädchenheim.“ Glej članek „Iz našega Ptujja.“)

„In od tega časa on vé vse, toda nama se mudi in pot je še dolga. Ostanite zdravi!“

„Potujta zdravi!“ odvrne Jakob. „Naj vama Bog pomaga, da dosežeta to, česar potrebujeta.“

„Bog daj! Bog daj tudi vam!“ odvrneta ženski, napotivši se dalje. Črez trenutek sta odšli po poti ter zginili med plodonosnimi njivami in samo njuni beli peči je še bilo mogoče videti preko valovja klasov, kot dva mična balončka. A potem sta zginili.

Dolgo je gledal Jakob za njima, tako dolgo, da mu je šinila nova misel v glavo.

„Ako drugim pomaga, pa pomore tudi meni“, reče vračajoč se domu.

Drugi dan je odšel.

Pustil je žito, pustil drugo delo, ki je nastalo ob času naliva ter stekel v Krivogo. Dospel je bil jako zgodaj ter pred poludnevom bil na mestu.

Znani mu ženski sta uprav zapuščali dvorišče, ko je on prišel.

„A kaj?“

„Ničesar.“

„Ali je svetoval?“

„Čemu ne bi?“

Na to se razidejo.

Jakob je čakal še kako uro, dokler ni prišla vrsta nanj. Ko so ga pa poklicali v kočo, so se šibile noge pod njim, kakor bi bil imel mrzlico. „Ali bo svetoval?“

Fant je govoril najpoprej ž njim o marsičem, potem se obrnil proti Jakobu ter mu dejal, da njemu, to je Jakobu, ne gre prav po sreči in da ima neko veliko gorje na srcu.

Jakob je samo kimal z glavo.

Potem je fant stopil na klop ter izvlekel izza slike blagoslovljeno oljko. Jakob se je iz početka prestrašil, ker si je mislil, da ga hoče pretepevati, toda fant je nacepil iz oljke treske, jih vzel v perišče ter potresal z njimi, kakor otroci orehe, kadar se igrajo. Potem je stopil k peči ter vsul klinčke nazaj na čelešnik.

„Vašo hišo“, reče, zroč v razcepljene treske slično v knjigo, „vašo hišo so zidarji slabo osnovali. Treba jo je prenesti na drugi prostor, razumete?“

„Čemu ne bi razumel; toda to je težavna naloga.“

„Da je težavna, to je vaša stvar, toda moja dolžnost je, vam povedati, to kar vem. Ako hočete, da se vam bo godilo znovič dobro, pa premaknite hišo z levim voglom proti severu do one višine na koncu sadnika. To je moja beseda . . .“

Na to pobere fant treske skupaj ter jih vrže v ogenj. Treske se vnamejo, zaplapolajo v ognju ter zgoré urno kakor bi trenil.

Jakob se vrne domu.

„Ako je le treba prenesti, pa se to mora zgoditi. Kaj hočemo?“

„Treba je to opraviti tako, da sin tega ne bo videl, ker se bode upiral. Treba je oditi k sosedom in jih prositi, naj pridejo jutri zarano na delo, takoj po zajutрку, ko bo solnce stalo za človeka visoko na nebu.“

„Predno se Mihec vrne z dela, bo kočá že prenešena in še on sam bo moral pomagati. Da, tako bodi!“ Kakor je namenil, tako je tudi učinil.

* * *

Mihec se je kakor navadno po zajutрку podal znovič na delo k onemu mostu, ki ga je občina dala popravljati za vojake.

A sedaj kakor pred enim tednom, bilo mu je tako težko pri srcu, kakor bi mu ležal ondi nekak stoletni hrast.

Tudi sedaj obsetujoč s sekiro klado, si je mislil, kako bi prišel zlu v okom. Tudi sedaj je vzdihuje šepetal: „Naj jih čuva Bog!“

Do poludneva je bilo še kako uro časa, nemara še več, kar prihiti k njemu mlajši brat Grega.

„Pusti delo ter pojdi domu.“

„A kaj imate zopet?“

„Oče premiče doma kočo.“

„Ali je mar znorel, ali se je samo tebi zmešalo?“

„Ni znorel, marveč je to čista resnica. Ljudje so pritekli skupaj in jo sedaj porivajo, teci!“

Mihec si oprta prtljago na jermen ter se poda v vas. Iz početka je šel počasi, pozneje pa je dirjal kakor konj.

Od cerkve se je dala videti njihova hiša kakor na dlani. Mihec pogleda. Bilo je ljudi polno dvorišče in takšen krič kakor bi gorelo.

Nekateri so nosili v čumnatih obleko, drugi posodo, zopet drugi so nosili iz koče ostanke peči, še drugi razkopavali temelj ter porivali pod kočo debele, okrogle hlode slične valjarjem. „Daj! Teci! Vzemi! Drži!“ je odmevalo po vsej vasi. Bil je dirindej kakor na mravljišču. Nekateri so grajali druge, drug drugega ni razumel, kakor je običajno ob času, ako hoče kdo hiteti.

Mihec se prime za glavo. „Bog! kaj neki ondi delajo? So zares znoreli!“ Na to jame teči na vso moč po poti naravnost čez drn in strn.

„Ko bi le še prihital o pravem času ter jih prestrigel pri delu, kajti kočja je stara ter se pri premikanju razčesne kakor pes.“

„Še eden sadnik imam pred seboj in dva vrta, ondi je že prosta ulica“, reče Mihec ter hiti še urnejše.

„Vzemi motvoz! Podpri steno! Kje je drog?“ Takšne besede mu done na ušesa.

„Ne hitite ljudje! Počakajte na-me!“ zakriči Mihec raz sosedovega dvorišča.

Toda nihče ga ni slišal, nihče ga ni ubogal.

„Podpri kočjo s koli! Vleči motvoz! Ha — hej!“

In nekoliko rok je odnašalo temelj raz onega mesta, kateremu ja ta pripadal že toliko let in ob enem je nekoliko kmečkih hrbtov podpiralo stransko steno, hoteč jo poriniti naprej. Drugi so pazili na podložene valjarje ter se nekako vpregali v delo. „Glave si razbijejo!“ si je mislil Mihec. „Stojte!“ toda v tem hipu se spodtakne ob prelaz ter pade.

„Hej še enkrat! dvakrat! trikrat!“ kriči Jakob.

Ljudem so se napele žile, motvozi so se trgali, strohnele hlade so kar hreščale.

Streha se je jela majati, kočja se je zagugala, kakor bi se pripravljala na orjašk skok in nakrat se je s hrupom podrta nalik hrastu, v katerega je treščila strela.

Tresk, ropot in kup prahu. A potem znovič tišina.

Ljudje so se razprašili na vse strani ter ogledovali od daleč brezobrazen velik kup razvalin slame in ilovice.

„Svet! svet! svet!“

„Kje je Jakob! Kam se je zgubil boter Jakob!“ se oglasi nekdo izmed sosedov.

„Kje je moj mož?“ kliče Jakobova žena vsa zbegana. „Uste mi moža.“

Kmetje planejo med razvaline in črez eno uro izvlečejo iz zmečkanega Jakoba mrtvega.

* * *

Na pokopališču v gluhem zakotju se nahajata dve mogili; večja s kamenitim križem; to je mogila Jakobova; a druga nižja z senim, to je mogila njegove hčerke Hanke.

Še sedaj govore ljudje s smehom, kazaje Jakobovo mogilo: „je mogila onega, ki je premikal svojo kočo.“

Toda Jakobov sin Mihec se ne smeji; on se z žalostjo spomnja svojega pokojnega očeta, ter pravi, da mu je kriva smrti las neporednost.

Postavil je bil novo kočo; toda na starem prostoru, ker hotel prepričati ljudi, da prostor nima na človeka nikakega vpliva, mveč le človek ima vpliv na prostor; in prepričal jih je.

Sedaj imajo vsega dovolj ter uživajo ljubi mir. Prepira ne poznajo, ker vsi vidijo, da Mihec gospodari pametno ter ga radi uboga. Nad durmi je nabita na steni tablica z žensko sliko, to je znamenje, je poslopje zavarovano pri domači zavarovalnici. Ob enem je tam na meščen tudi napis, da se ondi nahaja prodajalnica. Mihčev brat, Gregor prodaja v tej prodajalnici ter ima zale dohodke. Ob večerih se shajajo ondi ljudje, se razgovarjajo, čitajo nove knjige in časopise, ali pa prislušajo pametne Mihčeve nasvete. Že marsikateremu so pomagali ti svetin in marsikateri je radi tega blagroval Mihca. Ni trajalo dolgo, ljudje so si ga izvolili za župana. Bil je tudi takšen župan svoji občini kakor oče svojim otrokom, ki bodisi ob volitvi ali ob kaki drugi priliki ni prodal za noben denar njenega blagra, niti njene dobre slave.

Ugoden je nakup rabnih in darilnih predmetov vseh vrst. Prvi fabriki ur Hanns Konrad, c. in k. dvorni založnik v Brūxu št. 2 (Češko), ki svoj glavni cenik s 4000 podobami na zahtevo vsakom zastonj in franko pošlje.

Svet stoji v znamenju prometa! Danes pač ni skoraj kogar, ki bi ne imel po kakem članu svoje družine zveze z Ameriko. Ali malo jih je, ki si znajo napraviti pravo sliko o velikosti moderne, oceanskega parnika. Parnik z dvojno šravbo „George Washington“ Sverno-nemškega Lloydja n. p. je 220 m dolg in 23-77 m širok ter 28 visok. Na njim potuje lahko 3200 oseb. Le parniško moštvo obstoji 600 oseb. Celotno prebivalstvo malega mesta gre lahko na ta parnik. Kakvelikanska razlika z malimi čolni, s katerimi je pred 400 leti Kolumb Ameriko odkril! Kdor želi pojasniti glede potovanja v Ameriko druge svetovne dele, se opozarja na inzerat firme **F. Missler, Breme** Bahnhofstr. 30.

25 letne preizkušnje

uče, da večina umetnim potom narejenih odvajalnih sredstev slabe čreves, provzročajo krče in sčasoma nič več ne učinkujejo, ker se organizem navadi nanje in več ne obdeluje, medtem ko „SAGRADA BARBER“ odvajalne pastilje jačijo želodec in čreves in sčasoma popolnoma uredijo prebavo.

Pozor na

ime Barber!

Natančna raziskovanja

so podala, da že čez 20 let klinično preizkušene samo rastlinske, lagodne toda gotovo učinkujoče „SAGRADA BARBER“ odvajalne pastilje provzročijo normalno delovanje želodca in črevesa in sčasoma postanejo nepotrebne, medtem ko druga odvajalna sredstva izsilijo premembo snovi, ne da bi se stanje izboljšalo.

Pozor na

ime Barber!

Idealno odvajalno sredstvo

SAGRADA BARBER

brez škodljivih postranskih pojavov, lagoden, čisto rastlinski, s c. k. državnim dobikom odlikovani izdelek, naravni izdelek, iz

Lekarne „Pri svetem Duhu“

gotovo pomaga

pri zaprtju, lenivosti čreves, tolščici i. t. d.

Zavoječki po K 2.40 in zavoječki za poskušnjo po 70 v v skoraj vsaki lekarni.

Zahtevajte izrecno „SAGRADA BARBER“ in če ni v zalogi, se obrnite brezpogojno na izdelovalnico:

APOTHEKE „ZUM HEILIGEN GEIST“

Wien, I. Operngasse Nr. 16, Depot Nr. 145.

Najmanjša poštna pošiljatev 1 izvorna škatljica K 2.60 ali 4 poskusne K 8.—; pošlje se proti naprejplačilu poštne prosto.

Pozor na

ime Barber!

Pozor na

ime Barber!

Bolni na želodcu in črevesu

naj pri nakupu pristnih, klinično preizkušenih „SAGRADA BARBER“ odvajalnih pastilj izrecno povdarjajo ime „Barber“ in če se te slučajno ne nahajajo v zalogi, naj se obrnejo gotovo na edino izdelovalnico na **Wien, I., Operngasse Nr. 16, Depot 145.**

Previdne matere

pazijo na to, da še v njihovi rodilnici ne uporabljajo nikako na umeten način narejeno in zato večkrat škodljivo odvajalno sredstvo, temveč samo že čez 20 let preizkušene, s c. k. državnim darilom odlikovane, izvrstne in lagodne učinkujoče pristne „SAGRADA BARBER“ odvajalne pastilje iz

Apotheke „Zum heiligen Geist“.

Mr. C. Rebul

LEKARNA

„pri svetem Jožefu“

— Slovengradec. —

Registrovana

varstvena znamka.

Eterične pelinove kapljice (kapljice zoper krč).

Priznano sredstvo zoper krč, želodčne slabosti in telesne slabosti sploh.
1 steklenica 40 h, 12 stekl. 4 K.

Aromatično mazilo iz planinskih zelišč.

Najboljše sredstvo in mazilo zoper protinu, revmatizmu, telesnim in živčnim slabostim, glavo- in zobobolu, trganju v želodcu in križu. 1 steklenica 1 K 60 h.

Sok zoper kašelj (štajerski planinski zeliščni sok)

Zanesljivo sredstvo proti krču in oslovskemu kašlju, kripavosti, vratnim in prsnim boleznim. 1 steklenica 1 K 40 h.

Lungenkrauttee („Prsni čaj“).

Edino sredstvo proti vsem prsnim in pljučnim boleznim. 1 škatljica 1 K 60 h.

Menthol Drageè's (krogeljice zoper kašelj).

Zanesljivo sredstvo proti kašlju, hripavosti, zasližanju. 1 škatljica 1 K.

Linimentum Capsici (Pain Expeller).

Dolgoletne domače sredstvo zoper revmatizmu, trganju v križu, pehanju itd.
1 steklenica 80 h.

Želodčne kapljice (čistilne grenke kapljice).

Staroskušeno domače zdravilo, pospešuje prebavljenje in povzročuje apetit, krepi želodec in ureja pravilno človeške potrebe. 1 steklenica 80 h, 12 stekl. 8 K.

Čistilni čaj (Blutreinigung). 1 zavitek 60 h, 12 zavitkov 6 K.

Posladkorjene čistilne krogeljice (Blutreinigung).

1 škatljica 60 h in 1 K.

Domača maža, dobro zdravilo proti vsakovrstnim ranam. 1 škatljica 50 h,
12 škatljic 5 K.

➡ Poštna razpošiljatev 4 krat na dan. ➡

Racijonelni čebelar.

Spisal **Alojzij Križanič**, Vel. Nedelja.

„Muha ne da kruha.“ Ta izrek, ki je mogoče bil svoj čas pri neukih starodavnih čebelarjih pravomočen, je danes le še nekaka zaslomba starokopitnežem, ki kočejo le z isto lenobo, mogoče na stroške drugih delavnih ljudi in brez znanosti se skozi svet vrivati.

„Muha ne da kruha.“ Poglej, kako lepo ti tvoja ajda cveti in obeta žlahtnega sadu. Sadno drevje v svoji snežnobeli lepoti v spomladi ti naznanja bogato sadno letino. Vsak grm se ti s svojim cvetjem tako rekoč smehlja nasproti. Poglej na travnik, kjer te hkrati tisoče cvetnih glav pozdravlja, in ti, če si prijatelj narave, se kar odtrgati ne moreš od te krasote. Vmes pa bučē čebele in obirajo med, medtem ko nevede oplojajo naše sadeže te nam s tem zagotovijo izvrstno sadno ali žitno letino — pa „muha ne da kruha.“

Starodavni panji, ki so bili votlemu drevesu podobni, pač niso zamogli „dajati kruha.“ Pozneje si je gospodar izumil boljše slamnate koše, iz katerih se vsaj po nekoliko letih da ložje med odvzeti. Po temu so se pa začele vdomačevati takozvane „kište“, le da so imele različne napake. Le mojstra Dzirzon in Berlešp, ki sta izumila premakljive satnike, sta to napako odstranila, da „muha da kruha“, medtem ko se je različne vrste panjev udomačilo in kraju primerno rabilo.

V interesu vsakega naprednega čebelarja priporočam: kdor hoče čebelariti na med, naj si omisli kolikor mogoče veliko mero, naj si bode potem stoječa ali ležeča; sploh po raznih skušnjah ima ležeča velika mera prednost pred vsemi drugimi. Jaz sem že tudi z različnimi poskusi sam sprevidel, da „muha da res kruha“, ki zaleže precej na mizi, da ni treba drugih snovi pri sedajnem dragocenem jedilu; na drugi strani ti pa večkrat donese „muha“ marsikateri desetak, ki ti gotovo pride v času bede zelo prav.

Ker torej „muha da res kruha“, bi tistemu, kateri hoče, oz. ume napredno čebelarstvo, brez katerega bi v današnjih razmerah težko izhajali, priporočal, naj si nabavi za res umno čebelarstvo prepotrebne knjige, kjer mu je mogoče vse potrebno spoznati in se naučiti, kar v praksi zamore vsak čas porabiti. Sicer pa bode list „Štajerc“ i znanprej donášal „mesečna poročila“ iz stroke čebelarstva, da bode vsakomur možnost dana, svoje čebelarstvo znanje spopolniti, svoje ljubljenske čebele varovati in negovati in za toliko potreben napredek zlasti v čebelarstvu skrbeti. Vsak kmetovalec bi moral imeti vsaj nekaj panjev čebel, ki so v gospodarstvu neprecenljive vrednosti; širi naj se res čebelni pridelek, med, namesto različnih drugih škodljivih primesi od cerefina, parafina in drugih sirupov, ki se danes kod različni kemijski izvlečki kod nekaka medu podobna brozga prodaja, ki pa še medu sploh videla niso.

Napredni čebelar si pa za svoje ljubljenske priskrbi tudi lep čebelnjak, ga lepo pobarvaj, postavi na prijazno mesto, pred vsem pa imej v njem lep red, da ni vse razmetano, torej vsaka stvar na svojem mestu. Posebno v zimskem času si naj vsak čebelar vse potrebno omisli, da ne bode med letom v zadregi, ko pride rojenje in izmetovanje medu.

Napredni čebelar tudi ne bo pijančeval in zapravljaj dragocenega časa, ampak ga ob času izleta skoro gotovo najdemo v čebelnjaku, kjer marsikateriga čebelice osramotijo s svojo pridnostjo, vbogljivostjo, materinsko skrbjo itd. . . . Zum, zum, zum!

Žaradi ženske . . .

Črtica iz koroških gora. Spisal **Hans Lindner.**

Na gozdni poti stoji stari, trdni, zimski hrast. V njegovem zelenem vršičku polnem listja vgnezdil se je gavran, v njegovem vejevju pa se plazi omēja; na hrastovo truplo pa so pribili ljudje spominsko tablico. Redkokedaj pride kak potnik tu mimo, kajti cesta je oddaljena in vodi le v divje, neprijetne doline, čez strohnele mostove, pod katerimi divja gozdni potok, in ob nevarnih skalnatih prepadih, kjer grozi padajoče kamenje življenju. Gozdar s svojo puško na hrbtu in z lovskim psom ob strani hodi po tem potu in išče sledove divjih lovcev. Tihi lesni hlapec pa potuje po njem v dolino, da se zvečer zopet vrne v malo kočo, v svojo samoto, ker se je itak že davno odvadil, stanovati med ljudmi.

Tudi Kristl-Štof potuje enkrat v letu po tej stezi in počiva pod hrastom.

Spominska tablica, ki je na deblu hrasta pribita, pove potniku kratko povest:

„Tukaj na tem mestu bil je priden mladenič

FRANC WALKER

22 let star in edini sin kmeta Potokarja, dne 27. septembra 18 . . . umorjen.

Potnik, moli en očenaš!“

Franc Walker in Kristl-Štof bila sta nerazdružljiva prijatelja. Kolikokrat sta zasledovala kakšno divjo kozo ali plezala po skalnatih stenah, da odtrgata prvi „Edelweiß“ in kakšni nežni deklici kot prva to kraljico planinskih rožic na prsi pripneta . . .

Jesen je prišla v deželo in je krasila gozd ter grmovje s svojimi divnimi barvami. Rožice, iz katerih kelikov so pridne čebelice nabrale medu, so bile zveneče, razcvele; njih sladki vonj ni več vrta napolnil. A popolnoma niso izginila darila lepega sveta cvetljic. Tuintam je cvetela še makova roža ali plava grašica.

Bilo je na Fladnici, kjer sta plezala Franc in Kristl-Štof čez pečine. Zadnji je nakrat izgubil ravnotežje; izdrsnil je na gladkem skalovju proti kakor stolp visokemu skalnatemu zidu. Gotovo bi bila to njegova smrt, ako bi ga ne bil Franc hitro za suktnjo prijel in tako pred groznim padcem rešil.

Ko sta prišla potem oba na pečino, ki je bila tako majhna, da sta komaj na njej stala, dal mu je Kristl, ki je bil pač še nekaj bled, roko in je rekel odkritosrčno: „Bog ti plačaj! In vrag, ako te enkrat prime, iz njegovih krempljev te iztrgam.“

Tako je bila prijateljska zveza nanovo potrjena in ničesar na svetu bi ju ne moglo ločiti.

Ždaj pa hočemo povedati, kako je to prišlo, da so ljudje na hrast spominsko tablico pribili.

Oba fanta sta ljubila Katinko, deklico mlado in plašno, z milimi očmi srne, z bledim obličjem, kateremu je delo življensko svežost vzelo.

Franc je prišel mnogokrat k njej. Smejal in šalil se je z deklico in ko je Kristl to opazil, postal je vedno bolj tih in razburjen. Jasno mu je postajalo, da odlikuje Katinka sina kmeta Potokarja in da se hoče njega polagoma otresti. Kako je Franca veselo pozdravljala, kadar je prišel, in kako žalostno se je držala, kadar je dalje časa izostal. Njemu pa je privoščila komaj en pogled.

Kristlovi materi bilo je razmerje že dolgo trn v oku, to pa še bolj, ko je opazila, kako težko trpi njen sin na gorečem ljubosumju.

„Čuj, Kristl“, je rekla, „pusti Katinko pri miru. Saj vidiš, da jo ima Franc popolnoma v roki.“

A on ni poslušal matere in vedno iz novega si je hotel deklino pridobiti.

„Na, na, Kristl, Katinke ne dobiš, ta je moja, ta je že moja nevesta“, nagovoril je Franc nekega dne svojega tekmeca, ki je v gozdu steljo rezal, in zasmejal se je ošabno.

Te besede so Kristla vsled njih škodoželjnosti razburile v najhujšo jezo. Zakričal je od sovraštva, skočil proti Francu in položil svoje prste krčevito okoli njegovega vrata. Pričel se je boj za življenje in smrt. Kristl je potisnil svojega nasprotnika proti hrastu; držal ga je z levo roko pri prsih, z desno pa je dvignil svitli nož. Beseda, krik, in mrzlo jeklo je predrlo srce moža, ki je bil korakal z njim v iskrenem prijateljstvu združen skozi življenje, kateremu je imel Kristl svoje lastno življenje zahvaliti. In vse, vse samo zaradi ene ženske!

Kristl-Štof šel je po tem krvavem činu sam k sodnji. Brez da bi izpregovoril besedico kèsa, se je pustil v ječo vreči; tam je bil več let in zopet brez besedice kèsa je ječo zapustil.

A ko je prišel domu in je izvedel, da je Katinka iz žalosti nad Francovo smrtjo zblaznela in umrla, takrat šele so mu tekle prve solze po lici in vroče molitve kèsa je pošiljal proti nebu.

Noben človek ne občuje več z morilcem; niti lastna mati ne. Zapuščen in zaničevan bega po gorovju. In vedno zopet, kadar pride 27. septembra, napravi potovanje k spominski tablici na zimskem hrastu in jo okraši s šopkom planinskih rožic.

Ozirajte se pred nakupom žepnih budilnic in stenskih ur, godbenega, manufakturnega, jeklenega in usnjatega blaga, kadilnih in toaletnih predmetov, orožja itd. na bogato ilustrirani glavni cenik s 4000 podobami Prve fabrike ur Hanns Konrad, c. in k. dvorni založnik v Brüxu št. 227 (Češko), ki se ga na zahtevo zastonj in franko pošlje.

Ni več gihta in revmatizma pri rabi „Salivasola“, sestavljeno salicilno mazilo, narejeno po predpisih primarija dr. Hanns Harpf v Slov. Gradcu. Leta sem znano in vedno bolj priljubljeno sredstvo. 1 steklenica 2 kron.

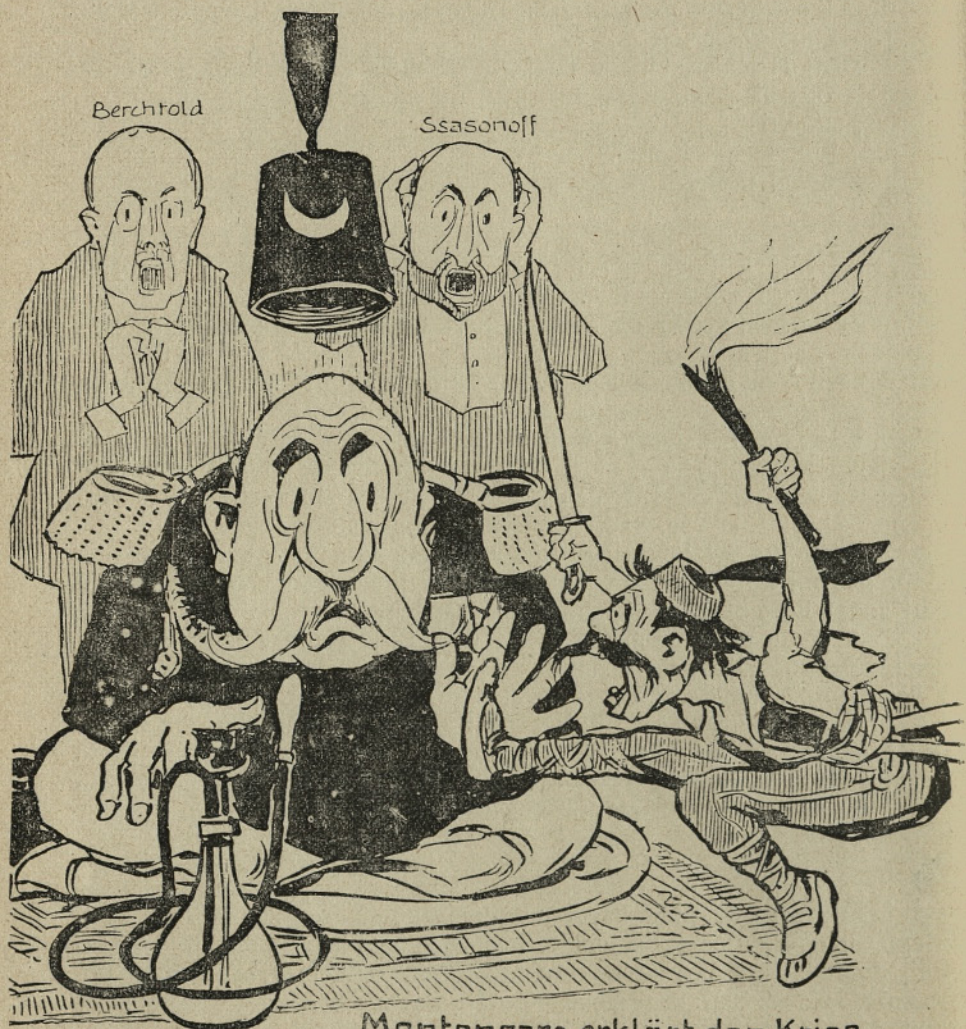
Ōtroška modrost.

Spisal Lev N. Tolstoj.

O veri.

Deček in mati.

Deček: Zakaj se je pestunja danes tako nališpala in tudi meni oblekla novo bluzo?

Montenegro erklart den Krieg

Mati: Ker je danes praznik in ker gremo v cerkev.

Deček: Kakšen praznik?

Mati: Vnebohod.

Deček: Kaj je to — Vnebohod?

Mati: To se pravi, da je naš gospod Jezus na ta dan šel v nebo.

Deček: Kaj se to pravi — da je šel v nebo?

Mati: To se pravi, da je sŕčal.

Deček: Kako pa je sŕčal — s perutmi?

Mati: Ne s perutmi — sŕčal je enostavno, ker je bog in kot bog zmore vse.

Deček: Kam pa je sŕčal? Oče mi je vendar rekel, da je nebo le nekaj dozdevnega, da tam ni nič drugega nego zvezde in za zvezdami zopet zvezde in da je nebo brez konca. Kam je torej sŕčal?

Mati (smehljaje): So stvari, ki se jih ne more zapopasti in ki se jih mora verjeti.

Deček: Zakaj?

Mati: Ker starejši ljudje tako pravijo.

Deček: Vendar ste mi vi sami rekli — takrat, še veste ko sem rekel, da bo nekdo umrl, ker se je sol raztreslo: takrat ste mi rekli, da ni treba vseh neumnosti verjeti.

Mati: Neumnosti tudi ni treba verjeti.

Deček: Kako se pa pozna, kaj je neumnost in kaj ne?

Mati: Kako? Verovati se sme le v pravo vero in ne neumnosti.

Deček: In katera vera je prava?

Mati: To je naša vera. (Zase): Zdi se mi, da govorim sedaj sama neumnosti. (Glasno): Idi in reci očetu, da takoj odidemo. Daj si opasati prevezo.

Deček: In po maši dobimo šokolado?

O vojski.

Gavrila, rezervist, sluga; Miša, mlad gospodič.

Gavrila: Torej zbogom, Mišenjka, ljubi mladi gospod. Kdove, če se kdaj vidiva!

Miša: Torej res odhajaš?

Gavrila: Gotovo, saj je vendar zopet vojna. In jaz sem rezervist.

Miša: S kom je vojna? Kdo vodi vojno, in proti komu?

Gavrila: To ve le bog. Jaz se pri tem ne izpoznam. Čital sem o tem v časopisih, ali ne izpoznam se prav. To se pravi, Avstrijanec je baje na nas hud, ker je — kako se jim že pravi? — predobro ž njimi ravnal.

Miša: In zakaj greš ti na vojno?

Gavrila: Zakaj? Saj vsakdo ve: za carja, domovino in pravo vero.

Miša: Ti pa ne greš rad?

Gavrila: Kdo pa gre rad na vojsko? Ženo in otroke zapustiti, in če je človeku dobro — ali se ima potem veselje za kaj takega?

Miša: Zakaj pa sploh greš? Reci enostavno: Nočem in ne grem! Kaj bodo potem storili s teboj?

Gavrila (se smeje): Kaj bodo z menoj storili? S silo me bodo tje odvedli?

Miša: Kdo te bo tje odvedel?

Gavrila: Ravnotaki posili-vojaki kot sem jaz.

Miša: Zakaj te bodo tje odvedli? Saj so vsi v takem položaju kot ti.

Gavrila: Eh, zato je vendar gospodska! Ta enostavno zapove, in odvedejo me.

Miša: In če nočejo?

Gavrila: To ni mogoče.

Miša: Zakaj ne?

Gavrila: Ker . . . ker ni takega zakona.

Miša: Kakšnega zakona?

Gavrila: Kako čudno vendar vprašate! Z Vami se prav lahko zakramlja. Sedaj pa moram vendar enkrat pripraviti samovar.

O davkih.

Vaški župan; sedemletna mala Gruška.

Vaški župan (vstopi v revno kmečko sobico, kjer je navzoča samo Gruška; ozira se okoli): Ni-li nikogar tu?

Gruška: Mati je šla po kravo na polje in Fedja je na delu.

Župan: Povej materi, da je bil vaški župan tu. Že vtretjič, reci ji, jo opominjam in ji naročam, naj na vsak način do nedelje prinese davek k meni, ker sicer ji vzamem kravo iz hleva.

Gruška: Kravo vzameš? Si-li tat? Ali mi je ne damo.

Župan (smehljaje): Glej jo no, kakšna premetena stvarca! Kako ti je ime?

Gruška: Gruška se imenujem.

Župan: Tako, Gruška — res si izvrstno dekletce. Poslušaj torej,

Gruška: reci materi, da ji bom vendar le vzel kravo, četudi nisem tat.

Gruška: Zakaj jo pa vzameš, če nisi tat?

Župan: Ker mora vsak plačati, kar mu je določeno. Radi davkov jo vzamem.

Gruška: Radi kakih davkov?

Župan: Kako poizveduje ta stvarca! Radi kakšnih davkov? No, radi davkov, ki jih car določi in ki jih mora ljudstvo plačati!

Gruška: Komu jih mora plačati?

Župan: To se bo že videlo, komu jih je plačati.

Gruška: Ali je reven? Mi smo revni. Car je bogat. Zakaj jemlje torej še od nas?

Župan: Saj vendar ne vzame zase. On jih zopet vporabi za nas bedake, za naše potrebe. Za gosposko, vojaštvo, šolo, za našo korist takorekoč.

Gruška: Kakšno korist pa imamo od tega, če nam vzameš kravo? To nam vendar ne koristi.

Župan: Ko boš velika, bodeš to razumela. Povej torej materi, veš.

Gruška: Ne, takih neumnosti ji pa ne povem. Če kaj potrebujeta, ti in car, potem si pa sama napravita. Če mi kaj potrebujemo, si tudi sami napravimo.

Župan: Ali boš ti imela jezik, ko boš velika!

O pijančevanju.

Jesenski večer. Dvanajstletni Makarka in šestletna Marfutka prideta iz hiše na cesto. Marfutka joče. Desetletni Pavluška stoji na stopnjišču sosedne hiše.

Pavluška: Kam hočeta sedaj po noči?

Makarka: Pijan je zopet.

Pavluška: Kdo? Vajin oče?

Makarka: Kdo pa drugi?

Marfutka: Zopet pretepa mater.

Makarka: Ne grem noter. Tepel bo tudi mene. (Sede kraj vrat.)

Tu ostanem čez noč. Ne grem noter.

Marfutka plaka.

Pavluška (Marfutki): Kdo bi jokal? Saj ni tako hudo. Nekaj se že da storiti? Ne jokaj.

Marfutka (jokaje): Če bi jaz bila car, bi pretepla ljudi, ki mu prodajajo žganje. Nikomur ne bi dovolila kupčevati z žganjem.

Makarka: Zakaj ne? Car vendar sam kupčuje z žganjem. Drugim ne dovoljuje tega, samo zaradi tega ne, ker bi potem on manj zaslužil.

Pavluška: Ne govori neumnosti!

Makarka: Kakšne neumnosti? Vprašaj vendar! Zakaj so pa Akulino zaprli? Ker je kupčevala z žganjem in oškodovala carja.

Pavluška: Storila je baje nekaj nezakonitega.

Makarka: Ravno to je nezakonito, če kdo kupčuje z žganjem.

Marfutka: Jaz bi ji tega tudi ne dovolila. Vsem je le žganje krivo. Sicer je naš oče jako dober. Če se pa napije, pa nas vse strašno pretepa.

Pavluška (Makarki): Govoriš jako čudno. Vprašati hočem jutri učitelja. On mora vedeti.

Makarka: Da, vprašaj ga.

Drugi dan je Prohor, Makarkov oče, prespal in naredil plavega«. Makarkova mati, ki je pri očesu otekla, mesi testo za kruh, Pavluška pa je šel v šolo. Šolska deca še ni zbrana. Učitelj sedi pred vrati, pušeč svojo pipo, in mimo njega gredo otroci v šolo.

Pavluška (pristopi k učitelju): Povejte mi vendar, Jevgenij Semjonič — ali je res, kar mi je včeraj nekdo rekel — da kupčuje car z žganjem? In Akulino so ravno raditega zaprli, kaj ne?

Učitelj: Tvoje vprašanje je neumno in tisti, ki je to rekel, je bedak. Car ne kupčuje sploh z nobeno stvarjo. Zato je car. In če so Akulino obsodili v ječo, so jo zato, ker je brez dovoljenja tržila z žganjem in s tem škodovala državni blagajni.

Pavluška: Škodovala? Kako?

Učitelj: Ker je na žganje naložena davščina. Vedro žganja stane državno blagajno dva rublja in v drobni razprodaji osem rubljev in štirideset kopejk. Razlika v ceni gre v državno blagajno. Ta dohodek je velik in znaša sedemsto milijonov rubljev.

Pavluška: Čim več torej ljudje spijo, tem večji je dohodek države?

Učitelj: Gotovo. Če bi ne bilo tega dohodka, bi se ne moglo vzdrževati vojaštva, graditi šol in ustanavljati koristnih naprav, ki so za vas vse tako potrebne.

Pavluška: Če so pa za vse tako potrebne, zakaj se denarja ne pobira naravnost, brez družega, zakaj se vzame žganje na pomoč?

Učitelj: Zakaj se vzame žganje na pomoč? Ker je tako po zakonu določeno. Otroci, sedaj ste najbrž že vsi skupaj — idite vsak na svoj prostor.

Borov plot. (Kieferzaun.)

Spisal **Alojzij Križanič**, Vel. Nedelja.

Različna tvarina se dandanes že rabi za plote. Ta si kupi krajce ali „švarklne“, da si naredi še ceni plot. Drugi zopet deske ali „blanje“, tretji „late“, ta si omisli žično ograjo s podstavkom iz cementa, drugi zopet železno in tako naprej, vsak po svoje.

Kar se pa plota tiče, mislim, da je najboljši, najtrpežnejši, najcenejši, in tudi najlepši, v vsakem gospodarskem oziru najprikladnejši plot iz črnih borov ali „Schwarz-Kieferzaun.“ Tak plot je prvič dovolj gost, dovolj visok, primerno širok, ne zaredi se v njem nikaka golazen, še tiči ne gnezdiyo radi v njem. Posebej je pa tak plot priporočati čebelarjem za ograje, in sicer zato, ker je taka ograja lahko dovolj visoka ter na tak način varno za človeka in živino pred čebelnjakom, nakar se tudi postava za varnost življenja strogo glede čebel naslanja. Drugič je pa tak plot priporočati, ker različni tiči, kakor veliki srakoper in drugi ne nabadajo čebel na bore, ampak le na glog (Weißdorn), trnino in drugo. Kër nam tiči pri čebelarstvu itak dosti škodujejo, da hrustajo čebele v zraku, odnosno jih na trne pribadajo, je tedaj tìmbolj tak borov plot priporočati.

V jeseni se skopa jame, 30 cm široke in 40 cm globoke. V spomladi se zasuje na enak način, kot za sadno drevje. Potem se dve in triletne mladike po 20 cm v dveh ali treh redih tako-le zasadijo:

20 cm . . . . . ali . . . . . med tem, ko je red od reda
20 cm . . . . .

zopet 20 cm oddaljen. Navrh se še droben gnoj raztrosi, kasneje se z gnojnico zaliva. Ko doraste primerno visoko, se prikrajša ali „štuca.“ Sadike se dobijo v gozdarskih šolah po kake 4 K za tisoč sadik, s katerim je mogoče 100 m dolgo ograjo naredeti.

Vzemite pri potrebi na urah, zlatem in srebrnem blagu, godbenem, manufakturnem, jeklenem in usnjatem blagu, predmetih za hišo, optičnem, kadilnem in toaletnem blagu, orožju itd. vpogled v bogato ilustrirani glavni cenik s 4000 slikami firme Hanns Konrad, c. in kr. dvorni založnik v Brüxu št. 227 (Češko), ki ga dobi vsakdo na zahtevo zastonj in franko.

Kwizda'jev Korneuburški živinski prašek. To staroznano sredstvo pospešuje pri konjih, govedi in drugih domačih živalih prebavo, izmenjavo snovi in veselje do žretja. Kravam se poveča in izboljša mleko. Ta preparat ima tudi največ lastnosti t. zv. Karlsbader-soli, ki je draga. Vsak dan par jedilnih žlic v zmočeni ovs konjem in v kravjo krmo se priporoča tudi pri popolnoma zdravih živalih, kër postanejo potem zdravejše in upornejše proti boleznim.

Denar imeti je lepo, a zdrav biti je še lepše; kašelj pa je vedno znamenje, da nekaj ni v redu. Mnogokrat nastanejo tako hude

bolezni. Nikdo ne zamudi odpraviti to nevarnost za-se in za svoje otroke skozi Kaiser'jeve prsne karamele s 3 smrekami. Te so po 5000 notarielno potrjenih spričevalih kot vplivne priznane in stane zavoj le 25 pfenigov.

Za malo denarja dobro uro dobi se pri A. Kiffmann, največja zaloga švicarskih fabričnih ur, Maribor št. 554. Zahtevajte brezplačno dopošiljatev glavnega cenika z več kot 1000 slikami. Trgovski princip: Mali dobiček, veliki promet pri le dobrem blagu. Garancija več let; za neprimerno takoj denar nazaj; z eno besedo: dostojno, ker se reflektira le na trajne kupce.

Renomirana stara firma. Skoraj 60 let obstoji splošno znana in spoštovana firma **Franz Joh. Kwizda**, c. in kralj. dvorni založnik in okrožni lekarnar v **Korneuburgu**. Troje glavnih produktov iste, kakor **Kwizda'jev Korneuburški živinski prašek**, **Kwizda'jev restitucijski fluid** in **Kwizda'jevi patentni traki za konje** iz gumija razveseljujejo se neprenehoma največje priljubljenosti, kar dokazuje vedno večje odjemavanje. Katalog te firme je jako bogato ilustriran in s strokovnim znanjem sestavljen; lastniki konj in živine bodejo ga radi pregledali. Firma pošlje ta katalog na zahtevo zastonj in franko.

Najboljša kosa sveta je „Sv. Antona kosa iz srebrnega jekla“ katere edini in izključni razpošiljevalec in prodajalec je **Josef Sohr v Somogyszil šte. 197**, Ogrsko. Preden se kupi koso, zahteva naj se cenik te tvrdke. Nabiralci imajo prednosti. Če se naroči deset komadov, se en komad zastonj priloži.

Milijoni ljudi

rabijo v svoj lastni blagor

**Kaiserjevi
Prsni
karameli.**

proti **Kašalj** hripavosti,
katarju
zaslinjenju

vratnemu katarju, krčnemu in oslovskemu kašlju

Kaiserjeve prsne karamele s „3 smrekami“

5900

not. potr. spričeval zdravnikov in zasebnikov dajo najboljši dokaz za gotovi vpliv in splošno priljubljenost.

Noben slični preparat nima takih uspehov pokazati.

Jako **ugodni, prijetni in dobro-okusni** bonboni. Le varstvena znamka „**3 smreke**“ jamči za pristnost; vse drugo ponujano naj se odločno zavrne. Se dobi v apotekah in drožerijah, pa le v zavojih po 20 in 40 vinarjev; doza 60 vinarjev.

Krasota pastirskega živiljenja.

Spisal **Josef Perkonig.**

To ni prozorna izmišljotina, ako čuješ kedaj v povesticah kakšno ljubo besedo, ki velja krasoti pastirskih pobičev. Kajti ta svet ne živi le v sanjah, temveč obstoji iz mesa in krvi, čeprav se šopiri v tej krvi mnogokrat kakšni mali zlodek. Ta svet ima ozko okvirje. In vendar je zopet vse nebo njegovo. Dan za dnevom sije vanj najjasnejši solčni svit in obprede vse, kar je sivega. Starikavi mrak drži se tesno te krasote. Tisočero bajk vè povedati.

Moje mlado živiljenje bilo je tudi enkrat s tako pastirsko krasoto napolnjeno, čeprav je bila izposojena in vsiljena. Bila je enkrat moja velika žalost, da ni bilo nobene črede, ki bi jo smel z vednostjo lastnika na travnike gnati. Kokošja čreda, ja, ta mi je stala na razpolago. A pred to sem imel nekako sveto bojazen, to pa od tistega dne, ko sem jo bil z nečloveškim trudom proti gozdu spravil in sem hotel tam z njo pastirjeve krasote izkusiti. V gozdu so mi hudomušne kokoši pobežale. Z veselim kokotanjem so vzele slovo. In potem . . . potem . . . o dnevi nežnega spomina, ko se je stehalo vsako vbogo piščance s preobilimi batinami!

Od takrat zamogel sem si svojo pastirsko veljavo le s kòsom kruha prikupiti. Jakec od Šolcevega posestva se je prav rad takemu podkupovanju udal. Jakec z rdečo obrobljenimi očmi.

Ob plotom, tam, kjer visi grmovje čez latve, napravila sva si ogen. Od drobnega vejevja, ki sva ga našla v gozdu in katerega je bilo dovolj na z mahom obraščenem drevju. Užigalice so bile doma ukradene. V nama bilo je čisto veselje mladosti, kadar se je sivi dim dvigal in je odpotoval tja v daljavo, čez strnje, kadar se je tesno zemlje poprijemal in postave vstvarjal. K vsemu temu ljubemu in romantičnemu dala sva še koristno v obliki krompirja. Sicer krompir ni izviril od Šolceve njive. Kar se vzame od tuje lastnine, ima vedno neko posebno dobroto. Kaj šele pri otrocih!

Ali do pametne pojedine nisva nikdar prišla, kajti sežganega krompirja v pepelu nisem hotel in Jakec tudi ne. To sežgano stvar naj si le ogenj obdrži!

In krivi tega so bili vedno le ti poredni prašički. Tam spodaj v plotu bila je luknja. In ravno takrat, kadar je pričel krompir v ognju rumeneti, so morali prašički skozi to luknjo. Drugače jim ni padlo nikdar v glavo, da bi si svet tudi zunaj ogledali.

Tako sva midva prav peklensko jezo dobila. Jakec in jaz. In potem sva iztuhtala nekaj, kar ni bilo slabo iztuhtano, kako bodeva mladi živalici to neumno odhajanje odvadila. Niti dolgo ni trajalo, da je prišla Jakecu ta ideja: Paziti, in kadar bode tak radovedni, nevbogljivi prašiček svoj rilec skozi luknjo pomolil, pa po njem udrihniti. Tako bi moralo brez dvoma iti. Na vsak način. Ta načrt spravil naju je v veselo bojno navdušenje.

Oborožena, vsak z debelo lato iz plota, čepela sva pri luknji.

Pastir Jakec mežikal je z očmi. Noben ščetinar se ni pustil videti. A enkrat primajal jo je vendar en prašiček. Bil je to glavni begunec. Debeli, mehko-okrogli prašiček.

„Jakec, že pride.“

„Ja, ja, le hitro udari.“

„Udari ti najprvo, Jakec.“

„Jaz bodem že udaril, kakor morem.“

ln zdaj je prišlo v odprtino. Bum! in bum! in še enkrat bum!
Kvedelmekekek! — — napravila je živalica. Trda kot poleno je

ležala in tiha.

V naše indijansko tuljenje se je pričela bojazen vmešavati.

„Jakec, kaj pa je?“

„Mmmmmmm — — —“

„Jakec, prašiček je hin —“

„Ja, čisto hin — je svinja.“ Po vsaki besedi kakor morje globoki vzdihljaj. In oči je imel zaprte, kakor da bi nekaj premišljeval.

Ptuj. (Šola za kuhanje v zavodu „D. Mädchenheim.“ Glej članek „Iz našega Ptuja.“

„Jakec, prašiček je čisto mrtev, kaj-ne?“

„Ja, Sepek, čisto mrtev.“

„Zakaj pa biješ tako močno, Jakec?“

„Ti si prašička ubil.“

„Jaz ne, ti si tako močno udaril.“

„Ti si dvakrat udaril.“

„Ker prvič nisem zadel.“

„Si zadel, saj je prašiček zacvilil. Potlej pa si še enkrat po njem mlatil.“

„Hin je prašiček.“

Na vse strani je položil prašiček naš strah. Ali k življenju ni več prišel. Poleg njega so ležale zločinske late iz plota. A vse jamranje ni imelo moči, da bi prašička k življenju poklicalo. Ostale živalice so

krulile in stale okoli svojega mrtvega tovariša. Pustile so glave viseti, kakor da bi vedele za našo žalost.

„Kmet bode zmerjal, Jakec?“

„Ja, ta ubije mene.“ — —

Pa ni položaja, kjer bi ne našel pobič, v katerem je vedno pol zlodeka, izhoda. In tako se je smehljal kmalu iz solznega pajčolana Jakeca mali solnčni žarek. To je dalo i meni zopet poguma.

„Kmet ne sme nič izvedeti“, je rekel Jakec.

Bilo je to prav lepo izmišljeno, pa posestnik Šolc si je vsak večer svoje živalice ogledal . . . .

Dolgo po zvonjenju k večernicam sva šla domu. Mrak se je že plazil po gozdu in lezel tja v dolino, k ljudem, da objame žalost in veselje. Tudi najino žalost. To žalost je nesel Jakec na rokah, kakor bolanega otroka. Ko mu je postalo živalce pretežko, pomagal sem jaz. Drugače smo gnali domu vedno z veselim vriskanjem. Takrat pa je bil to žalostni sprevod. Celo najbolj plašni ščetinarji so mirno in pohlevno poleg naju korakali. Ta dan nisem imel časa, da bi zrl v oblačno nebo in ugibal postave, ki so plavale tam v oblakih ter so vsak trenutek svoje oblike spreminjale.

Na posestvu je bilo tiho kakor pri mrličih. Zlezla sva v nizki svinjak, kjer so imele te živalice najine skrbi svojo domačijo.

„Daj sem prašička, Sepek.“

„Kaj pa hočeš?“

„H koritu postavim mrtvega prašička.“

„Pa bode padlo.“

„Ne, že stoji.“

Naslonil je mrtvega prašička skrbno h krmilnemu koritu. In jaz, da ne bi prišel do hiše, skočil sem čez par plotov. In potem domu. Doma pa sem bil tih kakor mrlič o najini smoli in lepem junaškem činu.

Jakec pa je šel zvečer h kmetici.

„Gospodinja, en prašiček je hudo bolan, nič ne žrè, čisto tiho sloni pri koritu.“

Ko si je kmetica prašička dotaknila, padel je kakor kos lesa.

„Hin je, gospodinja, čisto hin. Kako ljubko je slonel pri koriticu. Ali ni škoda za prašička?“

Slišimo kako neprestano mnogi izkušeni kmetovalci posebno hvalijo **Fellerjev živinski redilni prašek** z znamko „Elsa“ kot posebno dober. — Enoglasno poudarjajo kmetovalci, da imajo ta prašek vedno doma, ker jim postanejo vsled tega koñji poskočni, perutnina zdrava, prešiči mastni, njih krave dajejo mleko, ki je tako dobro, kot smetana, če živalim prilagajo k vsakdanji hrani ta redilni prašek za živino. — Ta prašek pospešuje slast do žretja, jači želodec in kite, umiri kašelj in krče, je izvrstno sredstvo, da se izogne živinskim kugam, in je za vse praktične kmetovalce neutpen. — 5 škatelj stane 5 kron, 1 škatlja, če naročite še kaj drugega, 1 krono. — Pristno se dobi od izdelovalca **E. V. Feller**, dvorni lekarnar, **Stubica** št. 574 (Hrvatska).

Pri oknu vun vržen je dostikrat denar, ki se ga plača za posteljno perje in gotove postelje, ako se ne obrne na pravi vir. Ravno

pri nakupu posteljnega perja mora biti človek posebno previden in se mora obrniti le na prvo hišo te vrste. Priporočamo vsled tega najbolje renomirano trvdko **S. Benisch, Deschenitz**, št. 642, Češko, ki potom strogo realne in cene postrežbe vsacega kupca zadovolji. (Glej inzerat!)

Kdor hoče uspešno anoncirati, naj se obrne na anončno ekspedicijo **JULIUS LEOPOLD** v Budimpešti, VII., Elisabethring 41, kër se tukaj inzeriranje za vse časopise sveta in koledarje s posebnim strokovnim znanjem, vestno, natančno in po solidnih cenah preskrbi. Zastopstvo za 200 koledarjev. Centralna pisarna ogrskih provinčnih listov, upravništvo raznih časopisov. Vsako pojasnilo se daje p. n. inzerentom brezplačno.

Na stotine migljajev za nakup rabnih predmetov in priložnostnih daril vseh vrst obsega 270 strani močni glavni cenik z 4000 podobami, ki ga pošilja c. in kr. dvorni liferant **Hanns Konrad**, razpoš. hiša, **Brüx** št. 227 (Češko) na zahtevo vsakomur zastonj in franko. Nikdar ne zamudi po njega pisati, kadar potrebuješ ure, blago iz zlata ali srebra, godbeno, manufakturno, usnjato, optično in jekleno blago, predmete za domačijo, za kadenje, toalete, igre, orodje itd. V tem ceniku najde vsakdo, kar želi.

Premikanje prebivalstva po izidu ljudskega štetja.

Spisal dr. **Oton Wittschieben**.*)

C. k. statistična osrednja komisija je izdala prvi zvezek o konečnih rezultatih zadnjega ljudskega štetja z dne 31. decembra 1910. Tej razglasitvi hočemo najpomembnejše številke posneti.

Skupno prebivalstvo vseh v državnem zboru zastopanih kraljevstev in dežel znaša 28,571.934, toraj za 2,421.226 ali 9:26 odstotkov več kakor pred 10 leti. Seveda je to naraščanje prebivalstva po raznih krajih zelo različno. Že za posamezne kronovine se jako razlikujejo rezultati. Prebivalstvo je najbolj narastlo na Primorskem (18.2 odstotkov) in na Nižje-Avstrijskem (13.9 odstotkov); najmanj na Kranjskem (3.3 odstotkov) in na Gornjem Avstrijskem (5.2 odstotkov). Toda tudi Štajersko (6.3 odstotkov) in Koroško (7.5 odstotkov) stojita pod splošnim povprečnim prirastkom države. Ako le površno pregledamo rezultate ljudskega štetja v posameznih kronovinah, zdi se nam, da je naraščanje prebivalstva v deželah, kjer se ljudstvo po pretežni večini vkarja s poljedelstvom, v splošnem manjše, kakor v onih, kjer se najde mnogo industrije. Pri tem pa se mora pripomniti, da še številke posameznih dežel nikakor ne izražajo enakovrstnega razvoja. Temveč iste nam le povejo izid dostikrat zelo različnih razmer prebivalstva manjšega krajevnega ozemlja.

Naraščanje prebivalstva v manjših teritorialnih podrobnostih kaže, da razvoj prebivalstva v naši državi — primerno veliki raznovrstnosti gospodarskih in fizikalčnih razmer posameznih dežel in manjših pokrajin — tudi v pretečenem desetletju ni bil ednakomeren. Ta nejed-

*) Z ozirom na važnost in zanimivost ljudskega štetja posnemamo »Gosp. glasniku« ta podučljivi in objektivni članek. (Op. uredn.)

nakomernost pa v primeri z letom 1900 v največjih deželah ni več tako velika. Tako so dobile pred vsem tri dežele: Solnograško, Tirolsko, Gorica in Gradiška vsled popolne zrube okrajev s stagniranim in pojemajočim prebivalstvom, nadalje dežele: Gornje Avstrijsko, Koroško, deloma tudi Štajersko iz ravno istega vzroka dosti bolj enoten značaj. Na Štajerskem je docela zginilo depresijsko okrožje, ki je obsegalo leta 1900 vse izhodne obmejne pokrajine; depresija je sicer zopet nastopila, toda porinila se je proti zahodu in je omejena na štiri okraje: Voitsberg, Deutschlandsberg, Slovenji Gradec in Konjice. To ozemlje sega na Koroško v stagnirani okraj Velikovec in se nadaljuje na severozahodnem delu Kranjskega v sosednih okrajih: Kranj in Kamnik.

Če vprašamo po vzrokih, zakaj pojava ali zakaj ostane zmiraj isto število prebivalstva, potem vidimo, da tega gibanja ni mogoče zakrivilo ponehanje naravne regeneracije prebivalstva, ampak izseljevanje iz navedenih okrajev. Kajti medtem ko izkazujejo okraji, v katerih vlada resnična depresija, normalno naravno naraščanje prebivalstva, predočuje nam izseljevalna bilanca, da so ti okraji skoro izključno jako trpeli vsled velikega izseljevanja.

Kar zadeva okraje, v katerih je v resnici narastlo prebivalstvo, razvidimo da nima nobena dežela glede jakosti naraščanja enotnega značaja. Skoro v vseh deželah, tako tudi na Štajerskem, prevladujejo okraji s srednjim prirastkom. Naraščanje v odstotkih (več), oziroma pojemanje (manj) prebivalstva v dobi 1900 do 1910 znaša na Štajerskem:

		V odstotkih na 100 prebivalcev		
		vsled	vsled	vsled
		splošnega	naravnega	preseljevalnega
		gibanja	gibanja	gibanja
		prebivalstva		
v mestu	Gradec	več 9'92	več 5'79	več 4'23
» »	Maribor	» 13'79	manj 16'95	» 20'02
» »	Celje	» 3'07	več 0'28	» 13'61
» »	Ptuj	» 9'51	manj 21'53	» 31'04
» polit.	okraj Bruck n. M.	» 52'99	več 11'61	» 11'38
» »	» Celje (okolica)	» 4'91	» 11'71	manj 6'80
» »	» Deutschlandsberg	» 0'81	» 4'37	» 3'56
» »	» Feldbach	» 2'45	» 3'28	» 0'83
» »	» Konjice	manj 0'32	» 10'11	» 10'43
» »	» Gradec (okolica)	več 16'20	» 6'21	več 9'99
» »	» Gröbming	» 3'59	» 9'73	manj 6'14
» »	» Hartberg	» 4'72	» 5'03	» 0'31
» »	» Judenburg	» 7'35	» 10'19	» 2'83
» »	» Leibnitz	» 3'55	» 4'09	» 0'54
» »	» Leoben	» 11'40	» 20'82	več 0'58
» »	» Liezen	» 9'13	» 7'91	» 0'22
» »	» Ljutomer	» 2'70	» 8'68	manj 5'98
» »	» Maribor (okolica)	» 5'33	» 10'50	» 5'17
» »	» Mürzzuschlag	» 23'38	» 12'16	več 1'22
» »	» Murau	» 2'12	» 9'46	manj 7'34
» »	» Ptuj (okolica)	» 2'84	» 11'51	» 8'67
» »	» Radgona	» 2'58	» 2'94	» 0'36
» »	» Brežice	» 4'92	» 12'13	» 7'21
» »	» Voitsberg	manj 2'02	» 5'47	» 7'49
» »	» Weiz	več 7'56	» 5'16	več 2'40
» »	» Slovenji-Gradec	manj 1'34	» 9'67	manj 11'01

Okraji s srednjim (10 do 20 odstotkov) in močnim naraščanjem (čez 20 odstotkov) so razmeroma redki. Semkaj spadajo pred vsem sosednji okraji onih velikih mest, kojih močno naraščajoče prebivalstvo je zmiraj bolj prisiljeno zaradi tega, ker je mestni okoliš v krajevnem oziru omejen in ker primanjkuje ravno iz tega vzroka stanovanj, se naseljevati ob mestnih mejah in v sosednjih krajih.

Naravno gibanje prebivalstva, t. j. ono, ki ga najdemo, ako primerjamo porode in slučaje smrti v to svrhu, da se ugotovi naraščanje in padanje števila prebivalstva, je ostalo mirno in enakomerno. Le v treh mestih z lastnim štatutom, Mariboru, Celju in Ptuj, je nastal prestanek, oziroma nazadovanje naravne regeneracije. V ostalem pa izkazujejo vsi okraji zmerno (1 do 10 odstotkov) ali celo srednje (10 do

Ptuj. (Šola za peglanje v zavodu „D. Mädchenheim.“ Glej članek „Iz našega Ptuja.“)

20 odstotkov) naravno naraščanje prebivalstva. V slednjem oziru sta se pojavila dva okoliša z močnim lastnim naraščanjem; eden leži na Zgornjem, jeden na Spodnjem Štajerskem. To so na Zgornjem Štajerskem okraji: Judenburg, Leoben, Bruck in Mürzzuschlag; na Spodnjem Štajerskem pa okraji: Maribor, Ptuj, Celje, Konjice in Brežice.

Ako si natančneje ogledamo posamezne okoliše pod vplivom preseljevalnega gibanja, vidimo, da je največji del kronovine glede preseljevanja pasiven, ali pa je ostalo vsaj pri prejšnjih razmerah.

Kakor zelene oaze se nam kažejo v teh velikih okoliših male pokrajine, kamor se znatno naseljuje prebivalstvo. To so pred vsem velemesta (skoro vsa mesta z lastnim štatutom), ktera so relativno pridobila največ vsled priselitve; potem posamezni okraji ali skupine okrajev, kjer še cvete industrija in imajo velik promet.

Na Štajerskem je tak okoliš omejen le na okraje Bruck, Mürz-

zuschlag, Weiz, Gradec in mesta Gradec, Maribor, Celje in Ptuj; iz vseh drugih okrajev se prebivalstvo izseljuje ali pa tje kaj le v neznatnem številu priseljuje (pod 1 odstotek).

To krajevno porazdeljenje priseljevalnih in izseljevalnih okolišev nam da možnost spoznati vzroke in značaj. Vzroki tičijo izključno le v gospodarskih in socialnih razmerah dotičnih pokrajin. Medtem ko najdemo v okrajih in okoliših, kjer je preseljevanje aktivno, bogato industrijo in živahen promet, prebiva v krajih, kjer je preseljevanje pasivno, skoro izključno le prebivalstvo, ki se bavi s poljedelstvom. Smer, ki jo ima gibanje prebivalstva že več desetletij v državi sami in čez njene meje, to je izseljevanje z dežele in preselitev v mesta in velike industrijalne kraje, vidi se tudi iz rezultatov zadnjega ljudskega štetja. Na drugi strani je padanje števila prebivalstva v agraričnih okoliših vsled izseljevanja še nadalje napredovalo in je za Štajersko to s številkami pojasnjeno.

To v narodnogospodarskem oziru obžalovanja vredno gibanje je v pretečenem desetletju postalo tem bolj opasno, ker se z ozirom na pomanjkanje dela na domačih tleh seli ljudstvo z dežele v tujino, toraj izven Avstrije. Vzroki za to so kaj raznovrstni in tudi znani. Opetovano naglašajo politične oblasti te vzroke, n. pr., da je dnina poljedelškega delavca prenizka, tako da ne stoji v nobenem razmerju k današnjim cenam živil; pomanjkanje stanovanj, ki se pojavlja že tudi zunaj na deželi; pomanjkanje prometnih sredstev, s katerimi bi delavec lahko naglo došel na svoje delo; izpodrivanje peš dela s prosto roko z delom s stroji v večjih poljedelskih obratih i. t. d.; na drugi strani pa mika in vleče poljedelskega delavca proč z dežele večja plača v industrijskih podjetjih, manj ur dela na dan, večja prostost gibanja ter druge udobnosti in koristi tega delavskega razmerja (zavarovanje za slučaj bolezni in nezgode i. t. d.). Končno pa dobi vsled delavskih razmer možnost, da v mnogo večji meri lahko zadosti svojim materijelnim in tudi kulturnim, zmiraj naraščajočim življenjskim potrebam. To bi toraj bilo nekaj vzrokov za izseljevanje prebivalstva s kmetov v tujo in inozemske industrijalne kraje. Razven delavcev, ki ne posedujejo nobenih zemljišč, pa zapuščajo dandanes tudi manjši posestniki s svojci vred domačo grudo bolj kakor kedaj poprej. Vzroki za to prikazen so n. pr.: Posestvo pri sedanji draginji ne preživi več posestnika; veleposestniki mogotci si zaokrožajo svoja ogromna posestva z nakupom malih posestev; po nekterih krajih se držijo načela, da je posestvo nedeljivo itd. Vse to in še marsikaj nagiba domače ljudstvo, da se izseljuje in gre s trebuhom za kruhom v tujino. Čim bolj ima kakšna pokrajina agrarični značaj, čim bolj ekstenzivno je v dotičnem kraju poljedelsko obratovanje, čim slabější je pridelek zemlje, čim bolj je pokrajina oddaljena od prometnih sredstev, tem večje je izseljevanje.

Rečemo Vam, da smo sedaj res zadovoljni, ko nič več ne kašljamo, nismo hripavi, ne nahodni, niti več težko ne sopemo, niti nas ne nadlegujejo več bolečine v prsih ali bodljaji, tudi se ne bojimo nikakih katarov, nikakih predznakov pljučnih bolezni in bolezni v grlu, odkar

uporabljam o slez razkrajajoči, bolečine odstranjajoči in zdravilno upliva-
joči **Zagorski prsni in kašeljni sok**. — Učinkuje dobro in oživlja-
joče na naše celo telo, zboljša tek in prebavo, okreпча in ojači nas
tako, da se po zavživanju tega okusno prijačočega sirupa splošno dobro
počutimo. 2 steklenici poštnine prosto za 5 K naročite pristne samo pri
E. V. Feller, dvornem lekarnarju v **Stubici** št. 574 (zagrebška župa-
nija).

Vsak čitatelj bode zadovoljen, ako nakupi ure, zlato in
srebrno blago pri strokovnjaku. Zato se priporoča, da se ozirajo čita-
telji na naznanila firme **Wohlberg**, zaloge ur, **Komárom** (Ogrsko).
Wohlberg je urar in juvelir, razume torej svojo stvar dobro! Kar prodaja,
je torej zanesljivo in pristno. Kdor hoče imeti ilustrirani cenik zastoj
in franko, naj se obrne direktno na Wohlberg.

Človek in žival.

Spisal prelat dr. **Weitbrecht**, pokojni štiftovski pridigar v Stuttgartu.

Stara govoric a pravi, da naj se človeka in žival ne računa sku-
paj. Kèr pa je Bog sam v deseti zapovedi ženo, hlapca, deklo, vola,
osla skupaj vzel, ker je Bog poleg tega nedeljski počitek v eni sapi
sinu, hčerki, hlapcu, dekli, živini in tujcu ukazal, hočemo tudi mi izpre-
govoriti besedo za živalski svet kot najspodnejšo stopnico na lestvici
domačije.

Marsikdaj se pozabi, da imajo živali živce, dušo, čut, in sicer
ne samo konji, psi in mačke, marveč tudi muhe, kebrj, gosence in me-
tulji, ne samo velike živali, marveč tudi male in najmanjše. Marsikdo
sicer misli, čim manjša je žival, čimlažje se ji iztrga nogo, tem manj jo
to boli. A ko bi se zamoglo mala bitja sama vprašati, izpadel bi odgo-
vor pač drugače. Ali človeka morda ne boli, ako mu na primer mašina
z lahkoto roko iztrga? „Bojazljivo čaka kreatura na rozodetja božjih
otrok. Mi vemo, da vsa kreatura hrepeni z nami in se boji še vedno“,
piše Paulus z globokim razumevanjem za brezpametno kreaturo. Bole-
čina, ki jo čuti trpinčena žival, smrtna bolest, ki jo prešini, kadar mora
nasilne smrti umreti, temelji na nezavednem čutu, da to mučenje, to
klanje pravemu in najvišjemu namenu stvarstva ne odgovarja. Oni krik
Bileamove oslice: „Kaj sem ti naredila, da me biješ?“ je le artikulirani
prevod tistega, kar leži v pogledu, s katerim se od surove roke napol
ubiti konj na svojega mučilca ozira: „Kaj sem ti storil? Ti si grešnik,
ti si zločinec, ne jaz!“ Ali pa ako so strastni lovci že trdili, da se mo-
rajo pogleda, s katerim se na smrt ranjena srna na lovca ozira, šele
privaditi, da grè ta pogled skozi kosti in mozeg, — kaj je ta pogled
druzega nego nemo vprašanje: „Kaj sem ti storila, da ti dela veselje,
ako me ubiješ?“ Ja, vsaka brezmočna kretnja, ki jo napravi iz hudomuš-
nosti ali brezmiselnosti mučena ptica s svojo nogo ali svojimi peruti,
vsako gibanje mrčesja, kebra, v roki mučilca, ni pravzaprav nič družega
nego nemo vprašanje: „Kaj sem ti naredil?“ — protest proti človeške-
mu grehu, pod katerega surovih posledicah mora tudi živalski svet tr-

peti — nezavedno čakanje in hrepenenje po nekem času miru in harmonije tudi v naturi.

Čimvečje je tvoje veselje na živalskem svetu, čimbolj se opravičeno imenuješ prijatelja živali, temraje bodeš vestno vsako nepotrebno trpinčenje živali preprečil. Kajti pravi prijatelj živali se ne kaže v tem, da zadosti v živalskem svetu le svoji radovednosti ali da se igra z njim, pa naj mu pri temu bolečine naredi ali ne. Pač pa v tem, da pusti tudi živalskemu svetu samostojno pravico do življenja in do življenskega veselja, da nima svoj glavni vžitek v opazovanju živalskih bolečin, temveč veselja živali, in da moti to veselje le v toliko, v kolikor je to za človeka potrebno, naj si bode potem za človekovo telesno vzdržanje, oblačenje, hranjenje, ali pa za razvitek ter obogatjenje njegovega znanja. Živali morajo dovolj od nas trpeti, kar se jim že enkrat ne more prihraniti, tembolj naj bi si stavili nalogo, date bolesti živali z nepotrebniimi ne pomnožimo.

Smešnice.

John je zvečer pijančeval s prijatelji. Ko je prišel domov, se je na vrtu pred hišo vlegel in je tam srečno zaspal. Ko se zjutraj prebudi, opazi takoj, da stoji njegova žena pri odprtem oknu v hiši in ga opazuje. Ves razburjen zavpije John: „Zapri vendar okno; ali hočeš, da se na smrt prehladim?“

V Novem Yorku otvoril je neki advokat svojo pisarno v parternem lokalu, kjer je imel preje neki čevljar svojo prodajalnico. Advokat se je hudo jezil, kër je prišlo mnogo oseb, ki so hotele njegovega predhodnika čevljarja posetiti, medtem ko k advokatu samemu ni bilo nobenega klijenta. Nekega dne pride kmet v advokatovo pisarno. „Čevljar se je preselil, kakor vidim,“ je vprašal kmet. — „Bo že tako,“ odgovori advokat. — „No, kaj pa Vi prodajate?“ vpraša kmet zopet in pogleda na mizo s postavnimi knjigami. Razburjen zakriči advokat: „Tepce prodajam!“ — „Vraga,“ meni kmet, „Vaša kupčija mora dobro iti, kër imate samo še enega tepca na razpolago.“

Učitelj pravi v razredu, naj bi mu otroci uganke stavili; kdor bi povedal tako uganke, ki je učitelj ne bi mogel rešiti, dobi od njega krono. Mali Jakec se kmalu oglasi in vpraša: „Kakšna razlika je med menojo in prestolonaslednikom?“ — Učitelj molči, kajti te uganke ne zna rešiti. — „Nobene razlike ni!“ pravi Jakec. — „Kaj???“ — „Nobene razlike, gospod učitelj, kajti jaz čakam zdaj na krono, prestolonaslednik pa tu di.“

V zadnji uri šolskega leta hoče učitelj otrokom veselje narediti. Zato jim zopet naroči, naj mu stavijo vprašanje, na katerega on ne bode mogel odgovoriti. Splošni molk. Končno pa dvigne Hanzek prst in pravi: „Gospod učitelj, ako padete Vi v globoki jarek, tako da ste do vrata v blatu; jaz pa vzamem kamen in ga vržem proti Vaši glavi; ali bode te potem glavo v blato potunkali ali ne?“ — Učitelj ni vedel odgovora.

Kar tiči za kašljem, to se ne more vedeti in zato je priporočati, da se nastopi takoj tudi proti najnedolžnejšemu kašlju. Kašel, hripavost, zaslinjenje, težka sapa, bolečine v prsih; nočni pòt, so resni pojavi in celo pri nàhodu bodi previden. Od mnogo zdravnikov priporočeni Örkényjev lipov med (sirup) se v takih slučajih jako hvali. Ena poskušna steklenica tega izvrstnega domačega sredstva košta 3 K, velika 5 K in 3 steklenice franko 15 K. Naročite edino pri glavni zalogi: **Hugo Örkény, apoteka** v Budimpešti, Thökölystr. 28 odd. 180. Tu se dobi tudi izvrstne rastlinske pilule za čiščenje krvi, izvrstne pri

boli želodca, zaprtju, bledoličnosti itd. Orig. škatlja 90 vin. „Kampferobrazno mazilo“ proti nečistosti kože: poskušni pisikerček 70 vin.

Gospodinje, gostilne, hoteli, penzije ter drugi zavodi bodo dobro storili, da se v slučaju potrebe na posteljnem perju, puhu, gotovih posteljah, posteljnega blaga in matracah zaupljivo na izvrstno razpošiljalnico **Max Berger, Deschenitz št. 268/b**, (Böhmerwald) obrnejo, ki to blago v vse dežele izvaža. To firmo, kateri je mogoče, da z direktnim nakupom dobre kakovosti poceni oddaja, se z ozirom na njeno reelnost lahko vsakomur najbolje priporoča. Več v inzeratnem delu!

Počutimo se dobro, smo čili in veseli, saj tudi nikdar ne zamenjamo težav v želodcu, motenja prebave, krča, zapečanja, napenjanja, mrznoličnih, živčnih napadov, brezslastnosti itd., marveč odstranimo take bolečine s tem, da uporabljamo **močno švedsko tinkturo** (Tinktura svedica) **tudi življenska esenca in balsam** imenovaño. Ta švedska tinktura krepi želodec, in vsled vzbujajočega, čistilnega, bõl utešujočega in krepčujočega učinkovanja prepreči marsikako bolezen. — Naročamo to švedsko tinkturo vedno pri **E. V. FELLER**-ju, dvornem lekarnarju v **STUBICI št. 574** (Hrvatska) in sicer: 3 velike steklenice s poštnino vred za 5 K, 12 malih steklenic s poštnino vred za 3 K.

Želo priporočljiva uporaba kutinega sadu.

Spisal **R. Dolenc.**

Kutina je sadno pleme, katero se da na lahek način pomnožiti in katero bogato obrodí, ako raste v primerni legi in zemlji. Pomnožuje se kutina na ta način, da se njene mladike oziroma primerno dolgi koščeki mladik, slično prirejeni kakor trtni kolči, potaknejo v zemljo. Take šibice se prav rade vkoreninijo. Ker se dado pomnoževati s potaknjenci, zato bi bilo toraj cepljenje kutin brezpomembno. Kutine poznamo v naših krajih le dve vrsti in sicer našo navadno in pa tokozvano japonsko kutino. Naša domača kutina se zove botaniški „*Cydonia vulgaris*“ japonska pa „*Cydonia japonica*.“ V današnjem članku hočem govoriti le o prvi, kajti druga nima za naše kraje pomena kot sadjerodna, ampak le kot lepotična rastlina. Japonska kutina je namreč oni po naših lepotičnih vrtilih in parkih raztoči grm, kateri izmed vseh pri nas na prostem raztočih grmov spomladi najprej cvete. Njen cvet je krasne, zago-relo rudeče in pozneje roznato rudeče barve. Pri navadni kutini ne dobimo bogsigavedi koliko vrst, ampak dobi se le jabolčno in hruškino kutino. Sad prve je podoben jabolku, oni druge pa je podolgast in podoben hruški. Po cenikih trgovskih vrtnarjev se namaja več kutinih vrst, kakor n. pr. španska, bereczka, de Vranja, reas mammals itd. Ako pa si tu navedene vrste naročimo, se lahko takoj uverimo, da niso prav nič boljše od naše domače kutine. Uporaba sadu naše domače kutine, je razen v gosposkih, v vseh drugih kuhinjah tako majhna, da skoraj lahko rečemo ničeva. Gosposke kuharice ukuhavajo namreč kutine za zimsko uporabo in sicer dobe iz njih prav okusno, fino dišečo ali kakor pravimo aromatično konservo, kutinin kompot imenovano. One napravljajo iz kutin žolici podobno tvar, kateri pravijo kutinin sir. Ta sir nima

razen imena najmanjše sličnosti v okusu kakega navadnega sira, kajti kutinin sir je sladak in se da zaužiti le tako kakor vsako drugo ukuhanu sadje. Zelo se priporoča uporaba kutin za izdelovanje tako zvanega kutinega likerja, ki se napravi tako-le:

„Prav ali popolnoma zrele in že v shrambi pozorele ali pome-dene kutine, se kar naravnost na krhalku ali ribežnu, kakršen se upo-rablja za krhljanje kruha, sira itd., skrhljajo. Nato se sok iztisne iz na-krhljanega materijala in sicer s tem, da se ga dene v kako redko plat-neno ruto in dobro iztisne. Na vsak liter tako zadobljenega soka se doda finega in sicer, če je le mogoče, obenem starega slivovica in pol-drugi kilogram sladkorja. Doda naj se soku tudi in sicer na vsak liter kakih 15 do 20 na debelo razrezanih grenkih mandljev, par koščekov nestolčene sladke škorje ali cimenta in 6 celih cvečičev (Gewürznelken). Vse to naj se zlije v kak flaškon ali pa v emajliran ali glaziran lonec in pokrije ter pusti 14 dni pri miru. Premaša naj se le sem ter tja kakšenkrat. Po 14 dneh naj se tekočina — liker prefiltrira, spravi v bo-tiljke, jih dobro zamaši ter shrani v hladni kleti. Čim stareje je ta liker, tolikor finejši je in postreže se lahko z njim pri prilikah, ob kakršnih se je postreglo v prejšnjih časih z običajnim, v naših krajih pridelanim likerjem t. j. pikolitom. Kutinin liker napravljajo posebno na Nižje Avstrijskem in pred leti je prisodila komisija velike sadne razstave na Du-naju kmetijski šoli na Grmu sreberno kolajno za razstavljeni kutinin liker, katerega je napravila moja soproga, rojena Niževstrijanka. Kdor ima kutine, naj si napravi tak liker; uverjen sem, da mu ne bode nikdar žal za trud in trošek.

Stotero posnemalcev je, ki dobro vtemeljeno svetovno ime mojih izdelkov porabijo, da priporočajo vse mogoče manjvredne stvari. Bodite torej previdni in naročite naravnost pri Johann Grolich, drožerija „pri anglju“ v Brnu št. 430 (Moravsko). Njegova „Creme Grolich“ in „Savon Grolich“ dajejo rokam in obrazu krasno čistost in nežnost ter odpravijo pege, jeterne fleke, ožganje od solnca, rdečo kožo: komur iz-padajo lasi ali mu rastejo slabo, ta naj si naroči njegov kosmetični lasni petrolej.

Ne zamujajmo zimskega časa!

Spisal **V. Holz** v »Gosp. gl.«

Bliža se zimski čas, ko se bodo spet pogosteše vršila zborovanja s poučnimi predavanji, nego je za to bilo časa po letu. Pri tej priliki bi opozarjal na zadevo, ki ima za uspešno gospodarstvo, rekel bi, od-ločilen pomen. To je zlaganje zemljišč. Četudi se je o tem že pisalo, je stvar vendar le tolikega pomena za tiste pokrajine, kjer so po-samezni kosi raznih gospodarjev raztreseni po celi občini in še morebiti čez občinsko mejo, da se čutim primoranega o tej zadevi, četudi za rekatere morebiti že opetovano, spet govoriti; potem pa tudi že radi tega, ker še do danes, če tudi imamo za to dobrohotno postavbo z dne

26. maja 1909, ni bilo slišati, da bi se katera spodnještajerska občina ali pokrajina zganila ter storila potrebne korake, da bi se lotila te prekoristne akcije, zlaganja zemljišč. Mnogim bo stvar še menda tudi tuja, ker ni nič novega, če se porabi neznamen list prej za kaj drugega, nego smo ga prečitali.

Kaj je pravzaprav zlaganje zemljišč? Zemljišča zlagati se pravi, posamezne raztresene kose (parcele) enega posestnika po postavnih določilih tako sestaviti in zaokrožiti, da dobi dotični gospodar samo 1 kosali kvečjemu 2, vendar pa take kose, ki imajo za obdelovanje najprimernejšo obliko in velikost in ki so lahko pristopni iz dvorišča po lepi ravniciesti, ne da je treba voziti in hoditi po tujem.

Ne maram opisovati danes zlaganja zemljišč kot takega, ampak opozoriti hočem naša podružnična vodstva, da tam, kjer so raztresena posestva v posamezne parcele, ne prezrejo v letošnji zimi dati svojim članom prilike, da se pouče na kakem zborovanju natančneje o tej zadevi. Opozoriti hočem nadalje le na nekatere nedostatke, ki se dajo z zlaganjem zemljišč spraviti iz sveta — takorekoč kar čez noč.

Čim več je kosov, tem več mej, tem več preprirov radi mejašev s sosedi; marsikje je meja dandanes tako negotova, da si nekateri gospodar niti ne upa govoriti z dotičnim sosedom; vendar pa morebiti plačuje davek za tisti kos, od katerega ima le drugi korist. Taki slučaji so tako pogosti, da so prišli že v pregovor; z zložitvijo zemljišč pa to mahoma preneha. — Nekatere parcele so sedaj tako daleč proč od doma, da se niti ne spleča na dotični kós voziti gnoja in mučiti živino; na take parcele dandanes dragi delavci zahodijo veliko časa, predno pridejo do pravega dela; pri spravljanju pridelkov zaloti kmeta ravno zaradi daljave nevihta, dočim se iz bližnjih njiv da marsikaj hamotež spraviti pravočasno pod streho. Mejice, ki se z zložitvijo odstranijo, lahko porabimo za pridelovanje; pomislimo samo, da meri vsaka mejica vsaj 30 centimetrov v širini; 100 metrov dolga pa je že 30 kvadratnih metrov; kaj čuda, torej če so v neki nižjeavstrijski občini z odstranitvijo mejic pridobili 564 hektarjev zemljišč za plodonosno obdelovanje; to je približno 95 orafov. Mejice so pa tudi skrivališča in gojišča najrazličnejših škodljivcev, n. pr. miši in drugih živalic, ker imajo tam mir pred plugom in motiko. Na mejicah najdemo tudi razni plevel, ki s svojim semenom zapleveli s trdom obdelano njivo; na mejicah najdemo pogosto rediko glavnega sovražnika našega silja, to je progaste rje (*puccinia graminis*, glej Cilenšek: »Naše škodljive rastline«, stran 511), ki se preživi del svojega pogubonosnega življenja na čismini. Tatvine se na oddaljenih parcelah mnogo lažje vršijo, ko takrat, če ima gospodar vse posestvo pregledno v svoji bližini. Na zloženem posestvu se dajo razni kmetijski stroji mnogo uspešnejše izrabiti, nego na posameznih raztresenih krpicah. Če so predolge, mora kmet pri sejanju sejačo napolnjevati, ne da je prišel na kraj, ali pa mora nesti tako množino zrnja s seboj, da je vsak niti ne zmore; če pa gre nazaj, zamudi časa, ki je včasih ravno pri setvi in žetvi tako drag; vedno pa zapusti sledove, če ne gre nazaj po sosedovi njivi ali kakor že omenjeno po nepotrebnih mejici. Z zložitvijo

pa dobe posamezne parcele širokosti primerno daljino in tudi večinoma le ravne meje brez nepotrebnih oglov in kotov, ki vedno le ovirajo pri delu.

Na zloženem posestvu pa pride lahko vsak posestnik po lepi ravni in široki cesti do svojega posestva; ceste so tako široke, da se lahko srečata in lepo izogneta dva naložena vozova, ne da bi trebalo zvrniti ali pa zapeljati na tujo njivo; pri vsem tem pa te ceste ne merijo niti približno toliko, kakor one brezštevilske in nepotrebne mejice.

Dogodilo se je že tudi, da je novo došli hlapec navozil gnoj na tujo njivo, ker si ni dal natanko dopovedati, katera izmed mnogih krpic spada njegovemu gospodarju; zgodilo bi se bilo lahko še kaj več. Take sitnobe so na zloženem posestvu seveda izključene . . .

Zlaganje zemljišč je ponekod tako nujna potreba, da se kmetijska podružnična vodstva res pregreše zoper dobrobit svojih članov, če ne store korakov, da se gospodarji dajo ob priliki kakega zborovanja o tem poučiti. Gornjoštajerci so se za stvar že začeli zanimati. Glejmo, da ta prevažna postava tudi za nas ne bo brez pomena in zastonj. En vzgled bo zadostoval! Pričeti pa morajo ali podružnice ali občine, — kako, to naj bo stvar poklicanih krogov. To delo bi bilo vredno zlatega časa in bi značilo velik napredek! Treba je samo dobre volje.

Resnice.

Spisal Emanuel Wertheimer.

Jako pomirljivo je, da nismo prisiljeni, glasno misliti.

Čudno: V zadnji uri življenja izbere si marsikdo čisto novi poklic; postane namreč dobrotnik.

Ako skoraj vedno ravno nasprotstvo tistega čuješ, kar pravijo ljudi k tebi, potem imaš dobri posluh.

Nikdo ne slutí, koliko od svoje poštenosti ima postavam zahvaliti.

Ako te sveto pismo do izvrševanja dobrot pripravi, potem je razumeš.

Živimo le enkrat, — marsikdo niti tolikokrat.

Vse, kar je dovoljeno, bi dal človek za tisto, kar je prepovedano.

Človek izdrži mnogo; marsikdo živi leta dolgo, brez da bi vzel duševne hrane k sebi.

Z ljubeznijo do bližnega je od dveh vedno le eden zadovoljen.

Ni mogoče, da bi bil človek tako hvaležen, kakor si naprej vzame, kadar sprejme kakšno dobroto.

Kdor nam je dal solzo takoj pri rojstvu na pot življenja, ta je pač vedel, da jo bomo potoma rabili.

Ako bi znali vsi ljudje misliti, — to bi bila revolucija!

Cerkev berači celo pri beračih.

Pogled na revščino je dostikrat tako pretresljiv, da človek ginjen kak dar zase na stran položi.

Ni treba, da bi bil človek tako dober, kakor misli, da je dober.

Človeka se lahko prisili, da ravna pošteno, ne pa, da bi bil pošten.

Molitev revežev je opomin, molitev bogatinov pa potrdilo.

Stvar zaupanja je izbira odvajalnih sredstev, ker večina istih tako razvadi organizem, da prebavni organi odpovedo navzlic vporabi drastičnih dražil. Previdni ljudje vporabljajo zato samo že skozi 20 let klinično preizkušene, lagodno, toda gotovo učinkujoče, samo rastlinske „**SAGRADA BARBER**“ (odvajalne pastilje), katere postanejo vsled svojega lečilnega vpliva sčasoma nepotrebne. Zavojček za poskušnjo **70** v po vseh lekarnah. Najmanjša pošiljatev 1 izvorni zavojček **K 2·60** ali 4 za poskušnjo **K 3·—**. Pošilja se proti naprejplačilu pošt-nine prosto od Apotheke „Zum heiligen Geist“, Wien, I., Operngasse 16, Depot Nr. 145.

Čenjeni gospod Grolich! Bili smo z Vašo zadnjo pošiljatev jako zadovoljni in Vas prosimo še enkrat (sledí naročilo) . . . tako piše dne 14. februarja 1912 g. Rupret Hackl iz Thernberga na N. Avstrijskem in tako pišejo vsak dan nešteti naročniki, ki so izpoznali, da drožerija Grolich „pri angelju“ v Brnu šte. 430 (Moravsko) v vsakem oziru reelno blago pelje in naročiteljem skrbno služi. Poglej v inzeratnem delu njegova naznanila gledè likèrjevih in rumovih ekstrakcij, snovi pive z receptom in moštove substance z receptom, nadalje diamantov za rezanje stekla za domačijo in obrt itd.

Zavrelka.

Spisal c. k. vinarski nadzornik **A. Skalicky.**

Prvo bo, da skrbimo s pravilnim ravnanjem in snago v trgatvi za to, da ne pride preveč škodljivih glivic v vino. To je posebno važno tedaj, če grozdje gnije ali če se vrši trgatev v mokrem vremenu.

Drugo je, da gledamo na to, da mošt pravilno kipi, da torej ves ali vsaj večji del sladkorja pokipi že v jeseni.

Tretje pa je, da vino pravočasno s pretakanjem ločimo od drož, ki so zanj najbolj nevarne. Če vina ne pretočimo, nam lahko vkljub sicer pravilnemu ravnanju v prihodnjem poletju zavre.

Zato je neobhodno potrebno, da vino prvič pretočimo že tekom zime, ko se je večina drož podela na dno soda, ki jih s tem iz vina

odstranimo. Kdor vina ne pretaka, ta se ne more imenovati pametnega gospodarja!

Sedaj, ko vemo, kako zavrelka nastane, lahko uganemo, kako se ji izognemo.

Navadno pretakamo vino prvič meseca decembra. Takrat seveda še ni popolnoma čisto, toda po pretakanju se gotovo kmalu sčisti, vsaj povečini. Pri tem se zopet del kipelnih in drugih škodljivih glivic kakor tudi razno blato iztoči iz vina in pade na dno. Takemu blatu pravimo kalež.

Če pustimo vino na kaležu, lahko nastane tekom poletja tudi nevarnost, da nam vino zavre.

Zato ne zadostuje enkratno pretakanje, ampak vino je treba pretočiti, preden nastane gorko vreme, še drugič.

Najbolj pripraven je za to mesec februar, najpozneje pa se mora to zvršiti meseca marca.

Če tudi to pretakanje pravočasno zvršimo, dalje če gledamo na to, da je sod, ki se v njem hrani vino, vedno poln, torej da vino pravilno zalijamo, potem je izključeno, da bi nam vino zavrelo.

Če bi pa vkljub temu zavrelo, potem je gotovo vzrok le slaba posoda, zato moramo tudi s to pravilno ravnati in moramo pretočiti vino vselej v zdravo, snažno posodo.

Zelo pospešujejo razvoj zavrelke slabe, gorke kleti. Zlasti slabi so naše dolenske zidanice, kjer se navadno na pravilno napravo kleti nič ne gleda.

Naj bi se torej vsaj nove kleti napravljale po naukih umnega kletarstva, torej tako, da so kleti hladne, to je popolnoma ali vsaj večji del pod zemljo in z vhodom, zavarovanim s predstavbo proti zunanji gorkoti.

Vprašanje je sedaj, kaj naj storimo, če nam hoče vino zavreti? Ali imamo sredstva in ktera, ki zavrelko ozdravijo?

Zavrelke ni mogoče ozdraviti, kajti zavrelo vino je popolnoma pokvarjeno in zdravju škodljivo.

Da se pa zavrelka ustaviti, če je pravočasno opazimo in če gremo takoj na delo.

Pri nas je navadno edini pripomoček, ki ga kmetje rabijo, da sode polivajo z mrzlo vodo, oziroma da jih ovijajo in hladijo z mokrimi vrečami itd.

To sicer ni napačno, ker hlad ovira razvoj glivic, toda tako ravnanje zavretje vina k večjemu samo zadržuje, ustaviti ga pa ne more.

Najbolj zanesljivo sredstvo, ki se z njim zavretje, cikanje in druge bolezni vina zanesljivo in za vedno ustavijo, je pasteriziranje.

Pasteriziranje ima svoje ime od slovečega francoskega učenjaka Pasteura (beri Pastéra), ki je prvi popisal razne vinske glivice. On je dokazal, da glivice, ki žive v vinu, pri toplini 60 do 70° C. poginejo, ker se v njih strdi beljakovina. Saj sami vemo, da se pri tej toplini strdi tudi jajčji beljak.

Pasteur je torej priporočal, da naj segrejemo bolno vino na 60 do 70° C in s tem uničimo v njem kali bolezni.

Tega seveda ni mogoče storiti v odprtem kotlu, ker bi pri tem iz vina izhlapel alkohol, ki že pri 88° C vre. Vino bi pa dobilo tudi

neprijeten okus po kuhanem vinu. Zato je k pasteriziranju treba posebnih priprav.

Drugo sredstvo, ki ga ima vsak vinogradnik na razpolago — dasi ni tako sigurno — je žveplo.

Če zažgemo nekaj žvepla v sodu, potem se razvije v njem močno dišeč plin, to je žveplov dvokis ali žveplova sokislina, ki je hud strup za vsakovrstne glivice.

Če torej pretočimo v hudo zažveplan sod (na 1 hl moramo vzeti vsaj 1 azbestni trak žvepla) vino, ki hoče zavreti, potem zavretje ustavimo, ker žveplov dvokis večji del škodljivih glivic uniči.

Najbolje je, da v sodu zažgemo najprej le tretjino za njegovo vsebino potrebnega žvepla, potem ga napolnimo do tretjine z vinom ter sod valjamo (kolamo) tako, da ves žveplov dim posrka. Nato zopet zažveplamo in napolnimo do druge tretjine in končno žveplamo tretjič in sod napolnimo ter zabijemo. Tako močno žveplanje mora razvoj zavrelke ustaviti.

Del glivic ta hudi duh uniči, del pa samo omami, zato ne smemo misliti, da smo, če smo vino dobro zažveplali, že vse storili.

Sedaj gre še za to, do po žveplu zastrupljene, oziroma omamljene glivice iz vina odstranimo.

To se zgodi, če vino precedimo, oziroma čistimo s kakim močnim čistilom, na pr. z želatino, sirnino, špansko zemljo itd.

Namesto žvepla lahko vzamemo svež natrijev bisulfit, ki podobno učinkuje kakor žveplo.

Po vinskem zakonu smemo vzeti 5 g tega sredstva na 1 hl vina.

To velja seveda le za vino, ki ga mislimo prodajati, drugače se ga lahko vzame več, za domačo rabo torej lahko tudi 10 g na 1 hl.

Ta množina bo gotovo zadostovala, da zavretje ustavi. Natrijev bisulfit se odtehta, raztopi v kozarcu vode, potem se raztopina vlije v sod, tam se dobro pomeša in se sod zamaši.

Jako dobro učinkuje proti glivicam tudi tanin ali čreslovina. Ta se lahko vinu primeša (v finem špiritu ali žganju raztopljen) od 10 do 15 g na vsak hektoliter obenem z bisulfitom.

Če torej opazimo, da nam misli vino zavreti, potem pretočimo vino v močno zažveplan sod (1 azbesten trak na 1 hl), ali pa vanj pomešamo 5 do 10 g svežega natrijevega bisulfita.

Takoj potem (v obeh slučajih) primešamo 10 do 15 g v žganju ali v finem špiritu raztopljenega tanina (čreslovine).

V treh do štirih dneh vino precedimo ali pa čistimo z želatino (12 g na 100 l vina).

Če je vino hudo rjavo, ga lahko čistimo s sirnino.

Štirinajst dni po čiščenju pretočimo vino v nekoliko zažveplan sod. Da je vino boljšega okusa in bolj stanovitno, mu kaže dodati kisline (100 g vinske kisline na 1 hl) ali ga pa pomešati z bolj kislim vinom.

Če je pa vino šibko (slabotno), se mu lahko doda 1 l finega špita (ozir. 1 $\frac{1}{4}$ l dobrega vinskega žganja) na vsak hektoliter, oziroma se pomeša z bolj močnim (na pr. vipavskim, istrskim ali dalmatinskim) vinom.

Če je pa vino že toliko pokvarjeno, da se ne da več popraviti, potem se lahko — če se še ni alkohol razkrojil — pokuha v žganje.

Sode od zavrelbe je treba znotraj dobro postrgati in potem z močnim 5%nim sodovim ali natronovim lugom večkrat izprati (zakuhati), sicer bi nam v njih lahko tudi drugo vino zavrelo.

Dol in mravlje.

Spisal **Juhani Aho.**

Globoko v temnem gozdu in daleč od splošne vozne ceste oddaljeno nahajalo se je malo mravljišče. Nikdo ni vedel o njegovem obstoju in drugih stez nego od mravelj skopanih ni bilo tam videti. Leto za letom so mravlje neutrudljivo gradile na svojem domovju in vedno višja postajala je njegova streha, narejena iz smrekovih šivank. V notranjem domovju so si nabrale mehkega listja, pod katerim se je prav prijetno in varno počivalo.

Med poletjem napravile so mravlje-delavke dolga potovanja čez griče in polja; ali kadar je prišla zima, vrnile so se vse k svojemu domovju, katerega so bolj ljubile nego vse drugo na svetu. In v njem skrite so varno ter mirno spale in pričakovale pomladi, ki jih je zopet vabila k navadnemu delu.

Navadne mravlje peljejo dostikrat med seboj vojske in oropajo slabotnejši njen plen. A mravlje tega mravljišča niso imele hrepenjenja po tuji lasti in nikdar niso prišle drugim mravljam blizu. Tudi se niso drugih bale, kajti sovražniki niso nič o njih vedeli in tako so živele nemotene ter v pokoju.

Ali nekega lepega poletnega dne čule so nakrat od travnika sem ropotanje, pihanje in tuljenje. To je bil vol graščinskega posestva, ki se je izgubil v ta oddaljeni kraj in ki je zdaj nekaj iskal, nad čemur bi zamogel izpustiti svojo slabo voljo. Pohojeno grmičje in razkopane trate so kazale pot, po katerem je prihajal. Mravlje so ga čule že preje večkrat mimo divjati. Ali vkljub temu, da so vedele, da spadajo voli med najhujše mravljine sovražnike, vendar niso čutile pred njim strahu; vedele so, da niso nikdar nobenemu volu kaj žalega storile. In tudi tokrat, so si mislile, šel bode pač svoj pot naprej in jih pustil v miru.

A ko je prišel vol k mravljišču, postal je grozovito hud in je besno tulil. Potem je sunil z enim rogom v streho iz smrekovih šivank. Zdaj je nastal v mravljišču veliki nemir; proti volovi glavi se je vrglo tekočino, ki je pekla in slabo dišala. To je napravilo vola še besnejšega; sunil je z rogovi v mravljišče in vrgel vse čez glavo v gozd. Šumelo je v mravljišču kakor v kotlju, v katerem se kuha. Vol je smrčal skozi nosnice in zbijal z repom okoli sebe. Potem je napadel mravljišče tretjič, sunil svoje rogove globlje v njegovo srce in pohodil njih imetje, njih izbe in hodnike, tako da so bile larve, bube in bela jajčica daleč naokoli zmetane.

Ko je bil to srečno dokončal, šel je tuleč svoj pot naprej; — pohojeno grmičje, razkopane trate in zemeljski ravnini enako narejena mravljišča kazala so njegov pot.

Ko so mravlje videle, kaj je postalo iz njih domovja, prešinilo jih je razburjenje in strah. Saj so vendar gradile na njem skozi dolga,

dolga leta in vse svoje zaklade so v njem shranjevale. Zdaj je stalo njih ljubljeno domovje kot razvalina; komaj en list je ostal, pod katerim bi se zamogle pred dežjem varovati. Brezmiselno so letale šemtertja po mestu, kjer je nekdaj njih domovje stalo; in niso si mogle domisliti, kaj naj zdaj storijo. Moške mravlje, ki so živele v tej občini kot gospodarji, so se že pripravljale, da skupno odidejo. Ali delavke so jih prijele za peruti in so jih nazaj držale; druge zopet so larve, bube in jajca v bližini skrivala.

Ko so se mravlje polagoma pomirile in je najhujši strah minil, pričele so malo natančneje preiskavati, kaj se je bilo pravzaprav zgodilo. Našle so, da so izbe in hodniki, celice in skladišča z rezervami za zimo popolnoma nedotaknjene ostale. Tako globoko namreč ni prišel volov rog.

Ko so mravlje to opazile, poslale so na vse konce in kraje pošto, da so zbrale delavske moči za zgradbo nove strehe. In predno je započel večer, gibalo in šumelo je že okoli mesta, in tisočero malih delavcev vlačilo je raztrošeni stavbeni material skupaj. To je bilo šumenje in delovanje, kakoršnega še ni bilo nikdar pri kakšnem mravljišču videti. Vsa zgradba je bila tudi v niti treh dneh izgotovljena. Seveda je bila streha precej nizka, a sčasoma naj bi zopet tako visoko v svet gledala, kakor nekdaj in morda bode nekega dne tudi zadnji sled napada graščinskega vola izginil.

Mravlje so pozneje še večkrat o tej stvari premišljevale; vedno so se začudeno vprašale, zakaj pač je vol hotel njih domovje uničiti? Ali si je želel smrekovih šivank? A s temi se vendar ne more vola krmiti! Ali mu je bilo mravljišče napoti in je vsled tega zbesnel? A saj je imel vendar ves veliki travnik, da tam koplje in ves gozd, da tam tuli. Ali je imel morda staro jezo nanje? Ali ga je morda kedaj kakšna mravlja izzivala?

A vzroka, zakaj je vol njih domovje uničil, niso mravlje našle. Nobeni od njih ni prišlo na misel, da — leži ednostavno v volovi naruri, vreči se na vse, kar je višje od ravnine in kar hrepeni navzgor.

Prva pomoč pri nakrat nastopivši bolezni.

Mnogo je bolezni, ki nakrat, nepričakovano hitro nastopijo. V takem slučaju je treba hitre pomoči. Zdravnika seveda ni vedno na lici mesta in predno pride, zamore bolnik že umreti. Vendar pa povdarjamo, da pri nevarnih boleznih nikdo ne sme zamuditi, takoj po zdravniku poslati. Do prihoda zdravnika pa naj se tudi ne rabi sleparskih sredstev tega ali onega mazača, ki zna le neumnost ljudi izkoriščati, drugzega pa nič. Koliko ljudi so taki »kurfušerji« žele s svojim zločinskim »zdravljenjem« pomorili! Velja naj torej to-le: V hitro nastopivši nevarni bolezni je treba takoj po zdravniku poslati, do prihoda zdravnika pa naj se ravna z bolnikom tako, kakor je (vsaj za nekatere slučaje) v naslednjem popisano.

Omedlevica ali omotica. Ta se iz različnih vzrokov prav mnogokrat pojavlja. Človeka prime omotica, postaja mu slabo in neza-

vesten se zgrudi na tla. Obraz je bled kot mrliško obličje, mnogokrat tudi ves póten. Vzrok omedlevice leži v tem, da srce oziroma velike notranje žile nakrat več ne delajo; vsled tega postanejo možgani prazni krvi. Omedlelo osebo se naj takoj horizontalno položi. Vsa tesna oblačila (ovratnike, moderce itd.) naj se takoj odpravi. Glava mora globoko ležati. Skrbeti je za dovoz svežega zraka. Obraz naj se z mrzlo vodo poškropi, pa ne prehudo zmoči. Lahko se tudi senci z mrzlo vodo, jesihom ali franc. žganjem zmoči. Poduhati se da bolniku kaj ojstrega (amoniakovo tekočino ali pa »Hirschhornsalz«). V slučaju potrebe se lahko tudi vse truplo bolnika udarja (abklatschen) z robci, ki so namočeni v mrzli vodi in izviti. Ako pride bolnik zopet do zavesti, naj se mu da požirek vina, kognaka ali kave.

Preteseni možgani (šok). To se zgodi pri težki telesni poškodbi ali padcu iz velike višočine. S takim bolnikom je ravnati ravno tako, kakor z omedlelim. Glavna stvar je popolni mir; bolnika se ne sme pretresavati.

Preveč krvi v možganih (kongestija možganov). Pri nekaterih osebah (zlasti pri takih, ki so na srcu bolane) se pojavi omedlevica, kèr se možgani prehudo s krvjo napolnijo. Medtem ko je pri navadni omedlevici bolnik bled, mu bije žila slabo in diha počasi, — je pri tej bolezni stvar ravno nasprotna: obraz je plavo-rdeč, žila bije počasi a močno, diha pa bolnik globoko in mnogokrat tudi smrči. Takemu bolniku se mora glavo visoko postljati. Napravi se mu mrzle obkladke na glavo, noge pa se mu dà v precej vročo vodo, dokler ne pride zdravnik. Vsa tesna oblačila je treba takoj odpraviti. Istotako se ravna s človekom, ki ga je zadela kap v možganih (Hirschschlag).

Solnčarica (Sonnenstich). Pri tej bolezni, ki jo imenujejo tudi kap vsled vročine (Hitzschlag), treba je v prvi vrsti truplo izdatno ohladiti in bolniku kolikor mogoče tekočin dati. Bolniku se zgornje truplo hitro sleče; potem se ga položi v senčnati kraj, glavo visoko; nadalje se poškropi bolnika fino ter ednakomerno z mrzlo vodo ter mu pihlja sveži zrak. Ko pride bolniku zopet zavest, treba mu je dati prav mnogo mlačnega čaja ali pa mrzle vode piti.

Težko pijanemu človeku treba je najprej vsa tesna oblačila odpraviti; glavo mu je položiti visoko in hladno. Poleti se mora takega pijanca dati na sveži zrak, pozimi v srednje toplo sobo. Obraz in prsa mu je poškropiti z mrzlo vodo; pozneje mu napravi na glavo mrzle obkladke z mrzlo vodo, pomešano z jesihom. Ako mu gre že bolje, se položi pijanega v mirni sobi v posteljo; zgornje truplo mora visoko ležati. Potem naj počiva. Kadar se zbudi, naj se mu da črno kavo ali limonado piti.

Epileptični ali histerični krči (božjast). Treba je hitro vse spraviti, s čemur bi se bolnik lahko ranil. Skrbi naj se za široko posteljo ali pa naj se napravi na tleh iz odej, blazin, tepihov itd. mehko ležišče.

Krč pri dihanju (astma). Takoj vsa tesna oblačila odpraviti in za sveži zrak skrbeti. Bolnik naj tako leži, kakor sam hoče. Noge in roke je treba v vroči vodi kopati, prsa pa s terpentinovim oljem namazati. Piti se da bolniku do prihoda zdravnika le nekaj črne kave.

Krč v glasilkah (Stimmritzenkrampf). Ako napade odrašenega, naj ostane popolnoma miren; potem mine krč prav hitro.

Ako napade krč otroka, dvigniti in v sestri je otroka. Potem se segne s prstom v usta in potisne jezikovo korenino doli ter naprej. S škropljenjem z mrzlo vodo se povzroči zopetno dihanje. Tudi se vsede otroka v gorško vodo in se mu glavo z mrzlo vodo poliva.

Srčni krč. Bolnik naj leži mirno, na srce pa mu dajte mrzle obkladke. Pri krču v želodcu, koliki v črevesju ali ledicah, pri krču vsled žolčnega kamenca napravi se okoli trupla mokro-gorke obkladke; druga sredstva (n. p. za odvajanje) naj se šele na zdravnikovo povelje daje.

Srčna slabost. Ako nastopi nakrat srčna slabost, naj se da bolnika takoj v posteljo. Prsa se pri srcu krepko z jesihovo vodo umije. Bolniku se daje vino ali kognak ali črno kavo. Skrbeti je za sveži zrak.

Ako teče kri iz nosa, kar se brez vzroka zlasti pri otrocih mnogokrat zgodi, potem je treba najprve vse ozko oblačilo odpraviti. Bolnik se ne sme v modercu ali s trdim ovratnikom čez umivalnik pripogniti, ker se na ta način tečenje krvi še pospeši. Bolnik naj bode kolikor mogoče miren. Nos naj ne mučka in ne stiska, tudi vsekavati se mu ni treba, niti govoriti ne. Pač pa naj globoko in mirno diha. Najbolje je, ako tako sedi kakor pri pisanju. Ako kri še ne poneha teči, naj se nos skupaj stisne ali pa čedno vato vanj vtakne. Na nos napravi zunanje mrzle obkladke. Prepričati se mora človek vedno, ali ne teče kri nazaj v žrelo (Rachen); v takem slučaju zamore le zdravnik pomagati.

Nakratni krvavi kašelj (Lungenblutsturz). Bolnik mora popolnoma mirno, napol sedeče ležati. Ne sme govoriti; tudi ne sme pregloboko dihati. Paziti mora, da ga ne prime kašelj, ki je v tem slučaju jako nevaren. Na prsa se da takemu bolniku veliki mrzli obkladek. Tudi se mu daje v malih požirkih mrzlo mleko, mandeljevo mleko ali limonado. Vroče razburljive pijače in alkohol so strogo prepovedane.

Ako meče kdo kri čez (pri bulah v želodcu), je tudi v prvi vrsti mir pripraviti. Na želodec je dajati mrzle obkladke ali pa komprese iz ledene vode. Notri ni treba bolniku ničesar dajati, k večjem čisto male kosce leda ali par žlic mrzle vode. Osebe, ki pričnejo nakrat krvaveti, so po navadi hudo razburjene; treba jih je s pametnimi besedami pomiriti.

To je nekaj kratkih navodil za slučaj nepričakovanega nastopa boleznii.

Po begu za delom.

Iz ameriškanih črtic **Viljema Heydrich.**

— — — — Slučaj me je peljal v Brooklynu skozi Fulton Street v enega onih velikih fabriških okrajev na meji mesta, kjer ni več stanovalnih hiš, marveč se dvigajo le dimniki in žalostno, umazano-staro zidovje z visokimi železnimi durmi. Grozeče in vzdihujoče je šumelo iz za teh zidov, donenje velikanskih kladiv je pretrgalo ropotanje železnih pil in drugih glasov. V debelih oblakih je odhajal dim čez ta mesta dela, tako da je postajalo nebo brezbarvno in in so se pokrile ceste z vlažno sajino skorjo.

Pred enim tistih visokih železnih vrat, ki jih je bilo semtertja opazovati na umazano-rdečem zidovju, videl sem večje število mož stati. Bili so delavci v umazanih, raztrganih oblekah, z nagubanimi, sivimi obrazi in z mršavimi lasmi — ljudje, katerim se je poznalo, da nimajo prenočišča, da jim sedi beda kot težko breme v tilniku.

Stali so v težkem molku pred durmi in gledali nanje s tihim pričakovanjem. Na zidu je visel plakat, iz katerega sem razvidel, kaj pričakujejo. Fabrika je bila delo razpisala, za dvajset mož, — in najmanjše dvesto jih je prišlo sem in je čakalo!

Kakor v pričakovanju prihajajoče senzacije postavil sem se poleg.

Ko je na fabričnem dvorišču deseta ura odbila, prišlo je v tiho množico mrzlično gibanje. Zažvenketala je ključavnica in na železnih vratih se je odprlo okno, iz katerega je pogledal neki mož k nami.

Pregledal je množico s hitrim pogledom.

„Goddam“, je zaklel; „kaj hočete tukaj? Potrebujem samo dvajset delavcev in nobene žabe več.“

Pričelo se je rivanje in suvanje, a nobene besede ni bilo slišati. Blazni pogledi polni bojazni so se uprli v obraz moža. Čisto spredaj je nekdo bolešno vskliknil, ker ga je suvačča množica na ostri rob zida pritislila. Ali železna vrata so ostala zaprta in obraz v okencu je gledal trdno in brez usmiljenja na to čredo revščine tu zunanaj, ki je prihajala svoje moči prodajat. Obraz se je pričel rogati, ko je opazil odločni obup v razjedenih fiziognomijah.

„Varoval se bodem, da bi vas vse notri pustil! Tukaj — pazite! Kdor vjame eno marko, ta dobi delo! Ostale pa naj vrag vzame!“ In v visokem krogu je vrgel pest polno plehnatih mark med ljudi; marke so jim udarile v obraze in so padle potem z ropotanjem na tla. Okno na vratih pa se je zopet zaprlo.

Eno sekundo dolgo je bilo tiho kakor pri mrličih. Potem pa se je začul krik, tuljenje, kakor sem ga slišal enkrat v zverinjaku, ko so skočile po postnem dnevu bestije na svojo krmo. Ali tuljenje, ki je prihajalo tukaj iz človeških prs, je bilo še grozovitejše, še bolj zverinsko nego pri bestijah samih. Blazna kletev, kriki, davljenje, vzdihovanje se je čulo iz gneče, ki se je hipoma po tleh valjala. Težki škornji so stopali po stisnjenih rokah, ki so iskajoče po tlaku hitele. Prišel se je blazni boj za življenje, ki je bilo tukaj v obliko revne, male plehnate marke vtelesjeno. Ljudje so se napadali kakor divje zveri, ki se jih je drugo na drugo nahujskalo. Črne pesti so se dvigale in so udarile v blede obraze. V gneči na tleh se je vilo mrtvo truplo. Videl sem, kako je obklovana peta v ta blede obraz udarila, da je rdeča kri iz senc stopila in v oči curljala. Videl sem umazanega velikana pokonci stati in s težkim kosom železa kakor blaznega okoli sebe udrihati ter vse pobiti, kar je prišlo v njegovo obližje. Čul sem strel, kateremu so drugi sledili. Videl sem priteči četo policajev, ki so pričeli s hrastovimi poleni po gneči zbijati. Potem sem zbežal z mnogimi drugimi in sem tekel, kakor pijan od strahu, zasledovan od tuljenja bojujočih se mož, ki so si hoteli s krvavimi rokami življenje iztrgati, — one revne, umazane marke, ki jim jih je bila vrgla roka fabričnega paznika, kakor se vrže kost pred gladnega psa. — — —

Zvečer sem iskal zaman v časopisih popis tega groznega boja,

katerega priča sem bil isto jutro. Nobene besede, nobene vrstice. Le list „Herald“ je prinesel kratko notico o „nekem pretepu pijancev, ki se je vršil v bližini Clarkove fabrike v Brooklynu in pri katerem so bile tri osebe ubite.“ O pravem vzroku tega dogodka nobene besedice. Ko sem nemu nekdanjem kolegi od „Morgenblatta“ zadevo povedal, majal je z rameni. „Kaj hočete“, je dejal, „akcije fabrike Clark & Co. stojijo v tem hipu dovolj visoko, da se more take neprijetne resnice zatreti“

„Tako! In delavsko društvo Trade Union?“ vprašal sem ves razburjen.

„To društvo je samo lastnik nekaj teh akcij,“ odgovoril mi je znanec s tihom smehljajem. „Ali zdaj razumete?“

„Ja, razumel sem in sramežljiv vsled mojega malega znanja o svetu odkorakal sem po svoji samotni poti.“

Tako piše ta ameriški pisatelj. Gotovo mu je pošteno sočutje pero v roko potisnilo. Naj bi torej njegove besede našle odmeva v srcih vseh tistih, ki se udajo begu iz dežele in iščejo svoj blagor v velikanskih kamenitih gomilah mest. Naj bi se v vseh teh vzbudila vsaj lahka misel o nasprotju med grozovitim obupanim bojem za delo v mestih in mirni blagor prinašajočim delom o kmetijstvu. Naj bi pa tudi one spreobrnil, ki vidijo v splošnem industriziranju blagor cele države, ki pa s tem mečejo le velikemu kapitalizmu in umoru nešteti množic vedno nove žrtve in nasanitno žrelo. Mi gotovo želimo pravi in zdravi industriji lep razvitek. Ali ta razvitek mora skupaj korakati z ednako zdravim gospodarskim razvitkom kmetijstva.

Rogaški

Tempel

vrelec. Dietetična namizna pijača z obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmenno snovi.

Styria

Zelo koncentriran medicinalen vrelec, priporočljiv pri kroničnem želodčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vranščini, oteklinah, jetrni trdnini, zlatoci, snovoizmenjskih boleznih, kataris dihalnih organov.

Donati

Zdravilen vrelec največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem črevesnem kataru, obstipaciji, žilčnih kamenih, toliščici organju, sladkovni bolezni.

**Najmočnejši
prirodni vrelec magnezijo-
glauberske soli.**

Zastopstvo in glavna zaloga za Štajersko:

Ludwig Appl, Graz,

„Landhaus“, Schmiedgasse.

Ne samo zaradi štedenja

rabijo zdaj večidel gospodinje v kuhinji rastlinsko mast Kunerol, temveč v prvi vrsti zaradi velikih drugih dobitkov, ki jih nudi raba te čiste kokosove masti. Kunerol je po sodbi odličnih zdravnikov lažje prebavljivo kot druge jedilne masti; ima prijetni, popolnoma neutralni okus in je najčistejša ter najbolj apetitna jedilna mast, kër stoji pod stalnim nadzorstvom zavoda za preiskušanje živiljskih sredstev, Dunaj IX, Spitalgasse; izdeluje se izključno iz najtinejših kokosovih orehov brez vsacega družega dodatka in ne pride pri celi fabrikaciji z nobeno človeško roko v dotiko, medtem ko se pri izdelovanju živalske jedilne masti ne more vedno vsa navodila higijene vpoštevati. Opozarjamo zlasti na list, ki je dodan temu koledarju glede Kunerola Spezial in priporočamo svojim čitateljem pregled te zanimive priloge.

Iz živalskega življenja.

(Po listu „Der Tierfreund.“)

V začetku francoske revolucije leta 1789 udeležil se je redno vsaki dan neki mali psiček parade, ki se je vršila takrat pred palačo Tuilerij v Parizu. Psiček si je poiskal vedno svoj prostorček in to med muzikanti nacionalne garde. S temi vred je korakal, obstajal, se obračal in opazoval natančno takt. Po paradi je vedno izginil; a drugi dan prišel je zopet ob istem času in na isti kraj in je ravno tako zopet z vojniki korakal. Vojaki so pričeli psička opazovati. Imenovali so ga »Parade«; postal je ljubček vsakega; in en vojak za drugim vzel ga je seboj h kosilu. Ako bi imel s kom iti, treba je bilo dotičnemu vojaku le reči: »Parade, danes bodeš pri meni jedel.« »Parade« sledil je potem svojemu dobrotniku in je snedel z dobrim apetitom, kar je dobil. Ali komaj je bil gotov, se je odpravil in ničesar ga ni moglo nazaj držati. Šel je naravnost v gledališče. Tu si je kratkomalo poiskal prostorček v oršestru in se vsedel v kotiček; tam je ostal, dokler ni bila igra končana. Vboga živalica postala je tudi žrtev svoje ljubezni za godbo. Sledil je namreč regimentu, ki je spadalo k italijanski armadi. Tu je imelo psička vse rado. Prav rad ga je imel tudi general Desaix. Ko je prišlo do krvave bitke pri Marengu, ostal je psiček na strani generala. Nakrat je bil general Desaix ustreljen in je padel mrtev na tla. Ko je »Parade« svojega gospodarja pasti videl, pričel je tuliti in skočil na truplo ljubljene generala. V tem hipu pa je počila v bližini bomba in je tudi zvestega psička ubila.

* * *

Danski list „Tierfreund“ pripoveduje: Neki oče šel je s svojim sinom skozi gozd. Na višku smreke blizu pota sedel je kós, ki je svoje življensko veselje v tako krasno petje izlival, da sta se potnika vstavila in sta sladkim glasovom poslušala.

„Ali je mogoče, oče, da tič, ki žvižga take glasove, nima duše — duše, ki jo tudi Bog ljubi?“ vprašal je deček.

Nato je odgovoril oče: „Jaz mislim, da ima od Boga ljubljeno dušo.“

„Ali misliš tudi, da je nesmrtna?“ vprašal je deček nadalje.

„Ja, vse duše so nesmrtné“, menil je oče.

Eden največjih modrijanov in naravoslovcev starega veka, Salomo, opozarja nato z besedami: „Pravični pozna dušo svoje živali, ali brezbožnega usmiljenje je brezsrčno.“

Misel teh besed mora biti pač ta, da pravi kristijan ne pozna samo telesne potreščine živali, temveč si je tudi svest, da se giblje življenje v njih duši.

Gotovo se zamore v splošnem reči, da je način, kako se ravna z živali, nekako merilo za kulturo naroda in zlasti za njegovo krščanstvo.

Najpomembnejše misli o živalih najdemo v starem veku pri Aristotelu († 322 pr. Kr.) v njegovi knjigi „De animalibus.“ Ta znameniti filozof našel je v živalski duši lastnosti človeške duše in veruje na popolno ednakost duše otroka in živali.

K najznamenitejšim možem, ki so v novejšem času se izrekli za živalsko dušo, spada tudi Voltaire († 1778) in francoski gozdni nadzornik Leroy. Voltaire pravi: „Živali se naučijo tisto storiti, kar se jih je učilo; kažejo veselje, sprevidnost in celo vrsto pojmov.“ Omenjeni francoski gozdni nadzornik Leroy, ki je oskrboval kraljeve gozde in vrte in je imel pri temu izvrstno priliko, opazovati v prostem živeče živali, je izdal l. 1764 svojo prvo knjigo o razumu pri živalih brez podpisa, ker se je bal sovraštva univerze, ako skuša dokazati, da živali niso le mašine, temveč da kažejo tudi razum, sprevidnost in zvestobo. Po njegovem mnenju raste pri živalih s starostjo in vajo pamet in zmožnost, svoja čutila rabiti. Velika razlika je med staro in mlado lisico. Mlade živali napravijo deloma vsled pomanjkanja izkušnje, deloma tudi iz bojzljivosti mnogo napak, ki jih stara žival zna preprečiti. Zlasti opozarja na pse, ki se na lovu in vsled občevanja s človekom prav mnogo priučijo. Leroy misli tudi, da imajo živali nekak jezik, katerega seveda mi ljudje ne razumemo; kajti mnogovrstna medsebojna naznanila pri živalih bi bila brez takega občevalnega jezika nemogoča. Poleg tega posedujejo vendar vse za jezik potrebne pogoje: zmožnost za misliti, za zaključke in primere delati, premišljevanje — in tudi glas.

V novejšem času prihajajo vsi veliki naravoslovci do zaključka, da se najde tudi pri živalih jasne sledove človeških duševnih lastnosti: pamef, jezik, umetnost, svobodoljubnost, odgovornost itd. Tudi se ne more zanikati, da se domače živali po človeškem ravnanju tako plemenito razvijejo, da se naučijo človeka razumeti in ljubiti. In v isti meri tudi človek svoje živali izpoznava in ravna tako z njimi, da dobi pri njih pravo veselje ter dobiček.

* * *

V Berolinu pustil je paznik nekaterih slonov svoje živali v reki kopati. Neki mali slon je prišel v globoko vodo, ki ga je odnesla. Pričel je seveda na pomoč kričati ali trompetati, kakor se pravi pri slonih. Paznik je klical po čolnu. A predno so ljudje čoln odklenili, splaval je že neki stari slon k mladiču. Prijel ga je z rilcem in ga vlekel proti bregu v bolj plitvo vodo. Mlada žival pa je bila tako prestrašena in utrujena, da je pričela zopet v strahu kričati. Stari slon šel je še enkrat tja, prijel mladega zopet z rilcem in ga rešil iz vode. Na stotine ljudi je opazovalo to redko življensko rešitev.

* * *

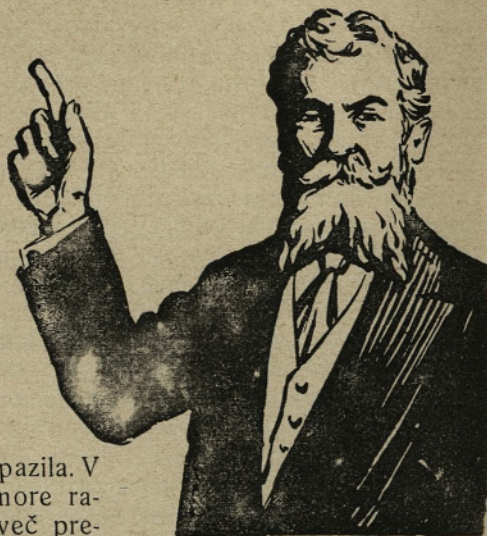
Hribolazci, ki potujejo vsako leto v gorovje Helvellyn v Cumberlandu, vidijo v bližini najvišje gore spomenik, ki je tudi dokaz redke zvestobe psa. Tam je namreč neki Charles Gough, katerega je njegov pes spremljal, ponesrečil. Pes je ostal pri mrliču. Šele čez 3 mesece so ljudje našli mrliča in poleg njega zvestega psa, ki pa je bil že popolnoma podivjan in se je bal ljudi. Veliki angleški pesniki so to zvestobo živali opevali. Ljudje pa so napravili tam spomenik, na katerem je čitati: „Na tem mestu so se našli zemeljski ostanki Charlesa Gough, ki je padel iz skale in našel svojo smrt. Njegov pes je stražil celo še okostje ponesrečenega.“

Ako hočete svojega moža,

brata, sina, svojo ženo, sestro ali hčerko ali svoje najbližje sorodnike od grozovite navade in pogina pred pijančevanjem rešiti, potem Vas prosimo, da se na nas obrnete; mi Vam bomo tu na lahki in ceni način pomagali, na katerega smo že tisoče ljudi od bede, revščine in pogina rešili.

Seznanili Vas bomo z našo metodo, ki se jo lahko rabi, brez da bi pijači udana oseba to kaj opazila. V največih slučajih sploh ne more razumeti, da špirta ne more več prenesti, on misli, da je temu preobili vžitek vzrok: in vsak dan dobivamo mnogo zahvalnih pisem od mož in žen vseh razredov, bogatih in revnih, katerim se je s krasnim uspehom pomagalo. Korespondenca se vrši pod največjo diskrecijo in za neškodljivost metode garantiramo; blagovolite čitati, kaj gospod Unrein Franc v Resiczabanya piše:

Velespoštovani gospod, Kopenhagen, Dansko!

Prosim bodite tako dobri in pošljite mi dve škatlji po poštnem povzetju a 20 K. — Imam dva prijatelja, ki sta se hudo pijači udala in rad bi ju odvadil.

Jaz sam sem vpliv „Kina“ poskusil, ker sem tudi hudo pil in si nisem mogel več pomagati. Odkar sem vžil Kinopraške, sem ves drugi človek, sem zdrav in imam vse drugo življenje s svojo družino. Hvala Vam za uspeh Kina, prosim, pošljite mi takoj. Rekomandiral bom še mnogo ljudem, da je Kino jako uspešno sredstvo proti pijančevanju.

S spoštovanjem

Unrein Franc.

Naš preparat prodajamo po nizki ceni 10 K, pošljemo ga proti naprej-plačilu ali povzetju, ako se piše na naš naslov v Kopenhagen.

Kino-Institut, Kopenhagen K. 765
Dansko.

Pisma se frankira s 25 vinarji, dopisnice pa z 10 vinarji.

Požeruh.

Vojaška šaljivka.

Bohuslav Vojtek bil je izvrstni rekrut, krasni dečko z rumenimi lasi, kakor voda plavimi očmi in pogumno naprej hrepenečim nosom. Vedno veseli in poslužni vaški fant si je pridobil takoj prve tedne prijateljstvo cele kompanije. Prvič je vedel prav veliko pripovedovati, kar se je zlasti korporalu dopadlo, in drugič je pazil jako skrbno na red.

Ako korporal po večernem odtrobljenju ni mogel zaspati, treba mu je bilo le „hej, Vojtek“ zaklicati. Ta je potem že za zabavo skrbel s svojo odlično zmožnostjo pripovedovanja.

Ali takoj prvi dan je Vojtek več kruha zahteval. Dobil je štiri in pol kruhov za pet dni, a ta porcija mu vsekakor ni zadostovala. Kupil si je poleg tega belega kruha v kantini in komisnega kruha pri tovariših.

Nekega dne pa je zmanjkalo Vojteku denarja. Zdaj so pričeli zanj težki časi.

Izgubil je svojo veselost in hodil tih in skrben okrog. Za dva vinarja je zdaj vse mogoče male službice izvrševal. Snažil je puške in čevlje drugih, snažil za druge tla in hodil zanje po to ali ono stvar.

„Dva in dva sta štiri in za dvanajst vinarjev dobim že en komisni hlebec“, je računal.

A njegovi na ta način dobljeni dohodki so bili prav majhni.

Bilo je neko soboto zvečer, kmalu po razdelitvi kruha.

Vojtek je bil vesel in zabavljiv. Udrihal je pošteno po kruhu. V nedeljo sedel je na svojem kovčegu in je vedno naprej rezal kose od hlebca ter jih je polagoma jedel.

V ponedeljek na vse zgodaj opazil je nekdo, da Vojtek nima več kruha. Snedel je bil tistih štiri in pol kruhov, ki bi morali zadostovati za pet dni, v komaj šestintridesetih urah.

Povedali so to korporalu. Ta je imel Vojteka rad. Poklical ga je k sebi in mu delal očitke. Vojtek je molčal.

Na vprašanje, kaj bode ostale štiri dni jedel, je odgovoril, da mu bode zadostoval beli kruh.

Dva dni pozneje zmanjkalo je enemu vojakov pol hlebca. Korporal je pustil vse v vrsto stopiti, je vpil in psoval ter grozil z garnizonskim zaporom. Drugi dan je bil zopet kos kruha ukraden. Zdaj se je vršila redna preiskava, ki pa je končala brez uspeha.

Korporal je napravil kratki proces. Zopet je pustil vse v vrsto stopiti. To pot bilo je moštvo v polni opremi.

»Ali se hoče tat prostovoljno oglasiti?« vprašal je korporal.

Vladal je molk. Tat si pač ni hotel svoje vesti s priznanjem olajšati.

»Nieder!« je zarjovel korporal. »Auf! Nieder! Auf! Nieder!« Vse je padlo na tla, se dvignilo in zopet padlo.

Rekruti so se potili in so vzdihovali. A korporal ni poznal nobene milosti. Stal je mirno in dajal svoje povelje: »Nieder! Auf! Nieder! Auf!«

Ta vaja je trajala skoraj deset minut. Vsi so molčali, le dihali so hitreje. Ednakomerno so udarile puške in turnistri na tla.

Končno je vendar strogi zapovednik zavpil rešilno besedico: »Halt!« Potem je rekel:

»Vi ste presneti faloti, a jaz bodem z vami že gotov postal. Tat mi ne uide!«

Zdaj so smeli izmučeni vojaki odstopiti.

Zopet je preteklo par dni. A tatvine kruha niso ponehale. V noči od sobote na nedeljo je sklenil korporal, da bode čul. Medtem ko je vse spalo, ležal je v postelji in poslušal pazno na vsak glas. Dihanje spečih vojakov je prihajalo k njemu, enkrat slabeje, potem zopet močnejše. Nakrat proti polnoči se je nekaj premaknilo. Korporal je to začul in se dvignil. V temi je opazil, kako se je neka postava tiho naprej pomikala.

Previdno je zlezel korporal iz postelje in je postavi sledil.

Čez par korakov se je ta postava vstavila, iztegnila roko proti regalu in je vzela hlebec kruha.

Zdaj je hotel korporal na tata skočiti. A ta je bil hipoma pod eno posteljo zlezel, kjer je ukradeni kruh mirno pojedel.

Korporal je premislil. V roki tata je bil videl krušni nož. Kako lahko bi ga sunil! Najprve je hotel videti, s kom ima opraviti.

Tako je šel polagoma nazaj, dokler ni prišel k prazni postelji. Bila je Vojtekova postelj.

Drugo jutro — korporal se je komaj zbudil — so mu že tatvino naznanili.

»Tokrat bodem iz očes bral, kdo je tat«, rekel je korporal.

Šel je od enega do drugega in je vsacega ojestro pogledal.

Ko je prišel do Vojteka, obstal je presenečen in zaklical:

»A ti, moj sinček, si tat! Tega nisem od tebe pričakoval.«

Vojtek postal je rdeč kakor ogenj. Najprve je hotel tajiti, a kmalu je priznal, da je izvršil tatvine kruha.

»Kaj naj zdaj s teboj napravim?« vprašal je korporal. »Ali te naj naznanim, da prideš v zapor, ali ti naj dam deset udarcev s palico?«

Vojtek se je odločil za udarce. Korporal je vzel palico in Vojtek se je moral naprej pripogniti.

Prvi udarec je padel. Pri drugem je Vojtek zavpil. Pri tretjem se je iztrgal, stekel v kot in zaklical:

»Jaz grem raje v zapor! Tega ne izdržim.«

Korporal pa ga je vlekel zopet v sredo sobe in je zavpil:

»Zaradi tebe, meniš, naj ima kompanija neprijetnosti? Naprej se pripogni!«

Vojtek dobil je četrti udarec. Pri petem udarcu zbežal je iz sobe na dvorišče.

Korporal je hitel za njim, ga vjel in oddal dnevnemu korporalu, da ga je ta v posamezni zapor odvedel.

Vojtek prišel je k raportu in je dobil deset dni strogega zapora, poojstrenega s posti.

Ko je prišel iz zapora, eksercirala je kompanija ravno na dvorišču. Vojtek je bil izstradan. Kèr ni bil nikdo v sobi za moštvo, vzel je en kruh iz regala in si za-se kos odrezal.

V tem trenutku odprl je korporal vrata, Skočil je na Vojteka, mu iztrgal kruh in dal glasno zaušnico.

Vojtek je začutil hudo bolečino v levem ušesu. Bilo mu je kakor da bi tisoč zvonov zvonilo. Preiskava po regimentnem zdravniku je dognala, da mu je bila mrena v ušesu razpočila.

Napravili so naznanilo. Korporal je dobil par mesecev garnizijskega zapora. Vojteka pa so poslali za vedno na dopust. Bil je srečen. Raje gluhi biti, nego brez kruha živeti, je dejal vedno s smehom, kadar je pripovedoval od svojih vojaških dni.

Varstvo konjev.

Dansko društvo „Konjsko varstvo“ sestavilo je sledeče določbe za ravnanje s konji:

1. Skrbi, da bode konjska oprega (Geschirr) dobro sedela, da ne bode nikjer tiščala ali ribala.

2. Umij oprego redno v mlačni žajnatni vodi; kadar je napol suha, namaži jo z mark-oljem, konjsko mastjo ali pa lanolinom, kateremu primešaš nekaj terpentina.

3. Kadar pelješ konja h krmljenju v hlev, vzemi vedno oprego proč.

4. Treba je vedno kožo tam preiskati, kjer leži oprega.

Ako je koža na tem mestu le mokra od pòtu, obribaj jo s trdim platnom ali pa z mehkim snopom klasja.

Ako pa je koža zmučkana in mehka, očisti jo temeljito z lahko lizolovo vodo, lahko kreolin-vodo ali žganjem; potem jo potom čopiča namaži z mešanico, ki obstoji iz ednakih delov glicerina in aloe-tinkture, bor-kislega glicerina ali kakšnega sličnega zdravnega sredstva; pod oprego položi mehko platno ali pa, kar je še bolje, debelo gumijevo platno, seveda le na mestih, kjer se dotakne oprega konjskega telesa.

5. Ako se mora noge konja čistiti, polij jih v smeri dlake z vodo, najbolje s pomočjo cevi, to pa tako dolgo, da izgine vsa umazanost.

6. Ne obribaj noge konja do suhega, predno niso popolnoma čiste, drugače vtisneš umazanost v kožo.

7. Ako nimaš časa za temeljito snaženje konja, potem preloži sploh snaženje za pozneje. Kajti nepopolno snaženje je bolj škodljivo nego umazanost sama.

Ž m è s.

(Iz raznih listov nabrano.)

Kmet ima malo časa, da bi prijel knjige v roko in bi dal svoji duši tisto hrano, ki jo potrebuje. Tako se je polagoma udomačila v našem kmetskem ljudstvu nekaka bojazen pred čitivom, pred znanjem, nekaka duševna lenoba, ki je prava nevarnost za bodoče čase ljudstva. Gotovo ne zahtevamo, da naj kmet vsak dan svoj časopis čita, čeprav bi mu tudi to ne škodovalo. Ali nekaj naj vsaj bere, da ne bode živel kakor za kitajskim zidom, da bode vsaj v velikih potezah čutil in ra-

zumeval napredek človečanstva . . . Vemo, da tudi dušna hrana ni dobra, ako je vedno ednaka; treba jo je spremeniti. Danes je treba čitati kaj gospodarskega, kar lahko kmet na svoji lastni zemlji poizkusi, jutri zopet kaj politično-resnega, kar daje njegovemu hrepenenju pravo smer. Enkrat je treba vzeti v roko znanstveno knjigo, potem pa zopet zabavno, da se duh izpočije in da vsesa duša va-se zopet veselje do dela . . . Iz tega stališča smo tudi letošnji naš koledar uredili na kolikor mogoče raznovrstni način. In tudi v sledečem hočemo podati par podučljivo-zabavnih, člančičev kateri bodejo naše prijatelje gotovo zanimali.

* * *

Turško pravosodje je bilo pred par desetletji prav strogo in brezobzirno. Neki potnik, ki se je leta 1844 v turški prestolici Konstantinopel nahajal, pripoveduje sledečo zanimivo povestico: „Sedel sem v kavarni, ko je stopilo par turških uradnikov v bližnjo pekovsko prodajalno. Nekaj Turkov, ki so poleg mene ilegmatično svojo jutranjo pipo kadili, skočilo je hitro v svoje copate in leteli so na vse pretege k pekariji. Šel sem tudi jaz, da bi videl, kaj se tam godi. Uradnik je tehtal kruh, medtem ko je grški pek poleg njega stal in prav klavni obraz delal. Več kòsov kruha je izkušnjo že srečno prestalo. Nakrat je pograbil uradnik v kup kruha, ki je stal bolj v ozadju. Tehtal je naprej in je kmalu opazil, da so ti kòsi kruha mnogo lažji, nego bi imeli biti. Stehtal je ves kruh in vsak kòs je bil prelahek. Uradnik je svojim služabnikom s tiho kretnjo nekaj zaukazal. Eden služabnikov je potegnil iz pasa kladivo in dvoje žebelj; drugi pa je prijel hitro peka za ušesa in mu potisnil glavo k vratom. S čudežno hitrostjo in spretnostjo sta goljufivega peka pri ušesih na duri pribila. Uradnik si je napravil par zapiskov in je potem s svojimi služabniki odšel. Takoj potem je pridvela poulična druhal in je na duri pribitega peka psovala ter zasramovala. Potem so prišli psi in so kmalu padli čez kruh. Pek pa je ostal pribit na vrata, dokler ni Imam raz minareta ob solnčnem zahodu vernikov k molitvi klical. Šele tedaj je prišel zopet uradnik in je pribitega peka od njegovih bolečin oprostil. Baje se je na Turškem tudi sleparske mesarje na ta način kaznovalo.

* * *

Angleška nedelja. O nedelji na Angleškem imamo pri nas še večinoma napačne pojme. Angleška nedelja je res idealni dan počitka. Ob nedeljah počiva na Angleškem vse; celo železnice omejuje svoj promet, kèr Angleži svoje hiše ob nedeljah večinoma ne zapustijo. Gledališča, varietèji in druga zabavališča so zaprta. Le popoldne se v javnih vrtih velikih angleških mest brezplačne koncerte prireja. Družine gredo dopoldne večinoma v cerkev, potem pa na mali izprehod v parku. Po kosilu, ki ga obdržijo Angleži ob nedeljah ob 2. uri, se „počiva“ in se pravzaprav celi dan ničesar ne stori. Muziciranja, igranja s kartami ali kaj sličnega ni opaziti. Tudi poseti niso navadni, ker hoče ravno vsakdo ta dan v tednu svoj mir in svoj počitek imeti. Vse te omenjene stvari napravi Anglež čez teden, večinoma ob sobotah. Nedelja pa je dan počitka, ona sliši družini. Pri nas pa je ravno nasprotno.

* * *

Mesec muhe je junij. A ta mesec je tudi najugodnejši čas, da se tej gnusni živalici konec napravi. Dokazano je, da prenaša muha celo vrsto nevarnih bolezni. Vsaka muha nosi seboj okoli 1 do 6 milijonov bakterij (kali bolezni). Muha se na gnojišču ravno tako dobro počuti, kakor na najfinejši jedilni mizi. Iz tega sledi njena nevarnost. V Angliji in Ameriki so pričeli vsled tega prav odločni boj proti muhi. Za ta boj je najboljši mesec junij, kadar zlezejo muhe iz svojega jajca. Ali s tem, da se kolikor mogoče muh umori, se ne stori mnogo. Francozi priporočajo vsled tega sredstvo „Delenda musca“, s katerim se zalego muh uniči. To sredstvo obstoji iz mešanice vode in „hydrokarbarja“ (Schieferöl). S to tekočino se poliva meseca junija prostore, kjer se nahaja zalega muh (stranišča, gnojišnice, shrambe za smeti itd.) Bajje je to postopanje jako priporočljivo. Glavno bi seveda bilo, da bi oblast take stvari v roko vzela.

*   *   *

Pečeni špeh. V nekem malem mestu živel je pošteni kramar Mecele. Bil je že več let vdovec. Iz malega dobička, ki mu ga je dala kupčija, si ni mogel držati kuharice. Tako je kupal sebi in svojemu sinčku sam. Največkrat sta jedla pečeni špeh, ker je bila ta jed hitro pripravljena. Ali mnogokrat so prišli v kramarijo ljudje ravno takrat, ko je hotel Mecele jesti. Za slučaj, da bi prišel kak znanec, s katerim bi moral Mecele malo poklepetati, naučil je sinčka, da naj ga pride poklicati, češ: „Neki tuji gospod je prišel, oče, in hoče s tabo govoriti.“ — Nekega opoldne prišla je v trgovino znanka, ki je v enomer klepetala in ni hotela se odpraviti. Špeh je bil že v ponvi gotov za jesti. Kramarjev sinček je prišel vsled tega po starem naročilu v sobo in je rekel: „Oče, neki tuji gospod je prišel in hoče s tabo govoriti!“ — Kramar mu je odgovoril: „Tako j pridem, gospod naj trenutek počaka!“ — Ali ta trenutek se je zdel lačnemu dečku predolg. Zato je prišel zopet nazaj v prodajalno in je očetu zaklical: „Oče, ako ne prideš takoj, bode se tuji gospod — prismodil.“

Iz našega Ptujja.

(K slikam koledarja.)

Bilo je okoli l. 101 po Kristovem rojstvu, ko se je zmagoviti rimski cesar Trajan vračal od svoje vojne na južnem Ogrskem zopet v rimsko domovino. Že takrat je obstalo mesto Poetovio, današnji Ptuj, ki spada torej med najstarejša avstrijska mesta. Cesar Trajan naselil je v pokrajini mesta Poetovio tisočere njegovih vojakov in je med njimi rodovitno to zemljo razdelil. Tako je postalo Poetovio kmalu veliko in važno mesto. V časih slave rimskega cesarstva živelo je v Poetoviu do 12.000 vojakov. Ker so se takrat že pričeli boji proti prodirajočim Germanom, zgradili so Rimljani na gori mesta trdnjavo (današnji grad Herberstein) iz velikanskih skal. A že leta 378 so germanski vzhodni Goti Poetovio premagali in uničili. Leta 452 pa je hunski poglavar Attila mesto popolnoma razdjal in pokončal. Le razvaline so ostale . . .

Pa Poetovio vendar ni bilo mrtvo. Kajti čez 400 let, v 9. stoletju, najdemo že zopet sledove tega mesta. Takrat so bili nadškofje salzburški gospodarji tega mesta. Mnogo krvavih viharjev je mesto Ptuj takrat preživelo. Madžari in Turki so vedno zopet prihajali z ognjem in mečem. A mesto je bilo zdravo in vedno zopet se je za sovražniki dvignilo ter nanovo zgradilo in razvijalo. Tako je bilo leta 1565 stalno povzdigneno za deželno-knežno mesto. Ko so nameravali leta 1664 Turki zopet v naše cesarstvo udreti in do Dunaja hiteti, bilo je mesto Ptuj v veliki nevarnosti. Takratni zapovednik cesarske armade grof Montecuccoli je mesto z mogočnimi zidovi utrdil in mu dal posadko. A Turki niso prišli. Zidovi pa so ostali do srede 19. stoletja in še danes se vidi sledove te utrdbe (n. pr. „Wasserturm“ itd.)

Skozi desetletja in tisočletja je mesto Ptuj obstajalo na istem svojem prijaznem prostorčku, kjer se nahaja še danes. In danes je nekako središče napredni misli na Spodnjem Štajerskem.

Mesto Ptuj gotovo ni veliko, kër ima komaj 5000 prebivalcev. In vendar ni nikakoršno „gnezdo“, marveč je v marsikaterem oziru razvito kakor velika mesta. Ako je primerjamo z drugimi mesti, je razvitek naravnost krasen. Zlasti lepo se je pa mesto razvilo, odkar mu načeljuje župan Jos. Orniĝ, katerega neumorna delavnost in izredni gospodarski talent je znan.

Tisti dve stvari, ki ju resnično napredna misel v prvi vrsti zahteva, — namreč gospodarski razvitek ter dobro šolstvo — sta bili Orniĝu in njegovim somišljenikom prva skrb. In na podlagi teh dveh stebrov je mesto Ptuj zaslovelo. V mestu samem je ravno župan Orniĝ celo vrsto podjetij uresničil, ki so velepomembna in važna, tako n. pr. krasno dravsko kopelj s parno perilnico (Dampfwäscherei), katera zadnja je naravnost blagonosna uredba in se vsled tega tudi z vsakim letom boljše razvija. Tako dobro in tako poceni prati zamore ravno le tako podjetje, ki pa tudi v izredno kratkem času naročeno delo izvrši. Ni čuda, da stoji to podjetje danes v zvezi s spodnje-štajerskimi in sosednimi hrvaškimi ter ogrskimi kraji. Nadalje najdemo mestno podjetje za pokopavanje mrličev, ki prinaša mestu prav lepi dobiček. Izvrstna je tudi plinarna (Gaswerk), ki preskrbi mesto z lepo razsvetljavo in se da porabiti tudi za motorje, za kuhanje (izvrstni in jako praktični „Gaskocherji“) itd. S to plinarno vezana je na eni strani moderna klalnica s pripravo za hladiti (Schlachthaus), na drugi strani pa parna žaga ter mizarska delavnica. To zadnje je za male obrtnike naravnost velikega pomena, kër jim daje priliko, porabiti mašinske iznajdbe na jako ceni in dobri način v svojo korist. Lahko se reče, da so vsa ta podjetja velika korist za prebivalstvo v mestu in v bližnji ter daljni okolici. In vsa ta podjetja ima mesto zahvaliti našemu Orniĝu, županu, poslancu in okrajnemu načelniku, možu, ki je v redki požrtvovalnosti ter neutrudljivosti vse svoje življenje ljudstvu namenil.

Istotako se pozna Orniĝovo delo na obliĝju mesta samem. Kdor je poznal Ptuj pred par desetletji in pride zdaj v to mestece, ta se mora pač začuditi. Krasni nasip ob Dravi („Orniĝ-Kai“), nadalje naprave v mestnem parku ter romantično ležečem ljudskem vrtu (Volksgarten) s svojim „Schweizerhausom“ so spomeniki dela našega Orniĝa in njegovih prijateljev ter duševnih pomočnikov.

Izredno veliko delo pa je izvršil župan Orniĝ na polju šolstva,

najvažnejšega sredstva v boju zoper mračnjaštvo in nazadnjaštvo. Šola je predpogoj napredne zmage, — to je ideja, ki je bila vedno vsem onim pred očmi, kateri so izpoznali, da potrebuje človeštvo napredka. Vkljub temu, da je Ptuj malo mestece, posrečilo se je županu Ornigu, da se je uresničilo v Ptuj Franc Jožefovo višjo gimnazijo. To je za mladi naraščaj celega okraja prav velikega pomena in blagonosnega pomena. A tudi ostalo šolstvo je izvrstno. Tako krasno razvito šolstvo pa je zahtevalo tudi, da se daje tuji mladini priložnost udeležbe. Vsled tega se je pod Ornigom uresničilo dvoje vrlih zavodov za mladino: „Mädchenheim“ in „Studentenheim.“ Oba zavoda, v katerih se šolsko mladino obeh spolov na podlagi moderne pedagogike in potreb praktičnega življenja v vsakem oziru izborno vzgaja, uspevata imenitno. O teh dveh zavodih prinašamo letos tudi celo vrsto slik.

Na strani 36 vidimo mesto Ptuj, pogledano od desnega brega Drave. Poleg znamenitega grada se dviga mestni stolp prav ponosno v zrak, znamenje staroslavnih časov. V desnem zgorajšnjem kotu pa vidimo že omenjeni zavod »Mädchenheim«; v tem krasnem poslopju se nahajajo tudi dekliške šole.

Na strani 40 vidimo jedilno sobo zavoda »Mädchenheim«.

Na strani 43 vidimo zopet gojence zavoda »Studentenheim«, ki se pod nadzorstvom strokovno izobraženih prefektov učijo in pripravljajo za spodnje-gimnazijske študije.

Zavoda gledata seveda tudi na telesno zdravje in telesno izvežbanje gojencev. Kajti le v zdravem telesu zamore živeti zdrava duša. Na strani 46 vidimo tedaj veliko igrišče »Studentenheima«, na katerem se v določenih urah mladina pod pametnim nadzorstvom zabava. To igrišče ima krasno lego ob Dravi in meri 10.000 m² zemlje.

Nadaljne slike nam kažejo vrsto praktičnega izobraževanja v zavodu »Mädchenheim«. Tako vidimo na strani 49 dekliško šolo za šivanje, v kateri se dekleta vsega v navadni in boljši domačiji potrebnega šivanja priučijo. Na strani 65 vidimo slično šolo za kuhanje v »Mädchenheimu«, kjer se dekleta v navadni kuhinji izurjajo. Na strani 69 zopet tako šolo za peglanje in druga ženska ročna dela. Iz vsega tega bodejo cenjeni čitatelji gotovo izprevideli, da se gré v teh zavodih v prvi vrsti za praktično v življenju koristno izvežbanje.

Tako so naprave mesta Ptuj in omenjeni zavodi vzorni.

Zopet nekaj napredne pridige.

Spisal „Štajerčevi“ Pratikar.

Preteklo je zopet eno leto in treba je, da se malo pomenimo in malo požlobudramo in poklepetamo. Kajti zunaj sneži, sneži . . . dan za dnevom sneži . . . nebo je sivo kakor velikanska platnena odeja, v katero so le tuintam začrtane temnejše barve in sence . . . sneži in sneži in širna naša ljuba zemljica se je skrila pod debelo belo odejo, da izpočije in pridobiva nove moči za nova rojstva . . . V takih dnevih hude zime, ko vriska snežni vihar svojo izzivajočo pesem okoli oglov stare kože, ko minejo dnevi in mnogokrat celo tedni, brez da bi videli

tujega človeka na svojem dvoru, ko smo sami in edino na-se navezani, — v takih zimskih časih ima človek priložnost, da se pobriga malo za svojo — glavo, za svojo pamet, katero je v nujnem vsakdanjem delu in boju za obstanek skozi celo leto mnogokrat tako hudo zanemaril. Res, v dolgih zimskih urah, ko ne vidimo več solnca, ko ne vidimo zelene bilke, ko potrka k večjem kakšna gladna ptica ponižno na naše okence, v takih urah je dobro premišljevat . . . Človek se vsede tja k peči, katere toplota mu pregreje izdelane kosti, vžgè si pipico in kakor plavi tobakovi oblaki prihajajo njegove misli. In kar se je tekom dolgega leta v njegovi glavi nerešenih vprašanj in nekončanih načrtov in nerazvozljanih zagonetk nabralo, to čaka zdaj vse na rešitev, to živi in hrepeni vse, to se vse giblje, medtem ko trudne roke počivajo . . .

„Pratikar“ sem in usoda mi ni privoščila sreče, da bi postavil svojo nogo kot prosti kmet na košček lastne zemlje. A dala mi je usoda globoko ljubezen do tega trudapolnega in vendar božansko-lepega kmetskega življenja. Kakor da bi bil sam kmet, čutim lepoto življenja v prosti naravi, čutim nežno upanje ob setvi in globoko hvaležnost v žetvi, čutim ponos tistih, katerih roke vstvarjajo vedno iz novega vsakdanji kruh človeštva . . .

Tudi jaz gledam skozi okno in zunaj sneži, sneži . . . Moji spomini pa hitijo nazaj v preteklo poletje polno solnčnega svita in čistega veselja . . . Bodi pozdravljena, mala, s slamo krita kmetska hišica, ki si mi bila skozi par tednov drugo domovje! Bodite pozdravljeni, s cveticami posejani travniki, na katerih se je igrala moja bolana deca in sesala v svežem zraku zdravje in srečo! Bodi pozdravljena, njiva, na kateri sem prijel plug, ne iz šale, ne iz domišljavosti, marveč iz poštenega prepričanja, da je obdelavanje rodovite zemlje začetek in konec vsega življenja! Bodi mi pozdravljena, živina, katere dobrote sem vžival in katere dobrostanje mi je prirastlo k srcu. In bodite mi pozdravljeni, dobri vi ljudje, ki ste nas bolne sprejeli in zdrave poslovali, ki ste dokazali, da je v kmetskem srcu še največ tistega zaklada, ki je v mestih tako redkokdaj opaziti: zaklada prave ljubezni in zvestobe! Bodite mi pozdravljeni . . .

Nekaj je, kar je po mojem mnenju najkrasnejše v kmetskem življenju: ponos, ki je posledica pravice do lastne zemlje. Kaj pomeni lastnina zlata in srebra, biserov in demantov, ko so vendar vsi ti zakladi mrtvi in mrzli! A kaj pomeni tudi lastnina na še tako lepem kosu zemlje, ako te zemlje sam ne obdeluješ, ako ti je zemlja le kapital, iz katerega obresti si kupuješ tisto plitvo razkošje, s katerim človek tako lahko svojo mladost in svojo življenje zapravi! Ponosen na svojo zemljo zamore biti le kmet sam, ki gnoji to zemljo s svojim znojem, ki jo ljubi in izpoznava in študira in obdeluje in varuje. Kmet si ne kupi iz dobička, ki zraste iz te zemlje, nobenega veselja, ker on čuti, da je kmetski denar desetkrat toliko vreden, nego drugi. In tako porablja ta iz zemlje izvirajoči denar zopet le za zemljo; kar je na prvi njivi zaslužil, to porabi na drugi njivi, kar mu je dobra ajdina letina prinesla, to mora v račun slabe žitne letine postaviti. Kakor je najboljša za pravega kmeta samega, da ostane doma na svoji zemlji, tako se obrestuje tudi kmetski denar najbolje, ako se porabi doma . . . Noben stan ni

tako neodvisen od drugih stanov, kakor pravi kmet! In tudi v tem dejstvu tiči tisti kmetski ponos, ki ga tako ljubim in spoštujem!

Pa so kmetje, ki imajo le en cilj in eno misel: nakupičiti gladkega denarja na škodo razvitku posestva, nadomestiti čisti ponos z gnusno baharijo, izžemati zemljo brez ozira na bodočnost in brez ozira na nauke umstvenega gospodarjenja. Takemu kmetu bi se zdelo smrtni greh, ako si nakupi koristni poljedelski stroj. Niti pred vragom, ki je vendar precej hud, se ne boji toliko, kakor pred mašino, ki nima krvi in nima duše in ki vendar dela, več kot človek in boljše kot človek. Greh bi se zdelo takemu starokopitnežu, prijeti za mašinski plug, — kaj šele svitle kronice zanj izdajati! Greh — saj so večinoma „brezverci“ te stroje izumili. Kmet-skopuh ali pa kmet-bahač bi se desetkrat prekrizal, predno bi posejal po svoji zemlji umetnega gnojila, predno bi nasadil namesto trnja in akacij sadno drevje, predno bi žrtvoval le eno urico za veličastno, filozofično vzvišeno čebelarstvo, predno bi pričel svojo živino rediti in negovati po znanstvenih predpisih . . . Vse to mu grè v denar in on zлага vendar denar skupaj, on ima vendar le en cilj: zbrati kolikor mogoče mrzlega denarja! Pa konec temu v svojem bistvu nekmetskemu počenjanju? Škrinja je polna denarja, — a otroci so zrastli, brez da bi poznali drugega nego od očeta podedovano denarno strast. Škrinja je polna denarja, — a srce in glava dece je prazna, tako prazna, da ni niti najmanjše iskricice pravega plemenitega kmetskega ponosa v nje . . . Otrok je mnogo, hčerke se možijo in potrebujejo »dote«, sinovi postajajo veliki in si pustijo svojo dedščino izplačati in le eden ostane na očetovem posestvu. Ta pa najde hišo zanemarjeno, njive izžemane, travnike močvirnate, gozd podrt in — škrinje prazne. Duševne dedščine, ki mu je ne more noben tat odnesti, mu ni oče dal, — škrinje in glava in srce so prazni . . . In vsa baharija pade skupaj, kakor slamnati ogenj! Blagor tedaj kmetskimi starišem, ki zapustijo svoji deci brihtni um, jasni pogled, veselje do dela in ljubezen do domače grude!

---

*

Pa še nekaj bi rad povedal o kmetskem življenju: kmetski ponos mora biti vtemeljen v — kmetskem znanju! Danes ne sme biti kmet več brezskrbni gospodar, danes mora misliti in zopet misliti. Saj obsega kmetsko delo vendar vso znanost in celo vso vero. Naj le en sam stan nastopi, ki bi mogel reči, da je bližji nebu nego kmet! Narava je okoli njega, prosta narava, najkrasnejši božji hram. In pri srčno izobraženemu človeku je opazovanje zadnje travniške rožice, najpohlevnejšega metulja vroča molitev brez besed, globoka, iskrena veroizpoved. V nobenem pozlačenem oltarju se nam večni Bog ne more tako očitno kazati, nego v gozdu, na polju, na planini, v širni krasni naturi. Poglej ponoči proti nebu, kjer te pozdravljajo tisočere zvezdice, — in čutil bodeš vso človeško malenkost, vso neizrecno razliko med božansko voljo in človeškim hotenjem. In kadar solnce vzhaja, kadar pričenjajo rožice dvigati, svoje duhteče kelihe proti tej večni materi vse toplote in vsega življenja, takrat čuti i tvoja duša čarobno nevidno božansko moč. In kadar prihaja večer, na lahkih meglah kakor začarani princ, kadar pričinja tisto večerno tajnostno šepetanje in dihanje in zapoje slavec

velepesen solznete ljubezni, — takrat vidiš in čutiš, kmet, da si del nečesa velikega, skupnega, da si kapljica v morju in da plava nad nami neka nenapisana skupna postava, ki jo imenujemo Bog . . . Morda ni to tista vera, ki ne more izhajati brez zlatega kinča in glasnega trompetanja; morda bode marsikdo rekel, da so to „brezverski“ nauki. Ali — saj ni nikdo prisiljen, da nas posluša in naša beseda tudi ni namenjena fistim, kateri razumejo krščansko ljubezen le tedaj, kadar je na srcih iz leceta naslikana . . . Ti pa, prosta kmetska duša, dvigni pogled navzgor, spoštuj in razumevaj naturo, občuduj njene nevenljive lepote — in kadar se bodeš čutil enega z vso to večno naturo, takrat bodeš opazil v svojem trudnem srcu tudi svitli žarek prave božje vere.

Pa tudi znanost, dragi prijatelji, tiči v kmetijstvu. Danski kmetje so to že davno izpoznali in država je zidala visoke šole za kmetsko vedo. Danes stoji danski kmet za plugom in jutri obleče ministerski frak in čez nekaj časa pride zopet nazaj k plugu. Najboljši možje in najvišji so tam kmetske krvi in nosijo žulje kmetskega dela na lastnih svojih rokah. Pri nas so postopači izumili besedo o „neumnem kmetu“, pri nas se kmeta zasramuje. In vendar je kmetijski stan največji regeneratorski ljudstva v gmotnem in moralničnem oziru . . . Jaz trdim, da je ni znanosti in vede, ki bi ne bila v racionalnem kmetijskem gospodarstvu zastopana. Astronomija je bila enkrat pri staro- in srednjeveških narodih najvišja veda: danes je kmet „zvezdoslovec“ in nikdo ne obrača tolikokrat svojega obličja proti nebu, nego ravno kmet. In kemija? Kakšen je kmet, ki dandanes ne pozna poglavitnih temeljev kemije, ki ne razume sestav rastlin, ki se boji pred modernimi nasveti praktičnih znanstvenikov! In računstvo? Kam pride kmet brez računstva? Prodan je in izdan in tako živi, kakor ljuba njegova živina. In naravoslovje, zemljepisje, kupčijske znanosti, vse so kmetovalcu potrebne. Pa tudi filozofije potrebuje naš kmet, zdrave filozofije, ki ne zanika življenja, ki kmeta dviga iz stanja obupanosti, da ne pade liki pokošeni bilki pred vsakim nesrečnim slučajem . . . In tehnike ne sme zanemarjati, izrabljati mora takoj vsako moderno iznajdbo, stroj mu mora postati zvesti prijatelj. Ako je res industrija kriva, da se pomanjkanje kmetijskih poslov tako grozovito širi, no, potem jo — primimo za roge! Namesto da bi delali kisle obraze, hvalili starodavne čase in se solzili zaradi žalostne sedanosti, namesto da bi se pridušali nad stroji, — primimo industrijo za roge! Ti si nam vzela hlapce in dekle in jih spremenila v mezdne delavce, mi pa ti vzamemo mašino, mi delamo z elektriko, mi porabimo v lastne namene iznajdbe industrije in tehnike, mi bijemo fabriko s tistim, s katerim je nas bila . . . Uresničuje se stara beseda modrijana Aristotela, ki je kakor prerok pred tisočletji zaklical: Prišli bodejo časi, ko bodejo ljudje le še železne sužnje (današnje mašine) rabili!

Mašina je vsakomur pokorna, mašina nima jezika in vendar govori glasno in odločno. Mašina je „železni suzenj“, — ali osužnji si sama tudi ves svet!

Smejali so se, starokopitneži, ko je moj prijatelj stroj za stromem kupil. Potem so ga napadali in psovali. Potem so gledali in se čudili. Potem pa so pričeli prihajati in so mojega prijatelja prosili, da naj s stroji pomaga . . .

Tako je zmagala čista kmetska glava nad predsodki nazadnjaštva . . .

Colnine prosto!

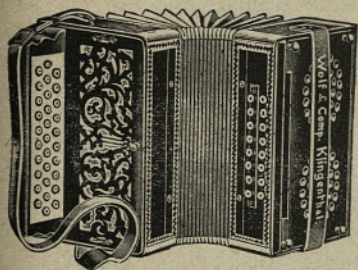
300 vrst harmonik!

Direktna ugodna pošiljatev.

Garancija:

Se vzame nazaj, denar nazaj.

Mnogob. uradno potrjenih priznanj.

Centralna fabrikacija harmonik z čez 7000 delavcev.

Lastna poštna pošiljatev v fabriki.

Wolf & Comp.,

Klingenthal Sa. 259 b

je prva fabrika godbenih inštrumentov na Nemškem, ki harmonike in vse druge inštrumente v Avstro-Ogrsko

colnine prosto pošilja.

Mi razpošiljamo direktno vsakomur proti povzetju naše od umetnikov in stanovskih godbenikov odlikovane koncertne harmonike v več kot 300 raznih številkah.

10	tast	2	reg.	50	glasov	K	5'—
10	»	2	»	50	»	»	5.80
10	»	3	»	70	»	»	7.60
10	»	4	»	90	»	»	9.25
10	»	6	»	130	»	»	17.75
21	»	2	»	108	»	»	12.—
21	»	4	»	108	»	»	15.—
21	»	6	»	158	»	»	26.50
21	»	8	»	200	»	»	45.—

1, 2, 3 in 4 vrstne harmonike od K 3'85 do K 160.—

Harmonike na dunajski način

solidno narejene od 13 K naprej. Zavoji, šola za harmoniko k vsakemu komadu zastonj.

V citrah, kitarah, goslih

in vseh drugih godbenih inštrumentih veljanska izbira po nizkih cenah.

Veliki krasni cenik v nemškem, češkem, poljskem in ogerskem jeziku vsakomur zastonj.

POSTELJNO PERJE IN PUH

1 kila sivo uskrbljeno, K 2.—, napol belo K 2'80, belo K 4.—, prama mehko kot puh K 6.—, najfinejše, srebrno-belo oskubljeno perje K 8.—, neoskubljeno puhato, sivo, K 3'60, K 4'50, belo K 4'40, K 5'20, K 6.—, puhato sivo K 6.—, K 7.—, beli, K 10.—, prsni puh K 12.—, od 5 kil naprej franko.

IZGOTOVLJENE POSTELJE

iz prima tesnonitnega, rdečega, plavega, rumenega ali belega inlet-suknja (nanking), 1 tuhent ca. 30×60 cm velika, zadostno napolnjena, z novim, čiščenim, puhastim sivim perjem za postelj K 16.—, napol daune K 30.—, puhasto perje K 24.—, tuhent sama ca 180×120 cm, K 10.—; K 12.—, K 14.—, K 16.—, 200×140 cm, K 13.—, K 15.—, K 18.—, K 20.—; blazina za glavo sama ca. 80×60 cm K 3.—, K 3'50, K 4.—; 90×70 cm, K 4'50, K 5.—, K 5'50; spodnja tuhent iz prima gradl, 180×116 cm K 13.—, K 15.—; od 10 kron naprej franko. Zavoji zastonj.

POSTELJNO BLAGO

od K 12.— naprej franko, zavoji zastonj, 1 flanelna odeja ca. 190×140 cm, karišana K 2'90, rožasta K 3'60; 1 lama-odeja, snežnobela z borduro, 200×126 cm K 3'20; 1 tigrska odeja z borduro 200×125, K 2'40; 1 posteljna odeja s franžami, za prati, ca. 200×150 cm, bela K 2'80, K 3'25, barvasta K 2'50, K 3'05, K 3'30; 1 rjuha, zarobljena, brez šivanja, platno, ca. 200×140, K 2.—, K 2'20, K 2'40; 1 flanelna rjuha, barvasta K 2'10; 1 vojaška rjuha, neuničljiva, s štemplom K 2'75; 1 štrozak iz štrajfane jute gotovo šivan, ca. 190×112 cm, K 2'25, K 2'80; step-odeje, rouge s turškim futrom, velikost v cm 160×100 K 4'80, 170×110 K 5'75, 180×120 K 6'80, 190×130 K 8'25; chloth s futrom za truplo 170×110 K 9'50, 180×120 K 10'50, 190×130 K 11'50, pošilja po povzetju

Oprava armade

Max Berger

Deschenitz št. 268|B,
(Böhmerwald)

Najbogatejša izbira v posteljnem blagu glasom mojega ilustriranega cenika, ki ga na zahtevo zastonj vpošljem.

Kar ni primerno se izmenja ali pa se denar nazaj pošlje.

Politična šala.

V trenutku, ko zaključujemo letošnji naš koledar, se je ravno zapričela krvava vojna na Balkanu. Bulgarija, Srbija, Grška in Črnagora so združene napadle Turčijo. Vso prizadevanje velevlasti ni moglo te vojne preprečiti. In Bog ve, ali se ne bode iz nje še kaj hujšega razvilo! Zanimivo je, da je prva mala in revna Črnagora mogočni Turčiji vojsko napovedala. Ta pojav je tako smešen, da se ga je takoj polastila politična karikatura. Mi vidimo na strani 58 tako politično šalo: Črnagora (Montenegro) izjavi vojsko. Na preprogi sedi debeli Turek. Za njim pa stojita avstro-ogrski zunanji minister grof Berchtold ter ruski zunanji minister Sassonov. Kar nakrat skoči pred Turka pritlikavi Črnogorc z bakljo in handžarom v roki in zatuli: Vojska! . . . Gotovo bode i ta šaljiva slika naše prijateljce razveselila!

Zažvižgaj, bič!

Spisal **Tebničmar.**

Zažvižgaj, bič napredni,
nasprotnik že beži, —
pri nas že zarja sije,
pri vas vse tema krije,
pri vas še solnca ni!

Z veliko črno plahto
ste krasni svet zakrili!
A vsega niste vneli
in vsega ne zakleli,
ne srca zadušili!

Mi vstajamo! Pogumni
že bič smo zavihтели!
Mi nismo sužnji črni,
ne slični plahi srni —
napredka bi imeli!

Le žvižgaj, bič, le žvižgaj,
da mračni strah odide
in nočni netopirji
in ljudstva zla hudirji,
da solnce zlato pride!

Juhu, juhu, veselo
po jutru že vrišči —
čeprav po hrbtu pada,
več ne gori gromada,
pravica nam sveti!

O bič »štajercijanski«,
le žvižgaj ljudstvu v prid:
Pred tabo že bežijo — —
od kmeta le živijo
in kmet jih je že sit!

Prvaški advokatje,
ki jim cigan ni par,
na paragrafih zvutih
jih vidimo oditi,
na hrbtu ekspenzar.

Debeli tam gospodje
so izgubili moč,
na vero pozabili,
politiko gojili, —
bisaga lačna — proč!

In niti »srbske« vojske
slovenskih narodnjakov
naš bič se ne prestraši, —
pridušanje ne plaši,
saj grejo pot že — rakov.

Naj čukajo le „čuki“,
še miši ne letijo,
device zarjavele
zamàn so zanjke plele,
za „čuki“ že bežijo . . .

Naš bič pa žvižga, žvižga,
po ljudskih oderuhih,
in brez ozira poka,
nasprotnik joka, stoka,
— le udri po lenutih!

Zažvižgaj, bič napredni,
nasprotnik že beži —
pri nas že zarja sije,
pri vas vse tema krije,
nam solnce že žari.

Že 100 let sem se izdeluje v Klingenthalu (Saško) in okolici godbene instrumente vseh vrst in se jih razpošilja v vse svetovne dele. To je dokaz **izbornosti teh pridelkov**. Firma **Wolf & Co.** v **Klingenthalu** ima glasom cenika za 1913 več kot **300 vrst harmonik** in izredno veliko izbero drugih instrumentov. Vsako leto dobi ta firma **tisočera priznanja**. Kdor potrebuje torej harmonike, gosle, citre, kitare, koncertine, bandanione itd., obrni se zaupljivo na firmo Wolf & Co, Klingenthal.

Sejmi.

Na Štajerskem.

Vsaki prvi pondeljek v mesecu za živino v **Celju**; vsako prvo in tretjo sredo v mesecu za živino v **Ptuju**.

Januar: 2. v Št. Jurju ob južni železnici; pondeljek po sv. Treh kraljih pri Novi cerkvi v Šmarju pri Celju; 5. v Konjicah; 4. nedelja po božiču v Marenbergu; 11. v Planini; 14. pri sv. Filipu v Veračah; 17. v Kapeli pri Brežicah in v Pletrovčah; sv. Boštjana dan pri sv. Andražu (pri Ptuju), v Arnužu pri sv. Mohorju (Podčetrtnom), v Buče in Vrenskagorce; sv. Neže dan na Teharjih; sv. Vincenca dan v Št. Ilju in v Mozirju; sv. Pavla dan v Gomilnici, v Artičah in v Slov. Gradcu; 14 dni pred pustom v Ponikvi; 25. v Studenicah; 29. v Rajhenburgu, v Št. Jurju ob Tabru za živino in blago; 31. v Dobovi.

Februar: pondeljek pred svečnico v Vojniku; sobota pred svečnico v Marburgu; sv. Blaža dan pri sv. Mariji v Jarenini (v Slov. Goricah) in v Trbovljah; pondeljek po svečnici na Dobrni, v Lipnici; 3. v Št. Jakobu pri Kolbiji in v Vidmu; 5. pri sv. Petru pod sv. gorami; 6. v Gornjem Gradcu; 9. v Pilštanju in v Konjicah; 10. v Št. Jurju ob južni železnici; sv. Valentina dan v Brežicah, Ponikvi, Središču in Žalcu; 14. v Sevnici (na Savi); četrtek pred pustno nedeljo v Šoštanju za živino; pustni pondeljek v Vidmu; kvaterni torek v Ljutomeru; sv. Julijane dan v Buče in Vrenskagorce; v četrtek po pepelnici živinski sejm v Velenju; 22. pri sv. Filipu v Veračah Ulimske fare na Teharjih; pondeljek pred sv. Matijem v Braslovčah; sv. Matija dan v Arnužu, Bistrici, Rogatcu, Wildonu in na Laškem; sv. Marka dan v Lavbeku; 2. sobota v postu v Slov. Gradcu.

Marec: 1. na Planini, v Cirkovcah in v Konjicah; sredpostno sredo v Vitanju; v sob. po sredpostu v Celju; 3. na Vranskem in v Gornji Ponikvi; 4. v Pletrovčah; pond. po sred. ned. v Lembergu; 8. na Pilštanju; 10. v Št. Jurju ob Tabru za živino, v Kapeli pri Brežicah, v Sp. Polškavi, v Dobu pri Hrastniku in v Kostrivnici; sv. Gregorja dan v Št. Jurju ob južni železnici; 15. v Zdolah v soseski Pletreje; 16. Peklo pri Poljčanah; sv. Jederti dan v Murecku, v Podčetrtnu, na Rečici, v Frankolovem (za živino), v Trbovljah in v Svečini; pondeljek po kvaterni nedelji v postu v Poljčanah; 18. pri Novi Štifti (na Pljujski Gori) in v Vidmu; dan po sv. Jožefu pri sv. Barbari, v Št. Jerneju na Tinskem in pri sv. Barbari v Haložah; sv. Benedikta dan v Rogatcu in pri sv. Jederti; 20. v Šmarju pri Jelšah; 21. v Pernovu blizo Žalca in na Zigerskem Vrhu pri Sevnici; sv. Ruperta dan v Spodnji Kostrivnici; 4. in 6. soboto v postu v Slov. Gradcu; na tiho soboto v Podsredi (Hörberg); Mar. Dev. 7 žalosti dan v Bistrici, v Ehrenhausen in Ormožu; dan po Mar. Dev. 7 žalosti v Strassu; dan po Mar. oznanenju na Teharjih in v Dobovi; pondeljek pred cvetno nedeljo v Sevnici (na Savi); četrtek pred cvetno nedeljo v Artičah; cvetni pondeljek v Marnbergu; cvetni petek v Braslovčah in v Lembergu; veliki četrtek pri sv. Mariji v Jarenini (v Slov. Goricah), v Konjicah na Laškem in v Rajhenburgu.

April: 2. v Dramljah pri Mariji Magdaleni; 3. v Št. Pavlu pri Preboldu za živino; 4. pri sv. Primožu (pri Blagovni); veliki pondeljek v Sevnici (na Dravi); veliki torek pri sv. Barbari v Wildonu, v Podčetrtnu, Šoštanju, v Lučah, na Muti, pri Novi Štifti (na Pljujski Gori) in pri sv. Duhu v Ločah; sredo po veliki noči v Framu; (Frauheim); četrtek po veliki noči pri Novi Cerkvi; 13. Loka pri Žusemu; beli torek v Ljutomeru; belo soboto v Dobju; pondeljek po beli nedelji pri sv. Lenartu (Slov. Gor.), pri sv. Mohorju (Podčetrtek), v Rogatcu in v Vojniku; sredo po beli nedelji na Vranskem; 17. v Kapeli pri

Brežicah; 20. pri sv. Tilnu; 23. v Ptuj; sv. Jurja dan v Hočah, v Št. Jurju ob južni železnici, Št. Jurju (v Hrastovcu), v Št. Jurju (v Svičini), v Kapižu, na Laškem in v Zdolah v soseski Pleterje; sv. Marka dan v Kostrivnici; 25. v Št. Jurju ob Tabru (za živino in blago) in v Dobovi; pondeljek po sv. Jurju v Konjicah in v Dolu pri Hrastniku; 3. pondeljek po veliki noči pri sv. Vidu blizu sv. Eme in Šmarju (blizu Celja); 2. sredo po veliki noči v Sevnici (na Savi); 4. ponedeljek po veliki noči v Ponikvi in v Studenicah; 5. sobota po veliki noči na Hajdini pri Ptuj.

Maj: 1. na Ljubnem in pri sv. Filipu v Veračah Ulimske fare; prvi poned. po sv. Egidu v Slov. Gradcu; sv. Filipa dan na Hajdini, pri sv. Barbari v Halozah, v Leibnitzu, na Muti, Velenju; o križevem v Podsredi, pri sv. Roku (pri Ptuj), v Celnici (na Dravi) in pri sv. Mariji v Jarenini (v Slov. Goricah); 2. Peklo pri Poljčanah; 3. v Loki; 4. v Vidmu; križev poned. v Ehrenhausen, Rogatcu in Velenju; križevo sredo v Braslovčah in Konjicah; sv. Florijana dan v Bistrici, Št. Jurju ob južni železnici, sv. Lovrencu, Svičini, v Gornjem Gradu in pri Sv. Trojici (v Goricah); v pondeljek po sv. Florijanu v Brežicah; drugi dan po sv. Florijanu pri sv. Barbari; drugi pondeljek v mesecu na Bregu pri Ptuj (za živino); 7. v spodnji Kostrivnici; 8. na Polju; sv. Pankracija dan v Lembergu, na Planini, v Slov. Gradcu in v Teharjih; sv. Janeza Nepom. dan v Gornji Sušici, Murecku, Soseski in Vojniku; pondeljek pred binkošti v Rajhenburgu; 16. na Pilštajnu; 22. v Loki; 24. pri sv. Filipu v Veračah; sv. Urbana dan v Rogatcu, Svetini, Vitanju in v Slivnici (okr. Maribor); 28. pri sv. Trojici (v Slov. Gor.); kvaterni torek v Ljutomeru; pondeljek po kvaterni nedelji v Št. Jurju ob južni žel.; sredo pred nebohodom pri sv. Lovrencu (v Slov. Goricah); pondeljek pred binkošti v Olimju, Rajhenburgu, Velenju in Poljčanah; četrtek pred binkošti v Artišah; binkoštni torek v Središču, pri sv. Emi, v Radgoni, Luči (Leutschach), Marenbergu in na Laškem; binkoštno soboto v Podsredi (Hörberg); pondeljek po sv. Trojici pri sv. Jurju (pod Rifa.); pondeljek po sv. Rešnjem Telesu v Novi Cerkvi, 10. dan po binkošti na Tinskem; četrtek po sv. Rešnjem Telesu v Loki; 31. na Rečici in v Cirkovchah.

Junij: Četrtek po binkošti pri sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju; 4. v Slov. Bistrici za živino; v sredo pred sv. Rešnjim Telesom v trgu Lemberg; 6. v Gornji Ponikvi; sv. Primoža dan pri sv. Primožu (pri Blagovni) in na Bregu pri Ptuj za živino); 7. v Kapeli pri Brežicah; 9. na Pilštajnu; sv. Antona dan v Brežicah, pri sv. Duhu v Ločah, v Št. Janžu (pri Taberzi), v Rogatcu; v Žalcu in na Žigerskem Vrhju pri Sevnici; sv. Vida dan pri sv. Barbari, v Kostrivnici, Mozirju, Lembahu, na Planini, pri sv. Rozaliji in pri sv. Vidu blizu Ptuja; 21. Peklo pri Poljčanah, v Buče, Vrenskagorce in Šmarju pri Jelšah; 22. v Sv. Jurju ob južni žel., Sevnici (na Savi) in Šoštanju; sobota pred sv. Janezom Krst. v Poljčanah; kresni dan v Št. Jurju (pod Tabrom), Konjicah, na Laškem, pri sv. Lenartu (Slov. Gorice), v Podsredi (Hörberg), v Žetalih, Strass in na Ljubnem; 27. v Ponikvi za živino; sv. Petra dan v Gomilnici; po sv. Petra dnevu v Olimji, Rajhenburgu in Spod. Polskavi; 30. v Zrečah.

Julij: Dan obisk. Device Marije pri Novi Štifti (na Ptujski gori), v Pletrovčah, na Tinskem, pri sv. Tilnu in v Wildonu; 4. v Vidmu; sv. Urha dan v Marburgu, v Vojniku, na Rečici in v Sp. Kostrivnici; 5. Peklo pri Poljčanah; pondeljek po sv. Urhu v Lembergu; sv. Kilijana dan pri sv. Jurju v Svičini; drugi pondeljek na Bregu pri Ptuj (za živino); 10. v Dobovi; 12. v Rogatcu, Šoštanju in pri sv. Marjeti (v Goricah na Planini); 15. v Zdolah v soseski Pleterje; 16. v Dobju; 17. v Muti in pri Sv. Filipu v Veračah; 18. v Velenju živinski sejm; pondeljek po škapulirski nedelji pri sv. Barbari; 19. v Artičah; 20. v Ehrenhausnu, v Vitanju in v Loki pri Žusemu (Šmarski okraj); sv. Magdalene dan pri sv. Magdaleni v Marburgu, pri sv. Mohorju (Podčet. okr.), v Wildonu in pri sv. Urbanu pri Slivnici; sv. Jakoba dan v Bistrici, Kozjem, Leibnitz, Selih, sv. Urbanu pri Ptuj in v Žalcu; sv. Ane dan v Frauheimu pri sv. Križu (pri Ljutomeru), na Tinskem in na Teharjih; pondeljek po sv. Jakobu v Ormožu; 30. v Kostrivnici; 31. v Konjicah in v Dolu pri Hrastniku.

Avgust: 1. v Ponikvi (za živino); Porcijunk. dan pri sv. Lenartu (v Slov. Gor.); 5. sv. Ožbalta dan v Trbovljah, v Ptuj, v Loki in v Lembergu; ponedeljek po Mariji Snežni v Svetini; sv. Lorenca dan v Lučah (Leutschach), Brežicah, v Podčetrtku, Radgoni, Slov. Gradcu, pri sv. Barbari, pri sv. Mariji v Jarenini, pri sv. Lorencu (na dravskem polju) in pri sv. Lorencu (v Puščavi); 12. v Št. Jurju ob juž. žel.; sv. Roka dan v Lembahu, Mozirju, Soseski, pri sv. Roku (pri Ptuj), pri sv. Trojici (v Slov. Goricah) in v Sevnici (na Savi); pondeljek po sv. Roku na Pilštajnu; pondeljek pred vel. Šmarnom v Murecku; vel. Šmaren pri Mariji v Jarenini; pondeljek po vel. Šmarnu v Žetalih; pondeljek in soboto po vel. Šmarnu pri Materi Božji (v Puščavi); pondeljek po prvi nedelji po velikem Šmarnu v Št. Jakobu pri Kalobji; 17. v Kapeli pri

Brežicah in v Šmarju pri Jelšah; 19. Peklo pri Poljčanah; sv. Jerneja dan v Arnužu, Bistrici, Rogatcu, Središču in Velenju; dan po sv. Jerneju na Tinskem in v Loki pri Žusemu (Šmarski okraj); pondeljek po sv. Jerneju v Št. Jerneju; 26. na Ljubnem in v Rajhenburgu, na Bregu pri Ptuj (za živino); sv. Avgustina dan pri sv. Trojici (v Slov. Goricah); 29. v Muti, v Poljčanah, Žalcu, pri sv. Filipu, v Veračah in v Zagorju ob Savi; pondeljek po angeljski nedelji v Zrečah; 30. na Hajdini; 31. v Konjicah.

September: 1. Na Zigerskem Vrhu pri Sevnici; soboto pred angeljsko nedeljo v Planini; pondeljek po angeljski nedelji pri sv. Lorencu v Prežin; sv. Rozalije dan v Št. Ilju in pri sv. Rozaliji; 6. v sv. Vidu pri Ptuj; pondeljek pred malim Šmarnom v Mozirju; dan pred malim Šmarnom v Kozjem; pondeljek, četrtek in soboto po malem Šmarnu v Rušah, Št. Pavel pri Preboldu (za živino); 7. pri sv. Petru na sveti Gori, v Slivnici (okraj Maribor) in pri sv. Jederti; drugi pondeljek v mesecu na Bregu pri Ptuj (za živino); 12. Loka pri Žusemu (Šmarski okraj); 13. v Dobovi; v sredo pred sladkim imenom Mar. Dev. v Dobju; 14. v Pletrovčah, v Rogatcu in Mancu v Kozjanskem okr.; 15. v Zdolah v soseski Pleterje; v pondeljek po nedelji po imenu Marije Device v Loki; kvaterni torek v Ljutomeru; kvaterni četrtek na Dobrni; pondeljek po kvaterni nedelji v Št. Jurju ob južni železnici; pondeljek po imenu Device Marije v Št. Janžu (pri Trabrzi) in v Šmarju (blizo Celja); 17. v Kapeli pri Brežicah; angeljski pondeljek na Tinskem; pondeljek pred sv. Matevžem v Braslovčah; sv. Matevža dan v Frauheimu, na Laškem, v Luči in v Podsredi; sv. Ruperta dan v Bistrici, pri sv. Rupertu, pri sv. Trojici (v Slov. Goricah), v Frankolovem za živino; 27. v sv. Urbanu pri Ptuj; sv. Mihaela dan pri sv. Barbari, pri sv. Lorencu (dravsko polje), v Marenbergu, Murecku, Šoštanj, Veržeji, Wildonu in na Pilštanju; pondeljek po sv. Mihelu v Arnfels, v Konjicah in v Dolu pri Hrastniku.

Oktober: Soboto pred roženkr. ned. pri sv. Lorencu (v Slov. Gor.) in v Kostrivnici; roženkr. nedeljo pri sv. Mariji v Jarenini; pondeljek po roženkr. nedelji pri sv. Urbanu, pri Slivnici pri Celju; prvo sredo po roženkr. ned. v Ponikvi (za živino); soboto po roženkr. nedelji v Poljčanah; 4. v Žalcu; sv. Brigite dan v Lavbeku; 10. v Rajhenburgu; 12. na Teharjih; sv. Terezije dan na Planini; 16. pri Sv. Filipu v Veračah; sv. Luka dan v Mozirju, v Podsredi (če je sv. Luka praznik, dan poprej), v Trbovljah in v Vojniku; pondeljek po sv. Lukežu v Vidmu; soboto po sv. Lukežu v Marburgu; sv. Uršule dan v Sevnici (na Savi) pri sv. Petru pod sv. gorami in v Celju; 22. v Dramljah pri Mariji Magdaleni; 24. v Velenju; 25. v Lembergu; 28. v Št. Jurju ob južni železnici, v Bistrici, v Strassu in v Gornjem Gradu.

November: Pondeljek po vseh svetnikih v Lesiču pod Pilštanjem; 4. v Konjicah; sv. Lenarta dan v Brežicah, na Rečici, pri sv. Lenartu v Slov. Gor., pri Novi Cerkvi, v Celnici (na Dravi), v sv. Vidu pri Ptuj, Peklo pri Poličanah in Št. Pavel pri Preboldu; soboto pred sv. Martinom v Ponikvi; dan pred sv. Martinom v Slov. Gradcu; sv. Martina dan na Laškem, v Marenbergu, pri sv. Mohorju (Podčet. okraj), v Ormožu in v Leibnitzu; dan pred sv. Leopoldom v Gomilici; sv. Leopolda dan v Poljčanah, na Vranskem in v Radgoni; sv. Elizabete dan v Podsredi (Hörberg); 19. v Št. Jurju ob južni železnici; Marij. darovanja dan v Podčetrku in pri sv. Barbari v Halozah; 21. v Št. Jurju ob Tabru za živino in blago; pondeljek pred sv. Katarino v Šoštanju (za živino); 23. v Slov. Bistrici (za živino); 25. sv. Katarine dan v Kanižu, Ptuj, Dobju, Wildonu in Lembergu; sv. Andreja dan pri sv. Andražu (pri Ptuj), v Celju in Rogatcu.

December: Sv. Frančiška Ksav. dan na Planini in v Konjicah (z blagom); sv. Barbare dan v Gomilski, na Polju, Šmarju (blizo Celja); sv. Miklavža dan v Trbovljah, v Sevnici (na Savi), na Dobrni, v Lučah in Murecku, dan po čistem spočetu Marije Device pri Lorencu v Prežin; 9. v Buče, Vrenskagorci in v Dobovi; 10. v Št. Jurju ob južni žel., kvaterni torek v Ljutomeru; 18. v Studenicah in v Žalcu; 19. na Teharjih; sv. Tomaža dan na Laškem pri sv. Tomažu, na Dolanskem, soboto pred božičem v Brežicah.

Na Koroškem.

Januar: Pondeljek po sv. Treh kraljih v Pliberku (za živino in blago); 11. v Gmüntu (vsako kvaterno soboto pa živinski sejm); 13. v Beljaku (vsako kvaterno sredo pa živinski sejm), v Milstattu in Strassburg; pondeljek po 2. nedelji po sv. Treh kraljih v Št. Vidu.

Februar: 3. v Friesah in v Paternijonu, pustni pondeljek v Kutarčah; pepelnično sredo v Oberdrauburg; vsaki pondeljek v postu živinski sejm v Št. Lenardu; 24. v Zgornji Beli; 25. v Tribing; 26. v Oberdrauburg.

Marc: 4. v Milstattu in v Spittalu; 10. v Sv. Mohorju; 12. v Lavamüntu; 13. v Gmüntu; pondeljek po sredpostni nedelji v Pliberku za živino in blago; tihi

četrtak v Cobercah; 14. v Št. Andreju; 17. v Pusarnici, 20. v Gribeni; veliki petek v Strassburg; velikonočni ponedeljek v Oberdrauburg; 25. v Št. Lenardu; na sv. Ruperta dan v Velikovicu; 31. v Gradišah; zadnji ponedeljek v Ukvah.

April: 1. v Renvigi; 6. v Trebižu; 23. v Milstattu; na sv. Jurja dan v Gutštanju in v Blatogradu.

Maj: 2. v Friesah, v Kaplji, v Redendolu in v Saksenburg; 3. v Št. Andreju, v Terzi, v Lavamüntu in v Oberdrauburg; ponedeljek po sv. Florijanu v Črni pri Pliberku; 13. pri sv. Hemi, v Št. Lenardu in Št. Mohorju; pond. po sv. Jan. Nep. v Šmihelu pri Pliberku; 19. v Celovcu (14 dni); 20. v Zgornjem Mozelu; četrt. pred sv. Urbanom v Prevaljah; 26. v Wolfsbergu (14 dni); na bink. terek pa v Podgorjah.

Junij: 9. v Paterjonu; ponedeljek po sv. Medardu v Pliberku (za živino in blago); 14. v Oberdrauburg; 16. v Traberku in Greifenburg; 24. v Gutštanji; 28. v Grajfenburg; 30. v Pontafelnu.

Julij: 2. v Kaplji; v nedeljo po sv. Marjeti v Gradišah; na sv. Jakoba dan v Strasburg, na sv. Ane dan v Kufarčah in v Saksenburg.

Avgust: Na sv. Ožbalta dan v Črni pri Pliberku; 11. v Beljaku, v Št. Lenardu in v Strassburg; 20. v Friesach; 25. v Lavamüntu in v nemškem Pliberku; 28. pa v Št. Andreju.

September: Ponedeljek po sv. Egidiju v Pliberku; 9. v Star. Dvoru; prvi ponedeljek po malem Šmarnu v Jezeru (Kapelski kraj) za živino in blago; 14. v Gradišah; 15. v Tribinji; 18. v Renvigi; 22. v Zgornji Beli in v Traberku; 29. v Grajfenburg, Pusarnici, Redendolu, Rožeku in v Št. Pavlu; v Št. Vidu pri sv. Mihaelu (sejem 4 tedne) t. j. 14 dni pred in 14 dni po sv. Mihaelu; zadnji ponedeljek v mesecu v Šmihelu pri Pliberku in v Ukvah.

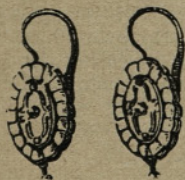
Oktober: v četrt. po sv. Jeron. v Prevaljah; 4. v Trebižu; 13. v Wolfsbergu in Cobercah; 16. v Pontafelnu in Trebižu; v Doberli Vasi pond. pred sv. Lukom, ako ne pade na pond.; 18. v Gutštanji, sv. Hemi in Millstattu; 20. v Blatogradu in Gmüntu; 21. v Kufarčah in v Črni pri Pliberku; 27. v Celovcu; 28. v Friesah, Kaplji, Št. Lenardu, Št. Mohorju in v Saksenburgu.

November: 8. v Malborgeti; 10. v Starem Dvoru, v Oberdrauburg in v Paterjonu; 14. Zgor. Beli in Šmartnu pri Beljaku; ponedeljek po sv. Lenardu v Pliberku; 18. v Star. Dvoru; 24. v Oberdrauburg; 25. v Grajfenburg; ponedeljek po sv. Katarini v Cobercah; 28. v Oberdrauburgu.

December: 1. v Št. Andreju; na sv. Miklavža dan v Strassburg in v Velikovicu; 17. v Millstattu, kvaterni ponedeljek (v adventu) v Paterjonu in 27. v Lavamüntu.

Pristni srebrni in zlati uhani!

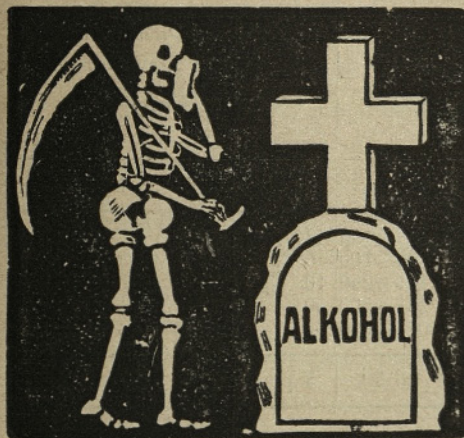
iz 14 kar. zlata, brez kamna K 2·50, nekoliko večji K 3—, iz pravega srebra 50 vin., nekaj večji 60 vin. Kreolski uhani iz 14 karat. zlata, solidna kakovost 6 K, manjši 5 K, št. 6652. Najmanjša vrsta K 4·30, iz duple zlata punc. 2 K, iz srebra K 1·10, 14 kar. zlati uhani K 6·20, duple zlato punc. K 1·60, iz pravega srebra K 1—. — Neugajajoče se zamenja ali pa se vrne denar. Po povzetju ali proti vpošiljlatvi denarja naprej se dobi pri

WOHLBERG, Uhrendepôt, Komárom št. 128, (Ogrsko).

Il. cenovnik na zahtevanje zastoj in franko.

Ozdravi pijančevanje, predno pijanec postavo krši.

Reši ga, predno alkohol njegovo zdravje, veselje do dela in premoženje razruši ali pa predno smrt rešitev onemogoči.

Coom je surogat za alkohol in vpliva tako, da postanejo pijancu opojne pijače gnjusne.

Coom je popolnoma neškodljiv in vpliva tako intenzivno, da tudi hudi pijanci ne padejo več v svojo bolezen nazaj.

Coom je preparat, ki se lahko raztopi, katerega n. p. lahko gospodinja svojemu soprogu v jutranji pijači daje, brez da bi ta kaj opazil. V največih slučajih

dotičnik sploh ne razume, zakaj mu nakrat špirit več ne diši; on je mislil, da je vzrok temu preobilo vživanje pijač, kakor se dostikrat človeku jed gnjusi, ako se jo je premnogokrat vžilo.

Coom naj bi dal vsak oče svojemu sinu-dijaku, predno ta pri izkušnji pade; čeprav morda ni pijači posebno udan, oslabi alkohol vendar njegovo glavo. Sploh naj bi vsakdo, ki nima dovolj močne volje, da bi se vzdržal vživanja opojnih pijač, vzela eno dozo „**Coom**“. To je popolnoma neškodljivo. Dotičnik konzervira s tem svoje zdravje, prihrani mnogo denarja, ki bi ga drugače za vino, pivo, žganje in liker porabil.

Gospod R. F. piše: Coom Institut, Kopenhagen, Dansko.

Prosim bodite tako dobri in pošljite eno škatljico Cooma po pošt-nem povzetju à 10 K. Imam prijatelja, ki se je hudo pijači udal in bi ga rad odvadil. Z doslej poslanim Coomom sem že tri osebe odvadil in so zdaj prav pridni možje; samo nagovarjati se ljudje pri nas nočejo.

Mnogo hvale ostajam z spoštovanjem R. F. Diösgyör gyartelep 1910 XI./28, Ogrsko.

Coom-preparat košta 10 kron in se proti naprej-plačilu ali pov-zetju pošlje le po:

Coom Institut, Kopenhagen K 610, Dansko.

Pisma se frankira s 25 vinarji, karte z 10 vin.

Poštnine, brzojavi in koleki.

V naslednjem prinašamo glavne določbe glede pošte in njenih pristojbin, glede telegramov in kolekov. Črka „g“ pomeni pri temu „gram“, črka „kg“ pomeni kilogram, črka „km“ kilometer (1000 m), črka „K“ krono in črka „h“ vinar.

V kateri kraj	Pisma in trgovski papirji			Dopisnice		Tiskovine ¹⁾		Muštri blaga		Rekomandirano Povratni list Vprašanje Povzetje Poštni nalog	Ekspres
	teža	frankirano	nefrankirano	navadne	z odgovor.	teža	porto	teža	porto		
	g	h	h	h	h	g	h	g	h		
Avstro-Ogrska	20	10	20	5	10	— 50	3	250	10	25	30
Bosna in Hercegov.	250	20	40			51—100	5				
Lichtenstein	20	10	20			101—250	10				
Lokalni promet	250	20	40			251—500	20				
Sandžak Novibazar	po 15	25	50	10	20	po 50	5	po 50	5 ²⁾	25	—
Nemčija	20 250	10 20	20 30	5	10	— 50	3	250	10	25	30
51—100						5					
101—250						10					
251—500						20	350				
						500 - 1000	30				
Črnagora	po 15	10	20	5	10	po 50	5	po 50	5 ²⁾	25	30
Švica	po 20	25	50	10	20	po 50 ³⁾	5	p.50 ²⁾	5 ²⁾	25 ⁶⁾	30
Srbija	po 15	15	30	10	20	po 50	5	po 50	5	25	30
Svetovna pošta ³⁾	po 15 ²⁾	25	50	10	20	po 50 ⁴⁾	5	p.50 ⁵⁾	5 ²⁾	25 ⁶⁾	—

¹⁾ V zavojih 75×10 cm; drugače 45 cm velikost — ²⁾ Najmanje 10 h. —

³⁾ V vse dežele sveta (razven Nemčije, Lichtenstein, Črnagora in Srbija). — ⁴⁾ Teža do 2 kg. — ⁵⁾ Velikost 30×20×10 cm; zavoji 39×15 cm. Trgovski papirji za vsakih 50 g 5 h, najmanje 25. Velikost kakor tiskovine. Tiskovine do 2 kg, trgovski papirji do 300 g teže. — ⁶⁾ Samo v dežele, ki so v poštni zvezi.

Poštno povzetje (Nachnahme). Pošiljatve s poštnim povzetjem se pošiljajo lahko v vse kraje Avstro-Ogrske in to z uradnim spremljevalnim listom (Begleitadresse), ki košta 12 h. Za te pošiljatve se ima poleg poštne še plačati: za povzetje do 24 K se plača 12 h, za vsakih nadaljnih 4 K pa 2 h več. Tudi pisma se lahko s povzetjem pošlje. Frankira se jih kot rekomandirana pisma.

Bosna-Hercegovina. Za denarna pisma in blago se plača do 500 g = 60 h, do 5 kg = 80 h. Za pošiljatve z označeno vrednostjo do 100 K = 11 h, do 600 K = 22 h, za vsakih nadaljnih 300 K = 11 h.

Žarifa poštnih nakaznic u vinarjih.

V	Pošlje se lahko K	Do 20 K	Do 100 K	Do 300 K	Do 600 K	Do 1000 K
Avstro-Ogrska	1000	10	20	40	60	100
Bosna-Hercegovina Novibazar, Črnagora Srbija	1000	do 40 K 20	30	60	90	150
Nemčija Turčija Luksenburg	1000	do 40 K = 20 h, nadalje za vsakih 20 K še 10 h več				
Severna Amerika Anglija in kolonije	500	Za vsakih 25 K se plača 25 h.				
Drugo inozemstvo	500 1000					

Žarifa denarnih pisem u vinarjih.

Pristojbine za težu in vrednost 250 gr.

Avstro-Ogrska in Nemčija					Bosna-Hercegovina	
K	po naznanilu		Šteto		Do vrednosti K	h
	1. cona do 10 milj	2.—6. con. čez 10 milj	1. cona do 10 milj	2.—6. con. čez 10 milj		
	1 milja je 7 1/2 km.					
Avstro-Ogrska			Samo za Avstrijo in Ogrsko čez 1000 K			
100	30	54			100	71
Avstro-Ogrska					300	77
300	36	60			600	82
600	36	60			900	93
900	42	66			1200	104
1200	48	72	60	84	1500	115
1500	54	78	69	93	1800	126
1800	60	84	78	102	2100	137
2100	66	92	87	111	2400	148
2400	72	86	96	120	2700	159
2700	78	102	105	129	3000	170
3000	84	108	114	138		
za vsakih 300 K	več 6	več 6	več 9	več 9	za vsakih 300 K	več 11

Tarifa vozne pošte v vinarjih.

Avstro-Ogrska in Nemčija								
Pristojbine za težo							Vrednostna pristojbina	
Do inkl. kg	1. cona	2. cona	3. cona	4. cona	5. cona	6. cona	Do vrednosti K	h
	10	20	50	100	150	čez 150		
milj								
5	30	60	60	60	60	60	100	6 ¹⁾
6	36	72	84	96	108	120	600	12
7	42	84	108	132	156	180	900	18
8	48	86	132	168	204	240	1200	24
9	54	108	155	204	252	300	1500	30
10	60	120	180	240	300	360	1800	36
11	66	132	204	276	348	420	2100	42
12	72	144	228	312	396	480	2400	48
13	78	156	252	348	444	540	2700	54
14	84	168	276	384	492	600	3000	60
15	90	180	300	420	540	660	3300	66

¹⁾ Velja le za Avstro-Ogrsko.

Telegrami.

V Avstro-Ogrsko, Bosno-Hercegovino, Lichtenstein in Nemčijo za vsako besedo 6 h; beseda sme obsegati 15 črk ali 5 števil; najmanje se plača za telegram 60 h. — Kdor brzojavi, plača ob enem lahko pristojbino za telegrafski odgovor.

Inozemstvo: Za vsako besedo (15 črk ali 5 števil) se plača: v Belgijo 19 h; Bulgarija 6 h, Danska 21 h, Francoska 16 h, Grška 19 h, Anglija 26 h, Italija 16 h, Crnagora 8 h, Nizozemska 16 h, Norveška 32 h, Portugal 33 h, Rumunija 8 h, Rusija 24 h, Švica 8 h, Švedija 24 h, Srbija 8 h, Španija 28 h, Turčija 38 h.

Seznamek

sejmov z žrebetami, konji, govedo in svinjami v Ptuj 1913.

Sejmi s konji in govedo.	Svinjski sejmi.
Dne 7. in 21. januarja	Dne 8., 15., 22., 29. januarja
» 4. in 18. februarja	» 5., 12, 19. in 26. februarja
» 4. in 18. marca	» 5., 12., 20. in 26. marca
» 1., 15. in 23.*) aprila	» 2., 9., 16. 24. in 30. aprila
» 6. in 20. maja	» 7., 14., 21. in 28. maja
» 3. in 17. junija	» 4., 11., 18. in 25. junija
» 1. in 15. julija	» 2., 9., 16., 23. in 30. julija
» 5.*), in 19. avgusta	» 6., 13., 20. in 27. avgusta
» 2. in 16. septembra	» 3., 10., 17. in 24. septembra
» 7. in 21. oktobra	» 8., 15., 22. in 29. oktobra
» 4., 18. in 25.*) novembra	» 5., 12., 19. in 26. novembra
» 2. in 16. decembra	» 3., 10., 17. in 24. decembra

Sejmi z žrebetami: 5. avg., 2. sept. 7. okt. in 4. nov.

*) Ta dan se vršijo tudi letni in lesni sejmi.

Tarifa za koleke (štampeljne).

I. Za menice (Wechsel)				II. Za pravne stvari, potrdila itd.				III. Za pogodbe itd.			
Za Avstro-Ogrsko				Za Avstro-Ogrsko				Za Avstro-Ogrsko			
Čez	do	Pristojbine		Čez	do	Pristojbine		Čez	do	Pristojbine	
		K	h			K	h			K	h
— K	150 K	—	10	K	— 40	—	14	— K	20 K	—	14
150	300	—	20	40	80	—	26	20	40	—	26
300	600	—	40	80	120	—	38	40	60	—	38
600	900	—	60	120	200	—	64	60	100	—	64
900	1200	—	80	200	400	1	26	100	200	1	26
1200	1500	1	—	400	600	1	88	200	300	1	88
1500	1800	1	20	600	800	2	50	300	400	2	50
1800	2100	1	40	800	1600	5	—	400	800	5	—
2100	2400	1	60	1600	2400	7	50	800	1200	7	50
2400	2700	1	80	2400	3200	10	—	1200	1600	10	—
2700	3000	2	—	3200	4000	12	—	1600	2000	12	50
3000	6000	4	—	4000	4800	15	—	2000	2400	15	—
6000	9000	6	—	4800	6400	20	—	2400	3200	20	—
9000	12000	8	—	6400	8000	25	—	3200	4000	25	—
12000	15000	10	—	8000	9600	30	—	4000	4800	30	—
15000	18000	12	—	9600	11200	35	—	4800	5600	35	—
18000	21000	14	—	11200	12800	40	—	5600	6400	40	—
21000	24000	16	—	12800	14400	45	—	6400	7200	45	—
24000	27000	18	—	14400	16000	50	—	7200	8000	50	—

in tako dalje za vsakih 3000 K za 2 K več.

čez 16000 K za vsakih 800 K več 2 K 50 h.

za vsakih 400 K čez 8000 K za 2 K 50 h več.

Trgovski računi in potrdila so do 20 K prosti koleka; od 20 K do 100 K se plača 2 h, čez 100 K pa 10 h koleka.

BRATA SLAWITSCH, trgovina v Ptuj

na debelo in drobno en gros in en detail

Kratko, galanterijsko, štrikano blago, obutalo, perilo, šolsko in pisalno blago, papir, čevljarске in krojaške potrebščine, gumi za cepljenje trsja (Rebengummi.)

Pravo domače platno (echte Hausleinwand.)

Na zahtevo se pošljejo muštri.

Naša filijalka

pri dravskem mostu (Wagplatz)

tam se dobi vso špecerijsko, manufakturno
in drobno blago.

Vse po znani nizki ceni! Solidna poštena postrežba!

Bolečine

revmatičnega, gihtičnega in neuralgičnega izvira, tudi pri zastarelih boleznih, bolečinah v glavi, zobeh in muskeljnih, utrujenosti udov itd. se odpravi glasom

zdravniškega nasveta

z ednostavnim masiranjem s **Stella-fluidom**. To v vsaki hiši neobhodno potrebno dobro dišeče sredstvo za namazanje se je že v 100.000 čih slučajih izkazalo kot najboljše. Mazanje s **Stella-fluidom**

odpravi takoj

vsako bolečino in njen vzrok. **Stella-fluid** vsebuje Menthol in eterična olja ter daje z vodo pomešano tudi izborna osvežujočo ustno in zobno vodo. **Stella-fluid** priporočajo tudi zdravniki, in se dobi skoraj v vseh lekarnah. Zahtevati je pri nakupu vedno

le Stella=fluid

in odločno odkloniti manjvredne posnetke!

Neki dunajski zdravnik piše v svojem spričevanju sledeče: „Preparat, ki odgovarja vsem zahtevam in zasluži največje pozornosti od zdravnikov, je od nekega bosanskega lekarnarja v promet vpeljani **Stella-fluid**. Ta preparat sem, kar moram posebno poudariti, več mesecev dolgo v velikem številu slučajev poskušal in uspeh je bil izredno velik. Glavno njegovo domeno tvorijo pač gihtične in revmatične afekcije; vsled tega lahko ta preparat najtopleje priporočam vsem tovarišem za ordinacijo v imenovanih slučajih.

Dunaj, 24. prosinca 1912.

Dr. R. Qu.“

12 malih ali	6 dvojnih steklenic K	6.—	franko.
24 „ „	12 „ „	8.30	„
36 „ „	18 „ „	12.—	„
48 „ „	24 „ „	16.—	„

Zdrav želodec

..... je glavni pogoj za ohranitev zdravega organizma. ....

Pazite torej na nemoteno dobro prebavo in redno izpraznenje, kajti le tedaj zamore želodec ostati zdrav. — Zamašenje in motenje prebave vsled sedenja ali vsled vživanja mastne in pokvarjene jedi, preobilo vživanje vina, piva itd. povzroči razne bolezni spodnjega telesa in želodca, kakor **želodečni krč, tiščanje v želodcu, napenjanje, kolcanje, bljuvanje, slabost, zgago, pomanjkanje apetita**, itd. Redna raba dietične, lahko odvajajoče in prebavo pospešujoče želodčne soli prepreči in odpravi take neprijetne bolezni želodca. Cena 1 škatlje skupno z navodilom 1 K, 6 škatelj 5 K.

Prave „Švedske želodčne kapljice“ so vsled teh izbornih lastnosti kot staroznano želodčno krepilno sredstvo znane. 3 steklenice z navodilom K 4*50 franko, 12 steklenic le 12 K franko. Naročila je vpsolati na: **Zvezdno apoteko S. ZALOSKER, TUZLA št. 14.** (Bosna.)

Proti kašlju, hripavosti in prsnim bolečinam pomaga najsigurneje najboljši prsni in kašeljski sok (Syrup peccoral). 3 stekl. 5 K franko. — **Tinktura za kurja očesa** je najboljše sredstvo proti kurjim očesom, trdi koži, žuljem in bradavicam. 1 stekl. 1 K. — Sigurno sredstvo proti pegam, jeternim madežem in vsem nečistostim obraza je **Estella obrazna pomada**, 1 lonček 1 K.

Naročila naj se naslove natančno na:

S. SALOSKER,

lekarna in drogerija „pri zvezdi,“ TUZLA št. 14 (Bosna.)

❖ **Pristni zlati in srebrni prstani** ❖

Viktoria - diamant. prstan, pravo double zlato, punc., srebro z zlatom prevlečeno, **K 2·80.** Pravo **ново zlato** 5 K, pravo 14 karat, zlato 9 K, pravo srebro **1·20 K,** pozlačen **K 1·40.**

Cenik zastonj in franko.

Poročni prstan iz pravega novega zlata **K 3·—, 3·50, 4·—, 14 kar.** zlat. **K 7·50, 8·50, 9·50;** pristno srebro 80 vin., pozlačen 1 K itd. **Tirolski srečonosni prstan** 14 kar. zlato **K 5·50,** novo zlato **K 3·—,** pravo srebro **K 1·—**

— **WOHLBERG, Uhrendepôt, Komarom št. 128, Ogrsko.** —

KIDOR?

hoče lepega in cenega, vsakovrstnega blaga za poletni in

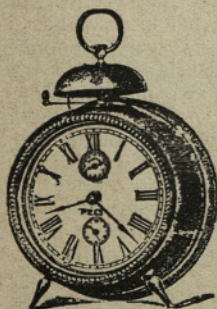
zimski čas, kakor: **Za moške:** štof za obleko, pravi koroški domači loden, cajg za hlače in obleko. **Za ženske:** volneni štof, damentuh, loden, satin, druk, platno za srajce in rjuhe, oksfort, gradl, bele in barvane mizne prte, tepihe, vsakovrstni barhent, šivane oddeje, kocene za konje, volnene kocene za hišno porabo. **Za mlinarje:** vsakovrstne volnene in židane pajtelne, **pravo domače platno** (Hausleinwand). **Veliko zalogo židanih, štrikanih in volnenih robcev,** (Kumethauben für Pferde und wasserdichte Plachentoffe) in še mnogo drugega blaga, ta se naj obrne v zaupno zalogo

Slawitsch in Heller v Ptujju

(na Ferschovem)

trgovska štacuna z manufakturnim blagom.

Vsaki naj obiše našo trgovino, saj se mu bo muja izplačala.

Budilka Ia. kakovosti

ki teče v vsaki legi **K 2·90,** s ponoči svetečim cifrenikom **K 3·30.** Budilka z dvojnimi zvoncem, 19 cm visoka v lepo poliranem niklastem okvirju, dobro kolesje, natančno idoča, zvoni glasno, preslišanje v spanju nemogoče, komad **K 3·80.** s ponoči svetečim se cifrenikom **K 4·20.** Budilka z dvojnimi zvoncem Adler-Roskopf z masivnim jeklenim sidrom **K 4·40,** s ponoči svetečim se sidrom **K 4·80.** Najbogatejša izbira stenskih ur in ur z nihalom! Cenik zastonj in franko.

WOHLBERG,

Uhrendepôt v Komornu 128 (Ogrsko).

Najboljše ure

odlik. z zlatimi in srebrnimi kolajnami

Nikelnasta remontoar ura	K 3:80
Roskopf patent ura	» 4:50
Z dvojnim pokrovom	» 6:80
Črna jekl. remont. odprta	» 4:50
Švic. Roskopf patent ura	» 5:—
Prava srebrna remont. ura	» 8:40
Kovin tula rem. 2 pokrova	» 10:50
Prava srebrna roskopf pat.	» 11:—
Ista z dvojnim pokrovom	» 13:50

Za vsako uro 3 letno jamstvo. Neugajajoče zamenjam ali denar vrnem
WOHLBERG, Uhrendepot, Komárom št. 128 (Ogrsko). Cenik zastonj in franko

Firma

Mich. Trummer,

valjčni mlin, Prentlhof-Radgona (Prentlmilin)

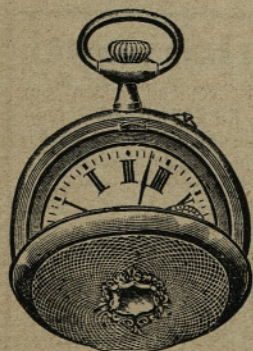
kupuje vedno

po najvišji dnevni ceni. Tudi se vse vrste žitja na ta način izmenja, da se na množino žitja odpadajoči produkt moke takoj kot retur-vožnja naloži in seboj vzame. Denarja za moko (Mehlgeld) ni treba plačati, temveč vzame se le splošno vpeljana mitnina (Maut). Vedno **bogato skladišče** vseh vrst

moke in krmilnih sredstev

pri vsakem letnem času nam daje zmožnost, da zadoščamo najširšim zahtevam takoj. Dobiva se vedno po **najnižjih dnevni cenah mlinske** produkte najfinejše vrste, kakor tudi **slam-nate-krmilne moke in otrobi**.

K 8:40.

Ako potrebujete lepo, ceno in dobro uro

Vas opozorimo na sledeče: **Prava srebrna remontoar-ura**, puncovana, z emajliranim cifernikom in sekundnim kazalcem, natančno regulirana K 8'40; z dvojnim pokrovom K 12'50. **Zistem Roskopf**, kolese na sidro, odprta K 11, ista z dvojnim pokrovom K 13'80. Prava puncovana srebrna remontoar ura na sidro z dvojnim pokrovom (3 srebrne pokrove in cifernikom na vzmet) najboljše kolese s 15 rubini, fino emajliranim cifrenikom, sekundnim kazalcem, natančno idoča, s triletnim jamstvom K 16'50. Ženske ure z jeklenim okriljem K 7'50, 8'50, 10'—, z okriljem iz pravega srebra K 10'50, 11'50, 13'50 ter v okrilju iz pravega 14 karat. zlata K 24'50, 28'—, 32'—. Vse ure so natančno regulirane in repasirane s triletnim pismenim jamstvom! Nobena nevarnost izgube! Zamenjava dovoljena ali pa se vrne denar! Razpošilja po povzetju ali če se denar vpošlje naprej.

WOHLBERG, Uhrendepot v Komárom (Komorn) št. 128 (Ogrsko).

W. BLANKE v PTUJU

glavni trg št. 6, nasproti nemški cerkvi.

Tiskarna, knjigarna, knjigoveznica in trgovina s papirjem, šolskimi in pisalnimi potrebščinami na debelo in drobno.

C. kr. zaloga šolskih knjig

in zaloga kvart.

Vsaki čas velika zaloga vseh *šolskih knjig* v najnovejši izdaji kakor tudi *trgovskih vpisovalnih knjig* za trgovce, vseh *pisalnih in šolskih potrebščin*, *pisank* in *risank*, *pisanega papirja* v vseh barvah, *pisalnega papirja* in *papirja za pisma* v mapah in kasetah, prav po ceni; *zavitkov*, *papirnatih vrečic*, *papirja za zavijanje* itd., najboljše kakovosti in po nizkih cenah.

Velika zaloga svilnatega papirja

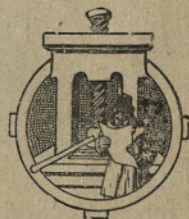
v najlepših barvah, po najnižjih cenah, istotako *listja* in *vejic*, sploh vseh potrebščin za izdelovanje *umetnih cvetljic* in zaloga okrasov in *nakitov* (za *truge* i. t. d.)

Na debelo in na drobno.

Zaloga vseh tiskovin

za prečast. *župnijske urade*, slavna *šolska vodstva*, *obč. predstojništva* i. t. d., v dvojnem jeziku in vseh vrst *kancelijskih potrebščin* po najnižjih cenah.

Izdelujejo se po ceni in hitro: *trgovske tiskovine* za trgovce in obrtnike in sicer: *pisma*, *zavitki* z natisom *tvrdek*, *računi*, *vizitnice*, *naslovne karte*, *pečatne znamke* za steklenice in pisemske zaklepe, *štamplje* iz kavčuka in kovine.

Najbogatejša zaloga katoliških od škofijstva potrjenih **molitvenikov** v jako lepem vezanju po raznih cenah.

..... Vsakovrstna knjigovezna dela .....

[izvršijo se v lastni knjigoveznici jako solidno in po najnižjih cenah.]

Pripovedne knjige za zabavo in pouk z lepo ozaljšanimi platnicami v veliki izbiri. — Vsaka zahtevana knjiga v vsakem jeziku, katera se v zalogi ne nahaja, se nemudoma preskrbi.

Ravnokar je došla: *Graška nemška pratika* à 14 h. — *Slovenska pratika* à 20 h in 24 h. *Družinska pratika* à 24 h. — Za prodajalce mnogo ceneje.

RAZGLEDNICE

v najfinejši svetlotiskovinski izvršitvi razpošilja zgoraj zabileženi že za K 24 do 30, najfinejši tisk z barvami K 40 do 50 in sicer za 1000 komadov. Za izvršitev razglednic treba je vpsolati samo dobro fotografijo. Razglednice se tiskajo po zahtevi v nemškem ali pa tudi v slovenskem jeziku.

Dopisnice s cvetljicami, z voščilom: k godu, k novemu letu, k božiču, k velikim noči, binkoštam itd. jako fino in lepo izpeljane, sortirane veljajo le 4 K in sicer 100 komadov. — Gospodom trgovcem dovolim pri cenah veliki popust ter prosim za prav mnogo števila naročila.

K 5·20

Prava nikel-anker-remontoar ura zistem Roskopf-patent
št. 1000 R.

odprta, v niklastem ohišju, ki se dobro zapre, z le-
pimi, dvignenimi figurami, kakor kolesar, barka, že-
leznica, kmetovalec, jezdec, rudar, vrtnar, žetev, z
emajlno cifernico in sekundnim kazalcem, natanko
regulirana, K 5·20. **Brez rizike! Izmenjava dovoljena**
ali denar nazaj! Pošlje po povzetju priznana izborna
firma **Prva fabrika ur**

HANNIS KONRAD,

c. in kr. dvorni založnik v **BRÜXU št. 227**
(Češko).

Glavni cenik s 4000 podobami na zahtevo vsakomur
zastonj in franko.

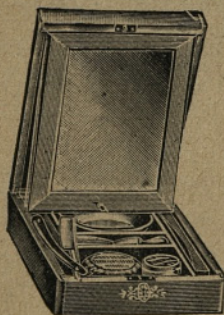

Za ženstvo je velike važnosti

vedeti, da je edino le **„CREME GROLICH“**
sposobna, da se ohrani lepota, ali pa do-
seže, kjer je manjka; že po uporabi 2 do
3 dni se ženstvo lahko prepriča o čudo-
vitem učinku; rabi se s presenetljivim
vspehom v najboljših krogih; ta krema je
edino lepotilo, ki napravlja obraz lep, cve-
toč, svež in mlad, odpravi vse ogrce, izpušča-
je po obrazu in vratu, koža postane nežna,
sveža in svitlo bela, še celo ženske v letih so
dobile po vporabi **„CREME GROLICH“** tak obraz,
da se ni mogla izpoznati njih starost. Pege,
izpuščaji itd. izginejo že po nekoliko dneh.
Cena za en pisrček »Crème Grolich« skupaj z enim kosom »Savon Grolich«
K 2— (poština posebej), 10 takih porcij stane K 16— in se jih franko razpošilja.
Naslov za naročbe: **JAN GROLICH, drožerija pri angelu, Brno Nr. 430, Moravska.**

Brivska garnitura št. 8730. Zelo praktično.

V lepo polirani leseni omarici 20 cm dolgi, 15 in pol cm ši-
roki, 6 cm visoki s premikajočim se zrcalom, ki se zapre, vse-
buje vse brivske potrebščine: 1. britev iz la. solinskega jekla
 $\frac{4}{8}$ šir., $\frac{1}{4}$ votlo brušena, popolno za britje prirejena: 2. dober
ostrilni jermen; 3. škatljico brusilne tvarine; 4. škatljico
najboljšega mila za britje; 5. ponikl. lonček; 6. čopič za
britje s ponikljanim ročem. Vse vkup prve kakovosti

samo K 5—

Slična garnitura, z britvijo, imajoča varnostno pripravo za ne-
vajene (ranjenje izključeno) z navodili o uporabi **le K 5·60.**
Št. 8740. Najnovejša garnitura vsebuje mesto britve varnostni
ponikljani brivski aparat s 5 dvoreznimi rezili, ponikljan lon-
ček, čopič in 1 komad mila za brijenje, posebno priporočljivo
za nevajene, **K 5·20.**

Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj!

Razpošilja naravnost zasebnikom proti povzetju ali prejvposlatvi denarja c. in kr.
dvorni založnik priznana najboljša svetovna razpošiljalna tvrdka

JAN KONRAD v Brüxu šte. 227 (Češko).

Glavni cenik z 4000 slikami na zahtevo vsakomur zastonj in franko.

Max Straschill

premiirana štajerska žgalnica finega domačega
žganja in veledestilacija

≡ v Ptuj ≡

priporoča svojo najfinejšo, doma žgano, garantirano pristno,
fino domače žganje:

Slivovka.

Droženka (Geläger)

zdravilno sredstvo.

Franz-žganje

zdravilno sredstvo.

Kognak

zdravilno sredstvo.

Brinjevec.

Tropinovka
(Treber).

Prava droženka (Geläger) in pravo Franz-žganje so za namazanje itd. mnogo vplivnejša, boljša in cenejša kakor z velikansko reklamo pod raznimi imeni za dragi denar ponujena Franz-žganja; nadalje:

Kaiserbirn-likèr	-	-	-	-
kimljev likèr	-	-	-	-
anis-likèr	-	-	-	-
alaš	-	-	-	-
paprika-likèr	-	-	-	-
poprov (Pfeffermünz-) likèr	-	-	-	-
vaniljni likèr	-	-	-	-
višnjev likèr	-	-	-	-
rum za čaj	-	-	-	-
Kuba-rum	-	-	-	-
Jamaika-rum	-	-	-	-

kakor tudi vsa cena žganja za iztoč v najboljši kakovosti.
Cene so vedno najnižje! Zahtevajte vzorce in proračune cen!

„Stadtmühle“ v Celju

zmelje 6½ vagonov najboljše pšenice na dan; ta mlin je z najnovejšimi stroji opravljen pregledovanja vreden. Podjetje zamore toraj tako blago izdelati, da se daleč po deželi zelo rado kupuje. Kdor te moke še ne pozna, naj gotovo z njo poskusi; s Celjsko moko bode v svojo korist zadovoljen in gotovo zopet kupil.

Veletrgovina z železom

D. RAKUSCH

CELJE

se priporoča v najhitrejšo postrežbo v vsem železnem blagu velecenjenim kupcem iz vrst stavbenih podjetnikov, fabrik in rudnikov, kladivnic, kovačnic, ključavničarjem in trgovcem. Obširni glavni cenik, mnogo posameznih cenikov o stavbenem materialu, poljskem orodju, geširih, armaturah, orožju itd.

Denar mečete proč

ako plačujete velike cene za **fine likerje**, ker morete sami pripraviti najjimejše vrste z mojimi **ekstrakti**.

1 stekl. ekstrakta z vporabnim navodilom za napravo 5 lit. najfinej. ruma ali »Altvatra«, benediktinca, »Kaiserbirn«, kumlovca, mogadorja, črešnjevca, maraskina, ananasa, vaniljevca, punča, popoveme, angleške grenčiče, kave, kakao, chartreuse, valdmeistra, višnje, hudega likerja, allaša, brinjevca, jertzabinka, slivovke, konjaka K 1·90; 3 steklenice K 4·50; 6 stekl. K 7·50; 12 stekl. K 13·50; franko po povzetju.

Ne more se skaziti! **Pristen le pri**

JAN GROLICHU, drožerija pri angelu, Brno št. 430, Morava.

Znano **dobro** in **ceno** se kupuje vse

rezano blago,
 gotovo perilo
in obleke

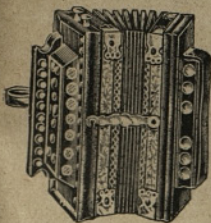
v vsaki velikosti pri

Adolf Wesiak, Maribor

Draugasse.

== Dobre harmonike K 5.—! ==

Več kot 200.000 kósov prodanih. Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj!

Št. 300³/₄: 10 tipalnic, 2 reg., 28 glasov, velikost 24×12 cm K 5.—

Št. 654³/₄: 8 tipalnic, 1 reg., 24 glasov, velikost 28×14 cm K 5·40

Št. 305³/₄: 10 tipalnic, 2 reg., 50 glasov, velikost 26×14 cm K 6·40

Št. 663¹/₄: 10 tipalnic, 2 reg., 50 glasov, velikost 31×15 cm K 8.—

Št. 685¹/₂: 10 tipalnic, 2 reg., 50 glasov, velikost 28×16 cm K 9·50

Šola za lastni poduk k vsaki harmoniki zastoj. Pošlje po povzetju c. in kr. dvorni založnik

Hanns Konrad, razpošiljalnica godbenega blaga

v Brüxu št. 227 (Češko).

Glavni cenik s 4000 podobami na zahtevo vsakomur zastoj in poštnine prosto.

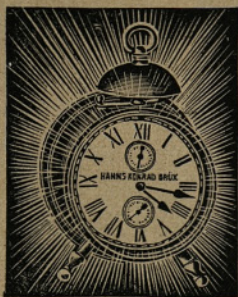
 Varite pivo doma

po preizkušenem navodilu. Snovi za 25 litrov piva s 50 zamaški K 2.—, poštnina 84 h; na pet takih porcij se 1 navrže in pošlje poštnine prosto. Naročite torej za več tovarišev. 150 l. post. domača pijača.

Jan Grolich, drožerija pri angelu Nr. 430, Brno, Morava.

Prima-Adler-Roskopf-„alarm-“ budilnice

Registrirana znamka. Se dobi le pri moji firmi.

Št. 4342 Adler-Roskopf-alarm-budilnica, 18 cm visoka, *ekstra* la kakovost, v lepem poliranem niklastem ohišju, z masivnim jeklenim ankrum, garant. zanesljivo dobro kolesje, s pripravo za odstav., s 3 letno pisarno garancijo, najtančnejše regulirana, en kos K 4-20, 3 kosi K 11-80.

Št. 4343 ista s cifernico, ki sveti po noči K 4-60, 3 kosi K 13-—.

Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj!

== Pošlje. po povzetju ==

Prva fabrika ur

HANNES KONRAD, c. in kr. dvorni založnik v Brüxu št. 227
(Češko).

Glavni katalog s 4000 podobami na zahtevo zastoj in franko.

Fabrika za pivo **Thomas Götz**

  Maribor.

Izdelovanje piva v sodih in
steklenicah. Vsako leto se iz-
dela 60.000 hektolitrov.

Gosli za šolarje in koncert

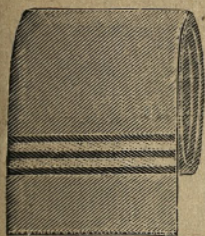
le najboljše izdelke, brezhibna izvršitev. Št. 112 $\frac{1}{2}$. Gosli za šolo, $\frac{4}{4}$ vel., z dobro posušenim poliranim spod. delom, K 5-80. Št. 113 $\frac{1}{2}$. Gosli za šolo, $\frac{4}{4}$ vel., z lepo vžganim in poliranim spod. delom, boljše kakovost, K 6-50. Št. 115 $\frac{1}{2}$. Gosli za šolo, $\frac{4}{4}$ vel., vložene, lepo vžgani spodnji del, zelo priljubljena vrsta, K 7-60. Gosli za šolo, z garnituro iz ebenovine, dobre po glasu in izvršitvi K 8-40, 9-—, 10-80. Št. 212 $\frac{1}{2}$. Gosli za orkester, z garnituro iz ebenovine, K 16-80. Loki za gosli po K —90, 1-10, 1-50, 2-—, 2-20 in višje. Citre, ročne in ustne harmonike, kitare, okarine, klarineti, pihala, gramofoni itd. v največji izbiri. **Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.** Razpošilja po povzetju ali preposlatvi denarja priznana najboljše svetovna tvrdka c. in kr. dvorni založnik

HANNES KONRAD, BRÜX št. 227 (ČEŠKO).

Glavni cenik z okoli 4000 slikami se pošlje vsakomur na zahtevo zastoj in franko.

Tigerske spalne odeje, v dobri izdržni kakovosti.

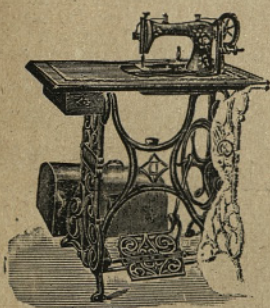

Št. 2051. Tigerska flanelna odeja, debela kakovost, drap-siva, fond melir. s pisano borduro. 175×100 cm velika K 2·20. Št. 2051³/₄ ista, 190 cm dolga, 124 cm široka K 2·60. Štev. 2051¹/₂ ista 124×200 cm velika K 2·80. Št. 2050 izredno cena spalna odeja, drap-siva, s pisano borduro, 175×100 cm velika K 1·70. Štev. 2050¹/₂ ista v boljši kakovosti, 190×130 cm velika K 2·40. Največja izbira v mojem glavnem ceniku. Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Posiljatev po povzetju ali naprej-plačilu od c. in kr. dvornega založnika

HANNS KONRAD, razpošiljalnica v BRÜXU št. 227 (Češko).

Glavni cenik s 4000 podobami na zahtevo vsakomur zastonj in franko.

I. JAX & SIN

Ljubljana

≡ Dunajska cesta 17 ≡

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroj „Adler“

Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko.

Diamanti za rezanje stekla

za steklarje in domačo rabo.

	Št. 1 za steklo v oknih	K 2·40
	„ 2 „ nar. močn. v oknih	» 3·60
	„ 3 „ vse vrste bruš. stekla	» 5·50
	„ 4 „ močn. brušeno steklo, neobdelano in za zrcala	» 8—
	„ 5 še večje	» 15—
	„ 6 največja vrsta	» 20—

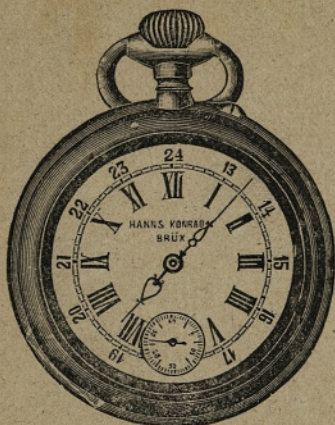
Povzetju 35 v več. Za reelno in solidno blago jamči

JAN GROLICH, drožerija pri angelu, Brno Nr. 430, Morava.

K 8·40

K 8·40

Cene, dobre srebrne ure!

Št. 4129. **Pristno srebrna remontoir ura**, puncirana pri ces. kr. uradu, z emajlir. kazalnikom, sekundnim kazalcem, natančno regulirana, okrovje s šarnirjem, K 8·40. — Št. 4131 z dvoj. plaščem, K 12·50. — Št. 4101 s kolesjem na sidro, sistem Roskopf, odprta K 12·80. — Št. 4095 z izvirnim Adler-Roskopf-kolesjem, K 14·50. — Št. 4181. **Pristno srebrna remont-ura s sidrom** z dv. plaščem (s srebrnim pokrovi in avtom. pokrov), emajl. kazalnik, la. kolesje s 15 rubini, sekundnim kazalcem, natančno regulirana, K 16·50.

Vse ure so natančno regulirane in repasirane. Za vsako uro se da strogo realno 3 letno pisмено jamstvo.

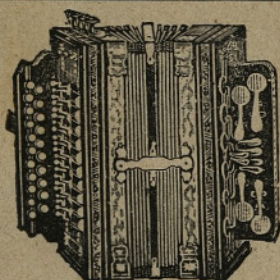
Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj!

Pošilja naravnost zasebnikom po povzetju priznano najboljša svetovna tvrdka **prva tovarna za ure**

JAN KONRAD, c. in kr. dv. založnik v Brüxu

št. 227 (Češko).

Zahtevajte moj bogato ilustrirani glavni cenik z okoli 4000 slikami zastonj in franko.

Carine prosta! Nobena nevarnost izgube!
Konkurenčna harmonika K 4·80

Zamena dovoljena, denar se vrne.

- Št. 201. 10 tipk, 2 registra, 28 glas. vel. 24×12 K 4·80.
- Št. 202. 10 tipk, 2 registra, 28 glas. vel. 28×12 K 5·20.
- Št. 203. 16 tipk, 2 registra, 28 glas. vel. 30×15 K 5·30.
- Št. 204. 10 tipk, 2 registra, 50 glas. vel. 24×12 K 6·40.
- Št. 205. 10 tipk, 2 registra, 50 glas. vel. 31×15 K 8·—.
- Št. 206. 10 tipk, 3 registra, 60 glas. vel. 31×15 K 9·—.
- Št. 207. 10 tipk, 3 registra, 70 glas. vel. 31×15 K 11·—.

Dvojevrstne harmonike: št. 211, 10 tipk, 6 spremljevalnih glasov 70 glasov, dvovrstne tipke K 18·—.

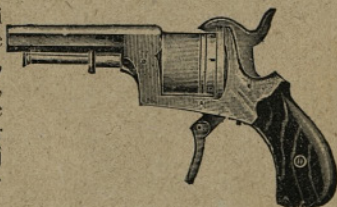
Ista harmonika, toda velikost 32×16 K 21·—. — Št. 213. Ista še finejše izdelana z dvojnimi mehovi ter niklastimi ali bakrenimi pokrovi, vel. 36×16 cm K 28·—. Popolno fine **enovrstne** har. v cenah K 12, 13·50, 15, 16, 18, 20. Popolno fine **dvo-vrstne** har. v cenah K 30, 36, 40, 50, 60, 80. Po povzetju se dobiva v

Export-Warenhaus v Budimpešti VII, Rottenbillergasse št. 6 a.

Illustr. cenik na zahtevo brezplačno in poštne prosto

Orožje, streljivo in lovske potrebščine.

Vse orožje je skrbno preizkušeno ter ima državni preiskusni kolek. Samo najboljša kakovost. Jamči se za brezhibno vrško. Št. 100. **Lefauchaux-revolver**, kaliber 7 mm, s strelji, naboji z iglami, svetlo poliran, s poliranim držajem iz orehovine, sprožilec se obrne nazaj, dolgost 18 cm, 1 komad K 6·—. Enak revolver 9 mm kalibra K 8·—. Št. 101. Kaliber 7 mm, najbolj fino ponikljan K 7·—, kaliber 9 mm, najbolj fino ponikljan K 9·—.

Št. 507. Lefauch. 7 mm, s kroglo 25 kom. K 1·—, 9 mm K 1·20
Št. 511. < 7 < raztr. pat. 25 < < 90, 9 < < 1·15
Št. 508. < 7 < z zrnjem 25 < < 1·40, 9 < < 1·60

Št. 501. Cen. ogenj 7 mm, s kroglo 25 kom. K 1·10, 9 mm K 1·50
Št. 505. < 7 < raztr. pat. 25 < < 1·—, 9 < < 1·50
Št. 502. < 7 < z zrnjem 25 < < 1·60 9 < < 2·—

Največji izbor vseh vrst revolverjev, žepnih samokresov, tercerolov, samokresov za goveja in vinogradnike, flobert-teschingov, lovskih pušk, lovskih potrebščin, streljiva i. dr., najdete v mojem glavnem ceniku z 4000 podobami, ki se brezplačno pošlje.

C. in kr. dvorni založnik HANNES KONRAD

razpošiljalna tvrdka v Brüxu št. 227 (Češko).

KUNEROL Spezial

NAJFINEJŠA VOLNA RASTLINSKA MAST
IZ KOKOZOVIH OREHOV

Kunerol Spezial

Najboljša rastlinska
mast finega okusa
in velike izdatnosti.

Pristna
samo v
zavitkih

po $\frac{1}{2}$ kg
in
 $\frac{1}{4}$ kg.

Je voljna in se lahko maže!

Cenjena gospodinja! Poskusite v Vašo lastno korist, samo enkrat to izvrstno kokozovo surovo maslo ki se tudi lahko maže. Vi bodeite presenečena, kako izvrstno bodo izpadle potem Vaše močnate jedi, slaščice, pecivo i. t. d. in koliko lahko prihranite. Kunerol Spezial nadomešča v kuhinji najfinnejše surovo maslo, na kruh namazan in solen je jako ukusen in se tudi izvrstno da mešati z sirovim maslom ali svinjsko mastjo.

Kunerol Spezial je mast, ki se nahaja v znanih kokozovih orehih, brez vsake primesi drugih masti.

Brez učitelja

brez znanja not lahko igrate **najmodernejše** in **najljubše** pesmi čudovito lepo na novo iznajdenem

„pihalnem akordeonu“.

- Št. 20.326. V krasni niklasti omari, 6 tipk, 12 glasov . . . . . K 1-90
- Št. 20.058. Z 8 tipkami, 16 glasovi, 2 basoma . . . . . „ 2-50
- Št. 2100/10. Z 10 tipkami, 20 prijetnimi glasovi, 2 basoma . . . . . „ 3-—
- Št. 2181. Z 10 tipkami, 10 glasovi, 2 basoma, 36 cm dolg . . . . . „ 4-—

Najpriljubnejša, najprijetnejša godala za petja in plesa željno mladino. — Po povzetju pošilja

Export-Warenhaus Budimpešta VII. 128, Rottenbillergasse 6 a.

Illustrov. cenik na zahtevanje zastoj in franko.

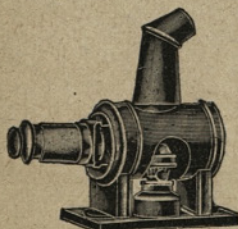
GUSTAV STIGER

špecerijsko in kolonialno
blago v velikem in malem

— Celje —

Hauptplatz št. 19.

PRIMERNA BOŽIČNA DARILA ZA DEČKE.

Laterna magica

črno lakirana
z niklastim
objektivom
in 3 opt.
linzami,
petrolejska
lampa,
kompletno

6 slik	3	cm	široke	K	3-80
12	»	3 in pol	»	»	5-20
12	»	4	»	»	7-20
12	»	5	»	»	11-—
12	»	7	»	»	18-—

■ Ceni parni stroj. ■

Št. 130/11 s stoječe urejenim poliranim kotljem, onilirajočim mesingovim cilindrom, varstvenim ventilom, na solidnem lakiranem plehnatem stojalu montirana, s piščalko, 20 cm visoka K 2-30. Boljši parni stroji po K 3-50, 4-20, 6-20, 11-—, 13-50, 15-50.

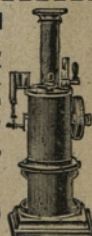
Pošiljatev po povzetju ali naprej-plačilu po

c. in kr. dvorni založnik

HANNS KONRAD

pošiljalnica v Bräxu
št. 227 (Češko.)

Bogato ilustrirani glavni cenik s 4000 slikami na zahtevo zastoj in franko.

Tomáževa moka

je vsaki čas in za vse kulture najboljšje in najcenejše gnojilo s fosforjevo kislino. Čistost, vsebina skupne fosforjeve kisline in take, ki se raztopi v citronski kislini ter finost mletve pod znamko

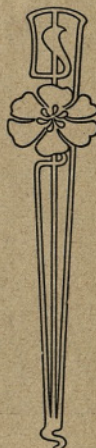
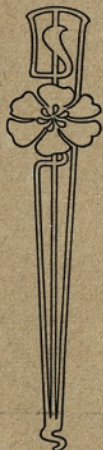
„deteljica“

znane in več kot 30 let z najboljšim uspehom rabljene Tomáževe moke jamči

razprodajalna pisarna fosfatove moke čeških Tomáževih tvornic

Dunaj I., Bauernmarkt 13.

Pozor pred manjvrednim blagom!

Moj kosmetični

petrolej za lase

Delavci v naftarudokopih in petrolejskih rafinerijah ne postanejo nikoli plešasti. Jaz sem najčistejši petrolej predelal v kosmetikum za lase in dosegel z njim najlepše uspehe pri redkih laseh in pri izpadanju las.

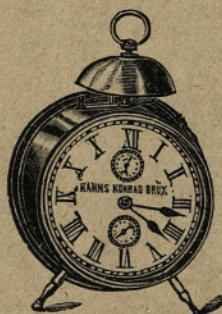
Dobiva se samo v moji drogeriji „zum weissen Engel“ v

Johannesgasse v Brnu. Steklenica stane K 1.—, 6 stek. K 5.50, 12 stekl. K 10.—. Poština posebej. Manj nego 2 stekl. se po pošti ne pošilja.

JAN GROLICH, ENGEL-DROGUERIE v BRNU Nr. 430 (MORAVSKO.)

Ura s stolpnim zvonjenjem in budilcem

uteži, triletnim pismenim jamstvom samo

K 7.80.

Št. 4434^{1/2}. S ponoči svetečo se cifrenico **K 8.40.** Cena kuhinjska okrogla ura brez budilca, 30 urno peresno kolesje, premer 16 cm **K 3.20.**

Nobene nevarnosti radi izgube. Se zamenja ali pa se vrne denar. — Pošilja po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Prva tovarna ur

HANNS KONRAD,

c. in kr. dvorni založnik v MOSTIČU (Brüx) 227 (Češko). Bogato ilustrovani glavni cenovnik z 4000 podobami na zahtevanje vsakomur brezplačno in poštine prosto.

Generalna agentura v Gradcu ogrsko-franc. zavarovalne družbe

Franko-Hongroise

ki obstoji že od leta 1879.

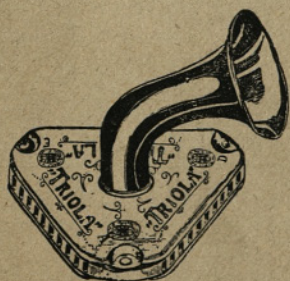
Zavaruje :

1. proti po **ognju** in **strelji** povzročeni **škodi** na poslopijih, inventarju, pohištvu, živini in pridelkih; 2. proti po **toči** povzročeni **škodi** na poljskih plodovih in vinogradih po **najnižjih** premijah. Tudi pride strankam glede plačila premij in glede obračunjenja škode najbolj naproti.

Pisarna: GRADEC, Kaiserfeldgasse 21.

TRIOLA

nad vse zanimiva novost, 'moderno trioglato pihalno godalo z vrtečim se glasovnim lijem.

Krasno lepo izvedeno godalo, v resnici blesteči komad. S svojimi 60 glasovi iz jekla prekaša cel orkester. Ako se vpošlje K 5·20 denarja naprej, se ga pošlje **povsod brez stroškov.**

Naroča se v

Export-Warenhaus, Budimpešti VII., 128, Rottenbillergasse 6 a.

Illustr. cenik na zahtevanje brezplačno in poštnine prosto.

Konjske odeje

zelo velike samo K 2·40.

Neizogibno potrebne za vsakega posestnika konj nepremične trpežne odeje. — Te konjske odeje so narejene iz debele, tople brnske, ovčje volne in najbolj varujejo konje pred prehlajenjem. Konjske odeje se dobe v vseh barvah po naslednjih izjemnih cenah: I. vrsta **samo K 2·40**, 2 komada K 4·70. II. vrsta **samo K 3.**, 2 komada K 5·80. III. vrsta **samo K 3·40**, 2 kom. K 6·60; IV. vrsta K 4·40, 2 komada K 8—, V. vrsta **samo K 5·90**, 2 komada K 11·60.

Po povzetju ali če se denar vpošlje naprej pošilja

Export-Warenhaus, Budimpešta VII. 128, Rottenbillergasse 6 a.

Lekarna pri „Marija pomagaj“

(poleg župne cerkve)

OTTO SCHWARZL & Comp., CELJE

priporoča svoja izkušena in že mnogo let uspešno rabljena domača sredstva: Pri bolečinah in krču v želodcu **Menthol-želodčne kapljice**, 1 stekl. 1 K. Pri pomanjkanju apetita, motenju prebave in drugih boleznih želodca **Rabarber in rastlinska esenca**, 1 stekl. K 140 obenem z prebavo podpirajočim **želodčnim in jedilnim praškom**, 1 škatlja 80 h. Pri gihtu in revmatizmu, trganju v udih, revmatičnih bolečinah glave in zob, za okrepanje muskeljnov itd. **Mentholan** v steklenicah po 1 K 20 h in 2 K 40 h ali pa **aromatični fluid proti gihtu**, steklenica po 1 K ali 2 K. Pri kašlju, hripavosti, prsnih boleznih, katarhu in oslovskem kašlju pomaga in odpravi kašelj ter krč in razpusti sline **Thynican-sirup**, steklenice po 70 h, 1 K 40 h, 2 K; ali pa štajerski **sok iz planinskih rastlin** (Alpenkräutersaft), 1 stekl. 1 K 76 h. Pri zapiranju, preobili debelosti rdeče zacukrane **odvajalne pilule**, škatlje po 50 h in 1 K, menjajoče s **Köllerjevim odvajalnim čajem**, 1 zavoj 1 K 50 h. Proti kurjim očesom, trdi koži in žuljem **turistovski flajšter**, 1 škatljica 60 h ali **kolodij proti kurjim očesom**, 1 steklenica 60 h. Za izčiščenje in ozdravljenje ranjenih mest, proti izpuhom kože in srbenju kože **antiseptična zdravilna žavba**, 1 piskerček 1 K. Pri pomanjkanju krvi, slabosti živcev, bledosti, pomanjkljivem sestavu krvi in vsled tega splošni utrujenosti **aromatični Mangan-železni Pepton**, 1 steklenica 2 K, ali **Kina-železno vino**, $\frac{1}{2}$ lit. steklenica 2 K, 1 liter 3 K 60 h. Pri glavobolu in nervoznih bolečinah **migrenske pastilje**, 1 škatlja 1 K. Pri slabem posluhu in boleznih ušes **ušesno olje**, steklenice po 50 h in 1 K. Proti krofu in napih-njenemu vratu **éter proti krofu**, 1 stekl. 1 K. Proti lasnim šupam in izpa-danju las **lasna tinktura**, 1 stekl. 2 K. Izkušena živinozdravniška sredstva, kakor konjski fluid, 1 steklenica 1 K 60 h; konjski prašek, živinski prašek, svinjski prašek, 1 zavoj po 50 h; homeopatične svinjske kapljice, 1 steklenica po 50 h ali 1 K. Zaloga vseh domačih in inozemskih specialnih sredstev. Poštna razpošiljatev po povzetju ali naprej-plačilu svote z zavojnimi stroški.

Katalogi

muzikalij

za

glasovir

harmonij

gosle

cello

citre

kamorno muziko

oršester

kitaro

pesni

humoristika

zbores

duete, tercete

študijske glasbe

etc. razpošiljam

zastonj

in franko.

OTTO MAASS

glasbena zaloga in sortiment DUNAJ, VI/2, Maria-hilferstrasse 91.
Telefon 6264.

Raiffeisen-hranilno in posojilno blagajniško društvo (R. Spar- und Darlehens-Kassenverein) v Zgornji Radgoni

vp. z. z n. z.

obrestuje hranilne vloge od vsakogar s $4\frac{1}{2}\%$ pri polletnem kapitaliziranju obresti in brez da bi se odtegnilo rentni davek.

Društvo daje posojila le članom na vrednostne papirje, proti jamstvu, proti zemljiško-knjižnem varstvu po $5\frac{1}{2}\%$.

Poizvedbe le na uradnih in blagajniških dneh, to je vsak prvi in vsak tretji četrtek v mesecu po

predstojništvu.

Najboljši pemski vir za nakup!
Ceno perje za postelji in daune!

1 kila sivega, dobrega, šlisanege perja za postelji 2 K, boljšege 2'40 K, prima pol-belega 2'80 K, belega 4 K, belega flavmastega 5'10 K, 1 kilo snežno-belega, šlisanege najfinjšega perja za gospódo 6'40 K in 8 K, 1 kila belega, nešlisanege, flavmastega perja (Rupffedern) 4'80 K in 5'20 K, Kaiserrupf 5'80 K, 1 kila sivega daunastega flavma 6 K in 7 K, snežno-belega 10 K, najfinjši prsni flavm 12 K.

☛ Ako se 5 kil odvzame franko. ☛

Gotove, napolnjene postelje

iz tesnonitnega rdečega, plavega, belega ali rumenega nankinga (Inlettstoff), 1 tuhent 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema blazinoma vsaka 80 cm dolga in 60 cm široka napolnjena z novim, sivim, zelo trajnim, flavmastim perjem za postelji 16 K; poldavne 20 K; davne 24 K; posamezne tuhente 10 K, 12 K, 14 K in 16 K; posamezne blazine za glavo 3 K, 3'50 K in 4 K; tuhente za dva 200 cm dolge, 140 cm široke 13 K, 14'70 K, 17'80 K in 21 K; blazine za dva 90 cm dolge, 70 cm široke 4'50 K, 5'20 K, 5'70 K; spodnje tuhente iz lepo pisanega gradlra za postelji 180 cm dolga, 116 cm široke 12'80 K, 14'80 K. Otroške postelje, štepdeke, matrace po nizkih cenah razpošilja proti povzetju od 12 K naprej franko.

☛ Zavoj zastoj. ☛ Izmenjava dovoljena, ako se ne dopade, plačam svoto nazaj.

S. Benisch v Deschenitz 642, Čechy.
 Bogato ilustrirani cenik se dobi zastoj na zahtevo.

SINGER

„66“

== šivalni stroj 20. stoletja. ==

Kupujte le v naših prodajalnah ali skozi naše agente.

Singer Co., akc. dr. za šivalne stroje

Ptuj, Hauptplatz 1.

Svarilo pred posnetki! Vsi od drugih prodajalen šivalnih strojev pod imenom »Singer« ponujani stroji so izdelani po imenu naših starejših zistemov, ki zaostaja v trajnosti, delazmožnosti in konstrukciji daleč za našimi novejšimi zistemi.

Na pr. vprašanja vsakokrat zaželjeno pojasnilo!

Vzorci vezenja, šivanja in štopljanja zastoj in franko. — Reparatore vsake vrste se napravijo hitro in obračunajo najceneje.

150 litrov dobre domače pijače

ednako jabolčnemu vinu ali sadnemu moštu lahko vsakdo takoj izdela. Napaka izključena. Snovi z natančnim navodilom stanejo K 4'50 franko povzete. Na 5 takih porcij dajem 1 porcijo zastoj.

JAN GROLICH, drožerija pri angelu števil. 430, BRNO, Morava.

Pohištvo

v veliki izberi, politirano, mat in lakirano, vloge za postelj, matrace, blazine, tuhne, posteljske odeje, preproge iz špic itd., divani, zofo, štofi po najnižjih cenah tudi na obroke priporoča

P. Srebre, Maribor, Tegetthoffstr. 23.

Cepljene trte

dobro raščene z bogatimi koreninami, **Burgunder, Risling, Gutedel, Silvaner, Traminer, Mosler, Portugiser, Muskateler** in **Ruländer** v velikem in malem se dobijo pri

P. Srebre v Mariboru.

Portland-cement-fabrika

v Zidanem mostu (Steinbrück) na Savi
priporoča svoj priznani izborni

PORTLAND-CEMENT.

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepčanje krvi proti slabosti in bledičnosti (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K. — Tekočina za prsa in pljuče, steklenica K 1·20 proti kašlju, težki sapji itd. — Čaj in pilule za čiščenje krvi à 80 vin. — Čaj proti gihtu à 80 vin. — Balzam za giht, ude in živce steklenica 1 K; izvrstno mazilo, ki odstrani bolečine. — Bleiburški živinski prašek à K 1·20. — Prašek proti odvajanju krvi v živalski vodi à K 1·60. — Izvrstni strup za podgane, miši, ščurke à K 1·-. Razpošiljatev

L. HERBST, apoteka,

Bleiburg na Koroškem.

≡ **Vožnja potnikov** ≡

samo s parniki v **Avstriji** koncesionirane družbe

Severnonemški Lloyd

— od Bremena v Ameriko —

in vse svetovne dele.

— Mag. pharm. drogerija in kosmetični laboratorij —

K. WOLF

Odlikovanja : Zlata medalja, Dunaj 1902. Liferant c. in kr. dvorne
apoteke Dunaj.

„Pri črnem orlu“ **MARIBOR** Herrengasse 17.

Prosim čitajte: Pri nakupu v moji prodajalni ima vsakdo lepe dobitke z vpeljavo novega **šekovno-blagajniškega zistema z rabatnim listom**; s tem je **zanesljiva kontrola** za izdatke in prihranjenje celo pri **najmanjšem** nakupu. Pri nakupu **kirurškičnih potrebščin, obvez, drož, medicinalnih vin, čaja, ruma, kognaka, parfumov, mila, toaletnih predmetov, fotografičnih aparatov in potrebščin, sadnih tekočin**, dobi vsak kupec pri gotovem plačilu od blagajne avtomatično tiskani **rabatni list**, ki služi kot **štedilna znamka**. Ta list daje sledečo **dovoljenje rabata:**

Karl Wolfova orlova=drožerija

plača za tak šek ob koncu leta **2%** rabata.

Celo pri **najmanjšem** nakupu **štedite** in zaslužite denar. Naj bi to, vezano z zagotovitvijo strogo reelne in dobre postrežbe, Vas napotilo, da mi postanete zvesti kupec.

Električna žepna svetilka,

ki sveti vsaki čas na en sam pritisk. Posrebrena moire škatlja s povečalnim steklom. Nad vse uporabna razsvetljevalna priprava, ki je vedno pripravljena. Tako majhna in lahka, da se lahko nosi v telovnikovem žepu. Z najboljšo suho baterijo **K 1·90**. Finejša izvedba **K 2·40** posebno fina **K 3·20**. Suha baterija posebej za vsako svetilko pripravna 1 komad **K 1·—**. Ako se vpošlje denar naprej, naj se priloži 30 h za poštino, po povzetju 65 h poštne pristojbine. Dobiva se v

Export-Warenhaus

v Budimpešti VII., 128,
Rottenbillergasse št. 6 a.

Illustrov. cenik na zahtevo brezplačno
in poštine prosto.

Vsak trgovec

ki hoče uspešno inzerirati,
naj se obrne na
ekspedicijo anons
Julius Leopold
Budimpešta VII.,
Elisabetring 41

kér se tam inzeriranje v
vseh listih in koledarjih
sveta s posebnim strokovnim
znanjem vestno, natančno
in hitro, ter po solidnih
cenah preskerbi. Zastopstvo
čez 265 koledarjev, centralna
pisarna ogrskih provinčnih
listov, uprava raznih listov.
Vsako pojasnilo daje se
p. n. inzerentom brezplačno.

PROSTO ne košta prav nič.

Vsakdo, ki za to prosi, dobi ZASTONJ škatljico sigurnega ZDRAVILNEGA SREDSTVA proti REVMA-TIZMU in GIHTU.

Jaz sem leta dolgo na **revmatizmu** in gihtu trpel in nobeno zdravilo mi ni dalo najmanjše olajšave: zdravniki so obupali nad ozdravljenjem. Kar nakrat se mi je posrečilo, da sestavim mešanico 5 popolnoma nedolžnih ingredencij in to sredstvo me je v najkrajšem času ozdravilo. Poskusil sem to zdravilo potem pri znancih in sosedih, ki so trpeli na **revmatizmu**, tudi na hospitalnih bolnikih, s tako čudežno presenetljivo ugodnimi uspehi, da so morali celo odlični doktorji priznati, da je moje sredstvo pozitivno uspešno.

Pohabljenje roke pri splošnem, akutnem artikularnem revmatizmu.

Od tedaj sem z njim stotero popolnoma brez pomoči se nahajajočih oseb, ki brez pomoči niti jesti niti se oblačiti niso mogli, ozdravil in sicer take v starosti od 60 do 75 let, ki so mnogokrat čez 30 let pod to bo-

lezniijo trpele. Jaz sem se odločil, da razdelim več sto škatljic **prosto**, da bodejo imeli od tega tudi drugi vbogi trpeči dobiček. To je čudežno sredstvo in ni dvoma, da bolniki, ki so jih celo doktorji in bolnišnice za neozdravljive proglasili, postanejo zopet popolnoma zdravi.

Zapomnite si, jaz ne zahtevam nobenega plačila, temveč vas le opozarjam, da mi vpošljete svoje ime in naslov z zahtevo po **prosti poizkusni škatljici**. Ako potem več potrebujete, je cena jako nizka. Moj namen ni, da bi si pridobil iz moje iznajdbe veliko premoženja, temveč jaz hočem le trpeče ozdraviti. Obrnite se s svetovno poštno dopisnico na: M. E. Trayser, št. 919, Bangor House, Shoe Lane, London, Angleško. Poštna karta stane 10 vinarjev, pismo pa 25 vinarjev poštne.

NB! Ako bi to zdravilno sredstvo še nadalje potrebovali, dobite je lahko od kakšnega zdravnika ali pa v tamošnji apoteki.

Slatine zdravilnega zavoda Radince

ki se razpošiljajo, so:

„Radinska zdravilna slatina“

(„Radeiner Heilquelle“)

najmočnejša vseh natron-lit-ion-slatin, podobna znani Bilinski
slatini, katero pa s svojo vsebino prekaša.

Radinska Jurjeva slatina

(„Georgsquelle“)

srednje močna kislá voda v karakterju Preblauske
slatine.

Radinska „Gisela-slatina“

(„Giselaquelle“)

voda, ki ima mnogo proste oglene kisline, ki je pa glede
vsebine soli lahka, podobna »Gießhübler-slatini«.

Zdravilišče Radince

poštna, brzozjavna in železniška postaja Radinska
kopelj (Bad Radein).

 Pitno in kopeljno zdravljenje.

Sezija od 1. junija do 15. septembra.

Lekarnar A. Thierry-jev balzam

postavno zavarovan

je pristen samo, ako je steklenica opremljena z zeleno redovnico kot varstveno znamko.

Vsako ponarejanje in razprodajo drugih balzamo v znanost, katera lahko moti, se bo postavnim potom zasledovalo in kaznovalo. Ta balzam služi zunaj in znotraj. On je: 1. **Nedosegljivo zdravilno sredstvo proti vsem pljučnim in prsnim boleznim, olajša katar in ustavi izpljuvanje, odvrne bolesten kašelj in enake zastarele bolezni.** 2. Posebno dobro uspeva pri vnetju vrata, hripavosti itd. 3. Odstrani mrzlico. 4. Ozdravi vse bolezni jeter, želodca in črev, posebno želodčni krč, koliko in trganje v trupu. 5. Odstrani bolečine in ozdravi zlato žilo. 6. Čisti ledvice, odvzame hipohondrijo in melanholijo, ojači tek in prebavo, razredčuje slez in čisti kri. 7. Je posebno dobro sredstvo proti zobobolu,

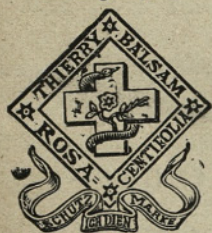
votlim zobem, gnilobi v ustih, odstrani riganje in neprijeten duh iz ust in želodca. 8. Odpravi črve, trakuljo in utešuje padavico. 9. Od zunaj dobro služi proti ranam, progam, šenu, krastam, **opeklinam, mrzlim udom**, odvzame glavobol, šumenje, trganje, ušesno bol itd. Več pove navodilo. 10. Je sredstvo, ki se rabi zunaj in znotraj in brezdomno pomaga, ni drago in ne škoduje nikdar, zaradi tega naj bi se rabilo v vsaki družini, posebno ob času influence, kolere in drugih nalezljivih bolezni. — **Paziti je treba na postavno zavarovano zeleno znamko z nuno.** 12 malih ali 6 podvojnih steklenic ali pa ena velika posebna steklenica stane K 5'60. Manj kot 12 malih ali 6 podvojnih steklenic se ne razpošilja. Pošilja se samo proti predplačilu ali povzetju.

Naslov natanko:

Lekarna Adolf Thierry „pri angelu varuhu“ v Pregradi pri Rogatcu.

Schutzengel-Apotheke

Moč in uspeh

des A. THIERRY in
PREGRADA.

pristnega centifolijskega mazila

preje imenovano „čudežno mazilo.“

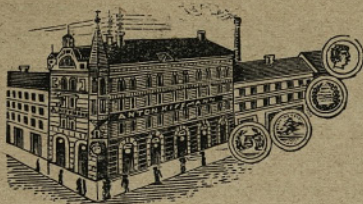
S tem mazilom se je ozdravilo 14 let obstoječo bramorko (Beinfrass), katero se je smatralo kot neozdravljivo, v novjšem času celo 22 let trajajočo raku podobno bol.

Zabrani in odpravi zastrupljenje krvi in so po rabi tega mazila boleče operacije in amputacije nepotrebne.

Pristno centifolijsko mazilo se rabi: proti bolezni prs porodnic, šenu, vsakovrstnim zastarelim poškodbam, odprtim, obribanim in oteklim nogam, vsakovrstnim ranam, bramorki, opeklinam in ozeblinam, prsnemu črvu, oteklini nohtov, mehurjem, oteklini vratu, žuljem in otiskom vsake vrste, raku, preležanju bolnikov, zaušesnim in drugim ranam otrok itd. — Razpošilja se najmanj po dva lončka po 3 K 60 vin., izključno proti predplačilu ali poštnemu povzetju.

Edini nakupni vir:

**Lekarna „pri angelj-varuhu“ A. THIERRY
v Pregradi pri Rogatcu.**

V lastnem poslopu.

Zahtevajte moj
krasni cenik

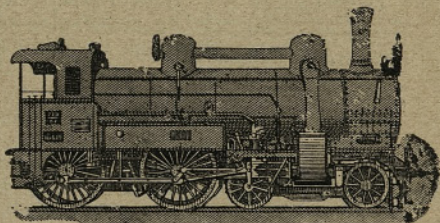
čez 1000 slik, se dobi
zastonj in franko.

Specialist

samo boljših

ur, zlatega in srebrnega
blaga.

Liferant železniških ur.

Krščanska firma.

Srebrne ure	K 6·50
S 3 srebrn. manteljni	K 9·50
Prava Tula-dvojni mantelj	K 13·50
Plošče jeklene ure	K 6·—
Amerik. zlato-dublé	K 10·—
Goldin-Roskopf-ure	K 4·—
Nikel-Roskopf-ure	K 3·—
Prave železniške Roskopf-patent-ure, vse v kamenjih tekoče, pravo niklasto ohišje, gre na minuto	K 5·—
14 kar. zlate damske ure	K 19·—
14 kar. zlate ure za gospode	K 40·—
Srebrne pancerverižice	K 2·—
14 kar. zlate verižice	K 20·—
14 kar. zlati prstani	K 4·—
Ure na pendelj od	K 10·80
Kuhinjske ure	K 2·40
Budilnice	„ 2·40
Budilnica, ki ponoči sveti	„ 3·—
Z dvojnimi zvoncem	„ 3·50

Garancija 6 let!

Za kar ni primerno, denar nazaj!

A. KIFFMANN

Maribor št. 554

u r a r

Največja zaloga

švicarskih fabričnih ur

Zaloga zlatega in srebrnega blaga .: Izvoz v vse dežele.

Ustanovljena
leta 1829.

Ustanovljena
leta 1829.

Ces. kralj. priv.

vzajemna zavarovalnica proti požarni škodi

(Wechselseitige Brandschaden-Versicherungs-Anstalt)

=== v Gradcu ===

prevzame zavarovanja

stanovalnih in gospodarskih poslopij, tovaren strojev, orodja, perila, obleke, pohištva, skladišča, blaga, živinske, poljske in gospodarske priprave, poljskih in travniških pridelkov vseh vrst, proti škodi, ki jo povzroči požar ali strela, parni ali plinski razlet, gašenje, podiranje in izpravljenje, potem kmetijskih pridelkov proti po toči provzročeni škodi, nadalje zrcalnega stekla proti škodi, ki jo povzroči ogenj ali lom.

Zavarovalne predloge

sprejema ravnateljstvo v Gradcu v lastni hiši

Herrengasse Nr. 18|20,

kakor tudi vsi distriktni komisarijati po Štajerskem, Koroškem in Kranjskem; tam se tudi radovoljno daje vsa potrebna pojasnila!

Nikel-anker-remontoar-ura „sistem Roskopf“, patent, natančno regulirana in repasirana, s p avo radium svetilno ploščo, vsled katere se lahko v temi čas jasno čita; trajna svetilna moč, en kòs K 8·50.

Za vsako uro se daje 3 leta pismene garancije. Razpošiljatev po povzetju ali naprej-plačilu po prvi fabriki ur

HANNS KONRAD, c. in kr. dvorni založnik v BRÜXU št. 227 (Česko).

Glavni cenik s 4000 podobami na zahtevo zastoj in franko.

Krasen križ s podstavkom

(prirejen tudi za na steno), lepo zlato broncirano. Telesa Kristusovo, Marijino in Magdalenino so iz porcelana, v spodnjem delu svetilka iz barv. stekla, okolu 58 cm visok, le K 7·20. Št. 9713 z godbo, 2 komada igrajočo K 10·80. Št. 9714 s 30 ur idočim urnim kolesjem s kazalnikom slonokošč. barve, natančno regul. in repas. s 3 letno pismeno garancijo K 11·40. Št. 9715 z godbo 2 komada igrajočo in 30 ur idočim urnim kolesjem s kazalnikom slonokošč. barve K 14·—.

Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Pošilja proti predplačilu ali povzetju o. in kr. dvorni založnik

JAN KONRAD

pošiljalnica, BRÜX št. 227. (Česko).

Glavni cenik s 4060 slikami zastoj in franko.

Josef Gspaltl
zlatar in srebrar
ter optik
v **PTUJU.**

Popravila in nova dela v zlatu, srebru in optičnem blagu ter v urah se sprejemajo in v vsakogar zadovoljnost največje izvršijo.

Ako hočete prihraniti denar

uporabljajte naše iz Ia. solniškega jekla izdelane trpežne stroje za striženje las in brade. Fino ponikljane z dvema natikalnima grebenoma. Dolgost rezi brez grebena 3 mm. z grebenom 7 mm, z debelim grebenom 10 mm, širina striženja 4½ cm. Tudi nevajeni jih lahko takoj rabijo. — 1 komad z navodilom za uporabo in nadomestnim vzmetom K 5·80; stroj za striženje brade, ½ mm dolgosti kakor zgoraj, toda manjši in brez grebena K 5·—. Stroj za striženje las z odprtim vzmetom, kompletno K 4·80, stroj za striženje brade 1 mm dolgost kompletno K 4·50. — Nobene nevarnosti radi izgube!

Ako ne ugaja, zamenja ali vrne denar! Pošilja po povzetju

Export-Warenhaus, Budimpešta VII, 128, Rottenbillerg. 8 a
ilustr. cenik na zahtevo brezplačno in poštino prosto.

Grand Prix svetovna razstava 1900.

Kwizdajev restitucijski fluid

Univerzalna voda za konje

Cena: 1 steklenica K 2'80. Čez 60 let v dvornih hlevih in hlevih za dirke v rabi za okrepčanje pred in zopetno okrepčanje po velikih štrapacah, proti trdim kitam itd., omogoči konju odločni nastop v trainingu. Kwizda'jev restitucijski fluid. Besedna znamka, vignete in embalaža varjeno.

Kwizda'jev Korneuburški živinski prašek.

Dietetično sredstvo za konje, govedo in ovce. — Cena: 1 škatlja K 1'40, 1/2 škatlje K —'70. Čez 60 let v največih hlevih v rabi pri pomanjkanju veselja za žreti, slabi prebavi, za zboljšanje mleka in povišanje molze pri kravah.

Pristno le s poleg stoječo varstveno znamko; se dobi v vseh apotekah in drožerijah.

Kwizda'jev fluid.

Turistovski fluid. Znamka kača.

Staroznano aromatično obriljanje za ojačenje in okrepčanje kit in muskelinov; kot pomožno sredstvo pri gihtu, revmi, išias, heksenšusu itd. Turisti, lovci, kolesarji in jezdecji rabijo uspešno to sredstvo za okrepčanje in zopetno okrepčanje po velikih turah.

Cena: 1/1 steklenica K 2' — 1/2 steklenice K 1'20.

Kwizda'jev fluid se dobi pristen v apotekah.

Illust. ceniki zastonj in franko. Vsakodnevna poštna razpošiljatev po glavni zalogi:

FRANZ JOH. KWIZDA

c. in. kr. avstrij.-ogrski, kralj. rumunski in kralj. bulgarski dvorni liferant
okrožni lekarnar, Korneuburg pri Dunaju.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

(Straschill's Kräuter-Bitter)

iz premiirane žgalnice finega domačega žganja in veledestilacije

Max Straschill v Ptuj

je izdelek najvišje dovršenosti in nedosežen v dobroti ter vplivu.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin. Izdeluje se iz najboljših kot domača ter želodčna sredstva znanih dobro vplivajočih zdravilnih zelenjav in korenin ter iz najfinejših temeljnih snovi.

☐ ☐ **V Straschill'ovi grenčici iz zelenjave** ☐ ☐

vporabi se le izbrane najfinejše aromatične zdravilne zelenjave in korenine najizbornejše vrste. Ekstrakcija, t. j. dobava in izsesanje vplivajočih snovi iz zelenjav in korenin, zgodi se po najnovejšem, znanstveno izkušenem ekstrakcijskem načinu. S posameznimi zelenjavami in koreninami se različno ravna in sicer na ta način, da se porabi za vsako rastlino (Droge) ono ekstrakcijsko metodo, po kateri se iz iste najboljše zahtevano snov izvleče.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je čisti, naravni izvleček (ekstrakt) najfinejših zdravilnih zelenjav in najboljše vplivajočih korenin.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

vpliva vsled svoje sestave milo na prebavljanje, okrepeča želodec in truplo in je jako prijetna.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je domače in želodčno sredstvo napravljeno z ozirom na namen: — V nobeni domačiji naj je ne manjka!

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je neobhodno potrebna pri večjem telesnem naporu in štrapacah. Posebno priporoča se Straschillovo grenčico iz zelenjave za turiste, lovce, potnike na morju, vojaštvo, romarje itd.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je izvrstna dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin (garantirano prosta od vseh esenc in ostrih, zdravju škodljivih snovi).

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

dobi se v vseh boljših tozadevnih trgovinah, kavarnah itd.

Zahteva naj se povsod izrecno

☐ ☐ **Straschill'ovo grenčico iz zelenjave** ☐ ☐

(„Straschill's Kräuter-Bitter“)

in zavrne naj se vsako drugo manjvredno blago.

Max Straschill v Ptuj

premiirana štajerska žgalnica finega domačega žganja in veledestilacija.

Laž.

Gluhec je **slišal**,
ko je **mutec** **rekel**,
da je **slepec** **videl**,
kako je **hromi** **tekkel**.

Ali ni laž, ako kdo trdi, da je gluhec slišal ali slepec kaj videl? O da, to je laž, ali neškodljiva laž, ker pade takoj v oko in ker vsled nje ne more nikdo trpeti.

Mnogo nevarnejše so druge laži, katerim se ne vidi na prvi pogled, kakšen namen imajo, in pred takimi lažmi se človek ne more nikdar dovolj varovati. Takih laži se v zadnjem času tudi marsikdo poslužuje, kadar se gre za važne, resne zadeve, samo da vara in da iz tega varanja sam dobiček vleče.

Naravnost razljutilo nas je, ko smo n. p. zadnjič imeli priliko čitati, kako se je marsikdo take laži posluževal, samo zaradi tega, da bi svoje blago lažje lahkovernim ljudem prodal, in kako je, da to doseže, celo neko staro, priznano domače sredstvo, katerega vpliv poznamo vsi že mnogo let, sumničiti poskusil. Tako nam je n. p. že od zadnjega stoletja reelno sredstvo znano, katero, ker res dobro proti marsikateri bolezni vpliva in ker je ceno, ima v vseh svetovnih delih kupce, kateri je stalno rabijo in ne morejo več brez njega biti.

To priznano domače sredstvo je gotovo tudi Vam. ljubi čitatelj, že znano; mislimo namreč stari pristni **Fellerjev** rastlinski fluid z z. „**Elsafluid**“ od lekarnarja **E. V. Feller v Stubici št. 574** (Hrvatsko). Kdor ta stari, res pristni **Fellerjev** fluid z z. „**Elsafluid**“ enkrat poskusi, priporoča to sredstvo vsem svojim znancem in temu se je zahvaliti, da se danes komaj še kakšni kraj najde, kjer bi ne imelo to sredstvo zvestih pristašev.

Nevošljivost in skopost prinesla je zdaj marsikoga do misli,

da izrabi dobro ime **Fellerjevega** fluida z z. „**Elsafluid**“, da tudi kakšno koli tekočino slične barve v čisto podobne steklenice napolni, da rabi slično etiketo, da steklenico v podobno navodilo za rabo zavije, iz priporočil cele stavke ponatisne in, zdaj pride glavna stvar: tej tekočini podobno ime dà.

Saj je res, da se zamore imena preparatov pod varstvo dati in tako se je tudi za prave preparate firme **E. V. Feller v Stubici št. 574** (Hrvatsko) razna imena pod varstvo postavilo. Ali kaj koristi, saj je stotero podobnih imen. Ali n. p. besedi „**Elsa**“ ni podobna beseda „**Gelsa**“? Ali imenu „**Elca**“ ni podobno ime „**Stelca**“? Ali besedi „**Ella**“ ni podobna beseda „**Stella**“? Ali se ne more zamenjati besedo „**Galvator**“ z „**Salvator**“? In tako si napravi marsikdo stvar prav lahko, imenuje svojo tekočino „**Louisafluid**“, „**Salvatorfluid**“, „**Stellafluid**“, „**Universalfliud**“, „**Weltfluid**“ in podobno — in da se mu njegov namen bolj posreči, se upa celo pred posnemanji svariti. Ali to ne spominja na povest, kako je enkrat neki deček, ki so ga zasačili, ko je v tuje žepe segal, bežal in da bi sum od sebe odvrnil, v begu vpil: „**Držite ga, tata!**“

V tiskovini, ki smo jo zadnjič čitali, predrzne se nekdo, ki je svojo novo tekočino pod nekim podobnim imenom „**Fluid**“ v promet spraviti hotel, do tacega svarila pred posnemanji in do lažnive trditve, da so vsi drugi „**fluidi**“ le ponaredbe njegovega „**fluida**“, kateri zadnji pa je tako mlad, da ga pravzaprav še nikdo prav ne pozna. Ali ne zveni morda tako, kakor da bi se mlad fantič bahal, da je že okoli hodil, predno je bil še njegov oče na svetu?

Žal da se take laži večinoma na tako skriti način trdi, da se

marsikdo, ki v naglici to čita ali sliši, pusti prevarati. Zato smatramo za svojo dolžnost, da čitatelje pred takimi lažmi svarimo, in da jim izrecno naglašamo, da je le stari, že preteklo stoletje znani **Fellerjev fluid** z. z. „**Elsa-fluid**“ pristen in da se le pri **E. V. Fellerju** v **Stubici** št. 574 (Hrvatsko) pristno izdeluje. In kër je pristni **Fellerjev fluid** tako dober, kër odpravi bolečine in vpliva zdravilno in kër je že toliko let splošno priljubljen, se žal tolikokrat ponareja; to pa obenem tudi dokazuje, da posnemanja niso mnogo vredna, kajti kdor zna sam kakšno dobro sredstvo proizvajati, temu ni treba posnemati in varati. In kdor ima prava zahvalna pisma za svoje sredstvo, n. p. od zdravnikov, ter hoče te ponatisniti pustiti, ta se ne boji ponatisniti celo ime in natančni naslov tistega, od katerega ima zahvalno pismo. Kako pa se zamore pristno zahvalnega pisma enega dr. Emila, dr. Jožefa, dr. Adolfa ali učitelja Karola ali mizaršk. mojstra Janeza kontrolirati, ako manjka naslov in je napisano le krstno ime?

Prava priznanjevalna pisma so n. p. sledeča: Gospodu **E. V. Feller**, lekarnar v **Stubici** št. 574 (Hrvatsko) piše dr. Josef Estmeister, zdravnik, Wildenau i. P. Aspah, Innkreis-Tirolsko, da **Fellerjev fluid** v motenju in alternacijah zdravja, ki se zgodijo vsak dan, izbornu služi. — Ali neki drugi zdravnik, medicinec dr.

Kittel, Praga, Kralj. Vinogradi, piše, da rabi **Fellerjev fluid** že dolga leta v svoji praksi z izvrstnim uspehom. — Dr. M. David, mestni zdravnik v Sieniari pri Jaroslavu, Gališko, piše: „Zahvaljujem se Vam najbolje za **Fellerjev fluid** z z. „**Elsa**“ kateri prepatat se je obnesel naravnost krasno pri vseh bolečinah, ki temeljijo na rheumi. Priporočam **Fellerjev fluid**, kjer je treba, najtopleje in Vas prosim, da za mojo lastno rabo zopet pošljete. Svoto zato Vam pošljem.“

V teh zahvalnih pismih imamo tudi natančni naslov tistih, katerim se jih ima pravi proizvajalec pristnega starega **Fellerjevega „Elsa-fluid“**, gosp. lekarnar **E. V. Feller** v **Stubici** št. 574 (Hrvatsko) zahvaliti; in štejejo na tisoč zahvalna pisma, ki smo jih o **Fellerjevem** pristnem fluidu že čitali in pri vsakem takem pravem zahvalnem pismu bil je vedno polni naslov tistega dodan, ki je pisma spisal; tako se zamore vsakdo s vprašanjem prepričati, da so ta zahvalna pisma resnična.

Tako se mora nastopiti, ako se vè, da se govori resnico. Ponavljamo torej še enkrat: pristen je le **Fellerjev fluid** z z. „**Elsa-fluid**“ in kdor ga še ni poskusil, in hoče poskusiti to pravo domače sredstvo ta se varuje najbolje pred ponaredbami, ako se **direktno** na edinega proizvajalca, lekarnarja **E. V. Feller** v **Stubici** šte. 574 (Hrvatsko) obrne.

Prima ure na pendelj v najbogatejši izbiri, elegantno urejene, s 3letno pismeno garancijo.

Št. 4481 miniatur ura na pendelj s 30 urnim kolesjem na „federzug“ v poliranem orehovem ohišju, 71 cm dolga, z belo cifernico **K 8·50**. Št. 4482 ista, ki bije na pol in cele ure (šlagverk), **K 10·80**. Št. 4496 ura na pendelj z masivnim, 8 dni idočim pendelj-kolesjem na „federzug“ la kakovost, v finem 90 cm dolgem orehovem ohišju, z belo emajlno cifernico **K 19·80**. Št. 4497 ista ura, ki bije na $\frac{1}{2}$ in cele ure (šlagverk) **K 23·80**. Finejše ure na pendelj **K 26·—**, **33·50**, **38·—** in **44·—**. Vse ure se dobi tudi z gong-šlagverkom (glas stolpovega zvonenja) in se zviša cena po kakovosti za **K 1·50** do **K 3·—**.

Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj!

Poslje po povzetju **Prva fabrika ur**

HANNS KONRAD, c. in kr. dvorni založnik v Brüxu št. 227 (Češko).

Glavni cenik s 4000 podobami na zahtevo vsakomur zastoj in franko.

Digestiv

pristni angleški prašek za jed in prebavo

je neprekosljivo domače sredstvo, učinkuje in pospešuje prebavo in tek, krepča želodec, čisti kri in zabrani napredovanje boleznih prebavil. Priporoča se posebno po užitku preobilne, mastne hrane in pijače. Vpliva proti kovčanju (Sodbrennen), želodčni kislini. Čisti kri in zabranjuje početek in napredovanje boleznih prebavil. Četrť ure po zaužitku hrane se vzame eno ali dve majhni žličji tega praška na vodi ali vinu in se izpije na vrh pol kozarca vode ali vina. — Škatlja stane 3 K.

Pristna angleška

Tannochinin-pomada

== za lase ==

prepreči izpadanje las, prerano osivljenje las, je absolutno neškodljiva in jo je priporočati pred vsako slično pomado. En piskrček stane 4 krone.

Prašek proti hemeroidam

zanesljiva pomoč, ozdravi in odstrani hemeroide (zlato žilo, krvotok iz črevesja, vozle.) Se rabi le zunanje brez motenja pri delu. Več pove rabno navodilo. — Ena škatljica stane 8 kron.

Naslovi se pri naročbi ali pošiljlatvi denarja:

A. THIERRY, lekarna „pri angelj-varuhu“,

Pregrada pri Rogatcu.

Lekarnarja A. Thierry balzam in centifolij-mazilo

itd. so tako splošno kot domača sredstva priznana in razširjena in se jih povsod odlikuje, da sploh nadaljnega priporočila ni potrebno.

Domača pijača

narejena iz

 Mostina

da izvrstno pijačo brez alkohola in je najboljše nadomestilo za pristi sadni mošt. »Mostin« je sestavina naravnih substanc in vsled tega neškodljiv ter vpliva ta pijača za človeka oživljajoče in pospešuje prebavo. 300 l. te pijače, narejene iz »Mostina« stane 11 K. »Mostin« se dobi pri

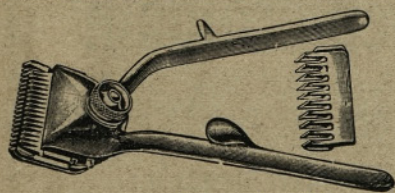
Janezu Posch

trgovina „pri belem križu“, MARIBOR, Koroška cesta 20.

Poštna razpošiljatev vsak dan.

Svari se pred ponaredbami!

Veliko prihranaka

smel manjkati lasestrižnik v nobeni hiši. Stroški ali pa se denar vrne. Pošilja po povzetju c. in kr. dvorni založnik

HANNS KONRAD, pošiljalnica v Brüxu št. 227.

Ilustrovani cenik z 4000 slikami brezplačno in franko.

se doseže pri uporabi strojev za striženje las in brijenja; izdelani so iz najboljšega solinskega jekla, fino ponikljani in nedosežno praktični. Št. 9150

Ia kakovost s premikajočima se česalnoma, striže skozi 2 zoba brez glavnika, 3 mm, s tankim česalnikom 7 mm, z debelim 10 mm na dolgo. Širokot rezalnika 19 zob je 4 in pol cm, komad z rezervnim peresom vse v finem kartonu z uporabnim navodilom vred, vsled česar si vsakdo lahko takoj sam lase striže K 5*80. Št. 9154 dober lasestrižnik z odprtim peresom kompleten K 4*80. Št. 9151. Bradostriznik pol mm dolg, brez pomikajočih se česalnikov K 5*60, št. 9155 isti brez česalnika 1 mm dolgoti kompletno K 4*50. Stroji naj se redno mažejo z oljem. Iz praktičnega in zdravstvenega ozira ne bi so v četr letu pokriti. Nobene izgube. Zamenjava dovoljena

Gospodinj!

Svetovno čudo!

Pralni stroj za 3 K

10–12 kosov perila se lahko s tem ročnim pralnim strojem

čisto opere v 2 minutah. Pri tem se roke nič ne ranijo, ne konča se perilo, ki postane mnogo čistejše in belejše, ako perete s tem strojem. Prihranite si polovico časa in se oprostite skrbi dneva perila. — Dobi se pri

Export-Warenhaus v Budimpešti VII., 128, Rottenbillergasse št. 6 a.

Pošilja se po povzetju ali če se denar vpošlje naprej. — Ilustrovani cenik brezplačno in poštne prosto.

Če kašljate,

če ste hripavi,
če se po noči potite,
če ste zaslizeni,
če težko dihate,
če ste nahodni,
če čutite bolečine

v prsih, če vas mučijo kataralične bolezni, potem je to znak, da ste se prehladili ali si nakopali influenco; vendar pa ima kašelj, zasliženje, hripavost, težko rohneče dihanje, kataralično obolenje bolečine v prsih, breztečnost, nočni znoj itd.

tudi lahko resnejši pomen, kajti iz teh hudih pojavov bolezni nastale so že mnoge težke bolezni. Pri-

roča se torej najbolje, malemu zlu priti v okom s tem, da se pravočasno vmes poseže. V to svrho se splošno hvali v angleški razstavi z zlato kolajno in počastno diplomo odlikovani, od mnogih zdravnikov priporočevani **Örkényev sirup**

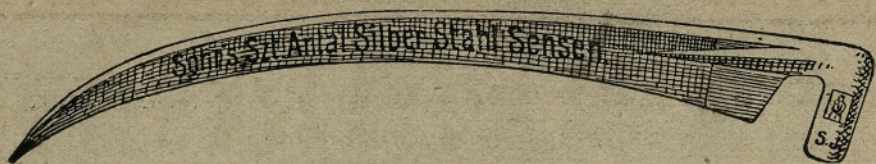
iz lipovega medu.

Nebroj zahvalnih pism potrjuje blagodejni učinek tega izbornega zdravila. Steklenica za poskušnjo **Örkényevega sirupa iz lipovega medu** stane **3 K**, velika steklenica **5 K**, **3 steklenice** se za **15 kron franko** vpošljejo, in sicer proti povzetju. Edina glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:

Hugo Örkény-jeva apteka, Budapest, Tököly-str. 28. odd. 180.

Tudi naslednji izborni preparati se tukaj naročijo:

Železni likër	proti pomanjkanju krvi in slabosti	K 3'—	Antireumatikum	proti gihtu, reumat.	K 1'—
Prašek proti migrèni	proti glavobolu	K 1'—	Antisudor	proti potu na nogah in rokah	K 1'—

Najboljša kosa je

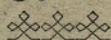
„Sohr-ova Sv. Antona srebr. jekl. kosa“ katere edini in izključni razpošiljatelj in prodajalec je

Jos. Sohr v Somogy-Szill-u št. 197, Ogrsko.

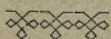
»Sv. Antona srebr. jekl. kosa« se izdeluje iz neke posebne, z najplemen. kovino meš. srebr. jekl. zmesi, koje izdelovanje je tajnost tovarne.

500 kron plačam vsakemu, kdor more pokazati »Sv. Antona srebr. jekl. koso« kake druge trvdke.

1000 kron plačam vsakemu, ki more izmed 100 »Sv. Antona srebr. jekl. kosi« dve slabi pokazati. — **Kdor si hoče nabaviti popolno zanesljivo dobro koso**, naj ne naroči nobene kose, dokler ni zahteval ilustriranega cenika gornje slovite trvdke, ki ga pošlje vsakemu **gratis in franko**.

Var. z nam.

Vsak naj zahteva cenik z opisnico. Zimski meseci so najbolj ugodni za nabiranje naročnikov. Nabiralci imajo prednost! Popolno jamstvo. — Pri naročbi 10 komadov se doda ena brezplačno. Vestna postrežba. Več tisoč priznalnih pisem in priporočil je na željo v vpogled.

Diamant-jekl. britev

s 5 letnim jamstvom K 3.—

Piskalni akordeon „Fluta“

na katerem lahko takoj vsakdo brez znanja not, brez učitelja, brez poduka, najlepše pesni, plese, koračnice igra. Št. 36/10. Iz lesa narejeno, z usnjatim papirjem prevlečeno, z niklastim trihterjem, niklastim mundštikom, niklastimi klapami in niklasto klaviaturo, 28½ cm dolgo, z navodilom
K 3·20, 3 kōsi K 8·50.

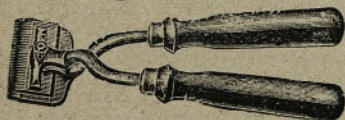
Pošlje po povzetju
c. in kr. dvorni založnik

HANNAS KONRAD

v Brüxu št. 227 (Češko).

Glavni cenik s 4000 podobami na zahtevo zastonj in franko.

Škarje za striženje konj in živine!

Neobhodno potrebno za kmetovalce in lastnike konj!

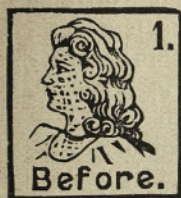
Fine škarje za striženje konj in živine s krilnim in varnostnim vijakom, da se zabrani omajanje, s črnim držajem, la. kakovost K 6·50; škarje za striženje parkljev, vporabljive z eno roko, K 3·20; ameriksanske ovčje škarje z nadomestnim rezilom, najboljše škarje za ovce in živino itd. K 5·50; škarje za striženje psov K 5·80. — Nobena nevarnost za izgubo! Dovoljena zamena ali pa se vrne denar. — Pošilja po povzetju EXPORT-WARENHAUS v Budimpešti VII. 128, Rottenbiller-gasse št. 6 a. — Illust. cenik na zahtevanje brezplačno in poštnine prosto.

= Fluid proti gihtu =

se sme le zunanje rabiti.

Sigurno vplivajoče namazanje pri gihtu, trganju v udih, akutni in kitni revmi, bolečinah v hrbtu in križu, Hexenschuss, otrpljenju, zunanem prehlajenju, izpahnenju udov, oteklih udih, vnetju itd. ter kot zunanje okrepčalno sredstvo po vsakem naporu. Manj kot 2 steklenici se ne more razpošiljati in stanejo proti povzetju ali naprej-plačilu svote **3 kron 60 vin.**

Pristno angleško mazilo za varstvo kože

brez vseh škodljivih in prepovedanih snovi, učinkuje ugodno in gotovo proti vsaki boleznici kože. Odstrani čudežno vse nečistosti kože, obraza in telesa, kakor: **pege na lici, jetrne fleke, Mitesserje** itd. mo: zole, gube in trdo kožo, napravi rdečo kožo čisto in nežno in podeli obrazu pri neprestani uporabi mladostno nežnost. Vsak večer prej ko se gre spat, naj se namaže obraz ali

tisti del trupla, kateri se hoče, da se pomladi ali da nežen postane, na roke naj se natakne rokavice in tako naj se pusti čez noč sredstvo učinkovati. Zjutraj naj se z mrzlo vodo in nevtralnimi milom (najbolje je moje boraksovo milo) zmiije. 1 lonček pristnega angleškega mazila za varstvo kože in boraksovo milo velja 4 krone.

Hematin-krogeljice so najzanesljivejše sredstvo proti bledici in malokrvnosti in tema sledečim boleznim. Učinkujejo redilno in pospešujejo rast krvi. Kakor hitro se opazi pri komu znamenje slabe krvi in bledice, kateri sledi utrujenost, slabost živcev, srčno utripanje, težko dihanje, motenje prebave, želodčni krč, omotica, neznosni glavobol itd., naj se takoj naročijo **Hematin-krogeljice**, katere so zanesljivo sredstvo proti bledici in malokrvnosti. Hematin-krogeljice se napravijo sveže na vsako naročilo v **lekarni Adolfa Thierry „Pri angelu varuhu“ v Pregradi pri Rogatcu**. Škatlja stane 4 krone. Vsaka škatlja mora imeti lastnoročen podpis izdelovalca.

Zagorjanski prsni sirup

je prijetno in lahko užltno sredstvo za odraslene in otroke vsake starosti. Učinkuje utešljivo proti kašlju, davici, prsnemu in pljučnemu kataru, zasliženju, boleznemu pljuvanju, bolečinam v prsih itd. Vpliva pomirljivo in bolečine odstranjajoče tudi pri starejših prsni in pljučnih boleznih. 1 cela steklenica stane 3 K 30 v.

Pristne angleške kaskara-sagrada kričistilne krogeljice.

Zavitek s 6 škatljami stane franko 4 krone. Manj kot en zavitek se ne razpošilja. Priporočajo se za pospeševanje odvajanja brez škodljivih nasledkov.

1000 kron plačila

za take, ki so plešasti
in nimajo brade.

Elegantno rast brade in las
zamore se tekom 8 dnij z rabo
Cara lasnega balzama povzročiti.
Ta balzam prinese lase in brado
vseh plešastih in redko z lasmi
obrašenih oseb v rast.

Cara je najboljši izdelek mo-
derne znanosti na tem polju in je
priznan kot edini balzam, ki za-
more res lase in brade (tudi pri
starcih) povzročiti.

Cara lasni balzam se vsled
tega tudi od vseh mladih in starih gospodov in dam po celem svetu rabi.

Cara pripelje izumrle lasne papile zopet v rast in sicer po rabi
malo dnij in dobi se vsled tega v jako kratkem času krepko rast las.
Za neškodljivost se garantira.

Ako to ni res, plačamo

1000 kron netto

vsem osebam, ki so plešaste, brez brade ali redko obraščene
in ki so Cara balzam brez uspeha štiri tedne dolgo rabile.

== Mi smo edina tvrdka, ki zamore kupcem tako garancijo ponuditi. ==

Gospod Josef Silhavy piše:

Velecenjena tvrdka!

Ker je moj prijatelj z Vašim balzomom tekom 3 tednov lepo rast brade dobil,
prosim da mi pošljete en zavoj Cara à 6 kron po povzetju.

Z velespoštovanjem

Josef Silhavy, *Erszebetfalva, Ogrsko.*

Cara-Haus, Kopenhagen.

Za mi poslani zavoj Cara zahvalim se iskreno. Rabim zdaj Vaše lasno sredstvo
tekom 12 dnij in sicer z dobrim uspehom; moji lasi ne izpadajo, marveč postajajo
debelejši in težji; tudi niso tako malo rasli, odkar sem pričel Vaš lasni balzam rabiti.
Tudi moja brada postane brezdvomno krepkejša kakor preje. Jaz sem že mnogo lasnih
sredstev poizkusil, a brez uspeha in zahvaljujem se Vam torej iz vsega srca za Vaše
krasno lasno sredstvo. V bodoče bom to sredstvo vsem priporočal, ki imajo zanj
rabo. Z najboljšo zahvalo ostajam Vaš

O. V. M., Kopenhagen.

Cara daje lasem in bradi svitli, valjčkóm podobni izgled in padajo lasi potem
lahko in mehko. Razpošilja se proti naprej-plačilu ali povzetju po celem svetu, ako se
piše na največjo specialno trgovino. En zavoj Cara stane 6 kron, dva zavoja 10 kron.

Cara-Haus, Kopenhagen K. 125, Dansko.

(Pisma treba frankirati s 25 vinarji, poštne karte pa z 10 vinarji).

Tu kažemo in opozarjamo na izborni Fellerjev lepo-dišeči rastlinski izvlečni fluid z zn. „Elsa“-fluid, kateri — kakor smo se prepričali — utešuje, zdravi, osvežuje, krepi mišice in kite, oživlja ude in zabranjuje vnetje. To sredstvo lajša tudi revmatične, protinske in živčne bolečine, bodenje, bolečine v glavi, v zobeh, v hrbtu in križu, trganje v ledjih, utrujenost, oslabelost oči in migreno; učinkuje oživljajoče in odporljivo, ker preprečuje mnogo bolezni, katere povzročata preprih ali prehlajenje, n. pr. kašelj, hripavost, nahod in bolečine v grlu. Pristen je le tedaj, ako ima sleherna steklenica ime „Feller“. — 12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 specialnih steklenic velja franko 5 kron; 24 malih ali 12 dvojnih ali 4 specialnih steklenic kron 8.60; 48 malih ali 24 dvojnih ali specialnih steklenic franko 16 kron se dobi od dvornega apotekerja E. V. Feller v Stubici št. 574 (Hrvatska).

Fellerjev fluid z zn. „Elsafliud“ je pač res nedosežen!

Berite

Hočemo Vam namreč tu povedati, da je na tisoče ljudi zoper želodčne bolezni, krče, slabosti, pomanjkanje teka, gorečico, tiščanje v želodcu, nagnenje k pljuvanju, bolehavost, kolcanje, napenjanje, zaprtje in zoper vsakojake težkoče pri prebavi, kakor tudi vse nervozne vročične pojave s posebnim uspehom uporabljalo Fellerjeve odvajajoče Rabarbara-pastilje z zn. „Elsapraški“ in so se tako izognili mnogim boleznim. 6 škatljic 4 krone poštnine prosto. Varujte se pred ponarejanji in naslavlajte razločno na

E. V. Feller
dvorni lekarnar, Stubica št. 574 (Hrvatska).

Domoznanski oddelek

KNJIZNICA IVANA POTRGA PTUJ

ŠTAJERČEVI
1913

17584/1913

050.9(497.4Ptuj)

0201857

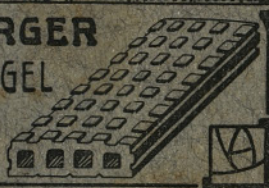
COBISS

**RADKERSBURGER
STALLBODENZIEGEL**

ÖSTERR. PATENT

N° 41.040.

gospodarstev!

Ako potrebujete
proti vremenu
uporno in trpežno

strešno opeko, obrnite se na

Radgonske parne opekarne

(Radkersburger Dampfziegeleien),

kajti one oddajajo v vsakem vremenu trpežno Strangfalz-opeko z ravnimi ploščami za pokrivanje zistem Steinbrück, Pressfalz-opeko zistem Wienerberg, Biberschwanz-strešno opeko vseh vrst, vse vrste opeke za first, rdeče, narurno-barvno ali črno impregnirane, cevi za drênažo v vsaki velikosti itd. itd.

Špecialiteta votla opeka za hlevska tla (rauhe Stallbodenholzlziegel) za goveje in svinjske hleve.

———— Avstr. patent št. 41040. ————

Oierte, pojasnila in vzorce daje radovoljno ravnateljstvo

Radgonskih opekaren v Rad- goni

(Radkersburger Ziegelwerke).